

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11611

PIRKE ABOT =

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פֶּרֶק אָבֹת

PIRKE ABOT

SAYINGS OF THE FATHERS

YIDDISH TRANSLATION

BY

YEHOASH

ENGLISH TRANSLATION

REVISED BY

B. HALPER, M. A., PH. D.

THE DROPSIE COLLEGE FOR HEBREW
AND COGNATE LEARNING

NEW YORK

THE AMERICAN JEWISH BOOK COMPANY

1921

פּרֵיקֵי אַבּוֹת

עם תרגום יהודי

מאת

יהואש

עם תרגום אנגלי

מונה ומשבח

מאת

ד"ר. בן-ציון הלפר

נו-יורק

הוצאת „אמעריקאן דזשוואיש בוק קאמפאני“

1921

Copyright, 1921,
by
The American Jewish Book Company .

PREFACE

The tractate Pirke Abot is a collection of moral and ethical sayings by some of the most prominent Jewish teachers who flourished from the third century B. C. E. to the third century C. E. The first five chapters are placed, for one reason or another, at the end of the fifth order of the Mishnah entitled *Nesikin* ("Damages"). Owing to its fascinating contents and moral tone, it has enjoyed great popularity, and is one of the most widely read books produced by the Jewish genius. As early as the gaonic period it was incorporated, together with the sixth chapter, into the liturgy, and in some congregations one chapter is read every Sabbath afternoon during the summer. Different rites obtain in the various communities.

A careful analysis of the contents of this tractate shows that the various sections are of a heterogeneous character. Chapter I deals with the continuity of the chain of Jewish tradition from Moses to Simon ben Gamaliel II. In this list the name of Rabban Gamaliel II has been omitted. The beginning of the second chapter adds two more names: Rabbi, the redactor of the Mishnah, and his son Rabban Gamaliel. This is followed by a few sayings by Hillel. Then comes a description of Rabban Johanan ben Zaccai and his five disciples. In each case, whenever the name of a teacher is mentioned, some of his pithy sayings are quoted. This chapter ends with a few sayings by Rabbi Tarfon. In the third and fourth chapters the sayings of the teachers are quoted without

any regard to chronological sequence. The fifth chapter is practically anonymous, and a different method may be observed therein: the collector grouped most of the sayings under the numbers 10, 7, and 4.

The Hebrew text of this volume is based upon the best editions of the Talmud and the prayer-books, notably that of Simeon Singer's *Authorized Daily Prayer Book*. In a popular edition there is no room for variants and the intricate problems of textual criticism. This classic is therefore presented in the form it has been known to the people for centuries. The vocalization, however, has been carefully revised by Dr. B. Halper, of the Dropsie College, in accordance with the present knowledge of the grammar of the Mishnah. The same scholar has revised and improved the English translation which is based on the various existing translations. Wherever necessary, new interpretations have been introduced. The Yiddish translation is from the pen of Yehoash, the celebrated Yiddish scholar and poet.

This volume has been artistically put into type by Mr. Moses Alperovich, formerly chief compositor of the famous Romm Press in Vilna. It will be observed that an effort has been made to imitate the pages of the Talmud where the text is surrounded by the commentaries of Rashi and the Tosafists.

It has been deemed advisable to add, at the end of the volume, short biographical sketches of the Tannaim who are mentioned in the text, which, it is hoped, will prove useful to students.

CONTENTS

	PAGE
Preface	v
Chapter I.....	I
Chapter II.....	II
Chapter III.....	25
Chapter IV.....	41
Chapter V.....	55
Chapter VI.....	73
Teachers Mentioned in Pirke Abot.....	91

פרק ראשון — CHAPTER I

<p>איטליכער איד וועט האבען א חלק אויף יענער וועלט, ווארום עס ווערט געזאגט: „און דיין פאלק זיינען אלע צדיקים, זיי וועלען ירשען אויף אויביג די ערד, דער צווייג פון מיין פלאנצונג, דאס ווערק פון מייע הענט וואס איך ריהם זיך דערמיט.”</p>	<p>All Israel shall have a portion in the world to come, as it is said: “And thy people are all righteous, they shall inherit the land for ever; the branch of My planting, the work of My hands, wherein I glory.”</p>	<p>כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם חָבָא. שְׁנֵאֵמַר וְעַמּוֹ בְּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. גֶּצֶר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר (ישעיה ס, כא):</p>
---	--	--

1. Moses received the Torah on Sinai, and handed it down to Joshua; Joshua to the elders; the elders to the prophets; and the prophets handed it down to the men of the Great Synagogue. They said three things: Be deliberate in judgment; raise up many disciples; and make a fence round the Torah.

2. Simon the Just was one of the last of the Great Synagogue. He was wont to say: Upon three things the world exists: upon the Torah, upon the temple service, and upon the practice of charity.

3. Antigonos of Socho received the tradition from Simon the Just. He was

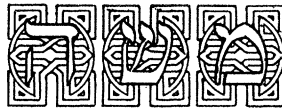
אנטוניגוס איש שוכו קבל משמעון הצדיק, הוא

היה

1 משה האט געקראנען די תורה פון בארג סיני און האט זי איבערגעגעבן צו יהושע'ן; יהושע צו די עלטסטע; די עלטסטע צו די נביאים; און די נביאים האבען זי איבערגעגעבן צו די מענער פון דער גרויסער איינזאמל-לונג. זיי האבען גע-זאגט דריי זאכען: זייט געלאסען ביי א משפט, שטעלט אויף א סך תלמידים, און מאכט א צאם ארום דער תורה.

2. שמעון דער צדיק איז געווען פון די לעצטע פון דער גרויסער איינזאמלונג. ער פלעגט זאגען: אויף דריי זאכען שטעהט די וועלט — אויף לערנען, און אויף די-גען נאט, און אויף מאן גוטס.

3. אנטוניגוס פון שוכו האט איבערגע-נומען פון שמעון דעם צדיק. ער פלעגט

קבל תורה מסיני. ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים. הווי מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה נעשו סיג לתורה:

2. שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר. על-שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים:

3. אנטוניגוס איש שוכו קבל משמעון הצדיק, הוא

ואנען: זייט ניט ווי קנעכט וואס גיענען
 דעם האר, כדי צו קריגען א ליון, נאר
 זייט ווי קנעכט וואס דיענען דעם האר, ניט
 כדי צו קריגען א ליון,
 און זאל די מורא
 פון גאט זיין אויף
 איד.

4. יוסי דער זון
 פון יועזר, פון צרדה,
 און יוסי דער זון פון
 יוחנן, פון ירושלים,
 האבען איבערגענומען
 פון זיי. יוסי דער
 זון פון יועזר זאגט:
 דיין הויז זאל זיין
 א זאמעל-ארט פאר
 די חכמים, און דו
 זאלסט יך וואלנערען
 אין דעם שטויב פון
 זייערע פיס, און טריג-
 קען מיט דארשט
 זייערע זוערטער.

5. יוסי דער זון
 פון יוחנן, פון ירושלים,
 זאגט: דיין הויז זאל
 זיין ברייט אויפגע-
 מאכט, און ארעמע
 לייט זאלען זיין דייע
 איינגעהער, און רעד
 ניט פיעל מיט דער
 ווייב. (דאס איז געזאגט

היה אומר. אל תהיו כעבדים
 המשמשים את הרב על-
 מנת לקבל פרס. אלא היו
 כעבדים המשמשים את-
 הרב שלא על מנת לקבל
 פרס. ויהי מורא שמים
 עליכם:

4. יוסי בן-יועזר איש
 צרדה ויוסי בן-יוחנן איש
 ירושלם קבלו מהם. יוסי
 בן-יועזר איש צרדה אומר.
 יהי ביתך בית נעד לחכמים
 והוה מתאבק בעפר רגליהם
 והוה שותה בצמא את-
 דבריהם:

5. יוסי בן-יוחנן איש
 ירושלם אומר. יהי ביתך
 פתוח לרוחה ויהיו עניים
 בגי ביתך. ואל תרבה
 שיחה עם האשה. באשתו

אמרו

members of thy household, and engage not in much gossip with women.

went to say: Be not like servants who minister to their master with the view to receive recompense; but be like servants who minister to their master without a view to receive recompense; and let the fear of Heaven be upon you.

4. Jose the son of Joezer, of Zeredah, and Jose the son of Johanan, of Jerusalem, received the tradition from the preceding. Jose the son of Joezer, of Zeredah, said: Let thy house be a meeting-place for the wise; roll thyself in the dust of their feet; and drink their words with thirst.

5. Jose the son of Johanan, of Jerusalem, said: Let thy house be open wide; let the poor be

(This applies even to one's own wife; שוין מיט דער ווייב פון א צווייטען! דרום
how much more then to the wife of דרום
one's neighbor. Hence the sages say: האבען די חכמים געזאגט: דער וואס
Whoso engages in רעדט פיעל מיט א
much gossip with פרוי ברעיינגט אויף זיך
women brings evil אן אונגליק, און הערט
upon himself, desists אויף לערנען די ווער-
from the study of טער פון דער תורה,
the Torah, and will און זיין סוף וועט זיין
in the end inherit אז ער וועט ארבען
Gehenna.) גיהנום.)

6. Joshua the son of Perahiah and Nittai the Arbelite received the tradition from the preceding. Joshua the son of Perahiah said: Provide thyself a teacher, and get thee an associate, and judge all men in the scale of merit.

7. Nittai the Arbelite said: Keep thee far from a bad neighbor, associate not with the wicked, and despair not of retribution.

8. Judah the son of Tabbaï and Simon the son of Shetah received the tradition from the preceding. Judah

אָמרוּ קל וְהוֹמַר בְּאִשְׁתּוֹ חֵבְרוֹ.
מִכָּאֵן אָמְרוּ חֲכָמִים כָּל-
הַמְרַבֵּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה
גּוֹרָם רָעָה לְעַצְמוֹ וּבּוֹמֵל
מִדְּבַרֵי תוֹרָה וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ
גִּיהֵנוֹם:

6. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-פְּרַחְיָה וְנִטַּי
הָאֲרֵבֵלִי קִבְּלוּ מֵהֵם. יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן-פְּרַחְיָה אָמַר. עֲשֵׂה לְךָ
רֵב וְקַנָּה לְךָ חֵבֵר וְחֹנֶה דָן
אֶת-כָּל-הָאָדָם לְכַף זְכוּת:
7. נְטַי הָאֲרֵבֵלִי אָמַר
תְּרַחֵק מִשְׁכֵּן רָע וְאַל-תִּתְחַבֵּר
לְרָשָׁע וְאַל-תִּתְיַאֵשׁ מִן-
תְּפִרְעָנוּת:

8. יְהוּדָה בֶּן מִטְבִּי וְשִׁמְעוֹן
בֶּן-שֵׁטָח קִבְּלוּ מֵהֵם. יְהוּדָה
בֶּן

6. יהושע דער זון
פון פרחיה און נטי,
פון ארבל, האבען
איבערגענומען פון זיי.
יהושע דער זון פון
פרחיה זאגט: קריג
דיר א רבי'ן, און קויף
זיך איין א חבר, און
זיי דן איטליכען מענ-
שען צום גוטען.

7. נטי פון ארבל
זאגט: דערווייטער זיך
פון א שלעכטען שכן,
און באהעפט זיך ניט
צו א שלעכטען מענ-
שען, און זיי זיך ניט
מיאש פון באצאהלונג.

8. יהודה דער זון פון מטי און שמעון
דער זון פון שטח האבען איבערגענומען
פון זיי. יהודה דער זון פון מטי זאגט: זיי

the son of Tabbai said: Be not like
those who prepare the suits; when the
litigants stand before thee, let them be
in thine eyes as
guilty, but when they
are departed from
before thee, let them
be in thine eyes as
righteous, the verdict
having been acqui-
esced in by them.

9. Simon the son
of Shetah said: Be
very searching in the
examining of witnes-
ses, and be guarded
in thy words, lest
through them they
learn to lie.

10. Shemaiah and
Abtalion received
the tradition from
the preceding. Shemaiah said: Love
labor, hate lordship,
and seek no intimacy
with those in au-
thority.

11. Abtalion
said: Ye sages,
be guarded in your
words, lest ye
incur the penalty

ניט ווי די וואס גרייטען צו די טענות
פאר עמיצען. און כל זמן די בעלי דינים
שמעהן פאר דיר זאלען זיי ביי דיר זיין
ווי שולדיגע, און אז
זיי געהען אוועק פון
דיר, נאכדעם ווי זיי
האבען אנגענומען דעם
משפט, זאלען זיי
זיין ביי דיר אזוי
ווי אומשולדיגע.

9. שמעון דער זוהן
פון שטח זאגט:
פארש לאנג די עדות,
און זיי אפגעהיט מיט
דיינע אייגענע רייד
כדי זיי זאלען זיך ניט
אויסלערנען זאגען לי-
נען פון זיי נופא.

9. שמעון בן-שטח אומר.
הנה מרבה לחקור את-
העדים. ונחות זהיר בדבריך
שמא מתוכם ילמדו לשקר:

10. שמעיה ואבטליון
קבלו מהם. שמעיה אומר.
אהב את-המלאכה ושנא
את-הקנאות ואל-תתנדע
לרשות:

11. אבטליון אומר. חקמים
הזהרו בדבריכם שמא תחויבו
חובת

11. אבטליון זאגט: חכמים זייט אפגע-
היט אין אייערע רייד כדי איהר זאלט ניט

of exile and be exiled to a place of evil waters, and the disciples who come after you drink thereof and die, and the Name of Heaven be profaned.

12. Hillel and Shammai received the tradition from the preceding. Hillel said: Be of the disciples of Aaron, loving peace and pursuing peace, loving thy fellow-creatures, and bringing them nigh to the Torah.

13. He was wont to say: A name made great is a name destroyed; he who does not increase his knowledge decreases it; and he who does not study deserves to die; and he who makes worldly use of the crown of the Torah shall perish.

14. He was wont to say: If I am not for myself, who will be for me? And being

פארדיענען די שטראף פון גלות, און איהר זאלט ניט פארוואנגעלט ווערען אין אן ארט פון שלעכטע וואסער, און די תלמידים וואס ווע- לען קומען נאך אייך וועלען דערפון טרינקען און שטארבען, און עס וועט אויסקומען אז דער נאמען פון נאט וועט פארשוועכט ווע- רען.

חובת גלות וְתגלו למקום
מים הרעים וְישתו
מתלמידים תבאים אַחריכם
וְימותו וְנמצא שם שמים
מתחלל :

12. הלל ושמאי קבלו מהם.
הלל אומר. הנה מתלמידי
של אהרן אוהב שלום ורודף
שלום אוהב את חבריו
ומקרְבן לתורה :

13. הוא היה אומר. נגד
שמה אבד שמה ודלא מוסיה
יסוף ודלא ילף קטלא חייב
ודישתמש בתגא חלף :

14. הוא היה אומר. אם
אין אני לי מי לי וכשאני
לעצמי

פארמינדערט, און דער וואס לערענט ניט פארדינט דעם טויט, און דער וואס בענוצט זיך מיט דער קרוין פון דער תורה וועט אונטערנעהן.

14. ער פלעגט זאגען : אויב איך אליין בין ניט פאר זיך, טא ווער איז פאר מיר ? און

12. הלל און שמאי האבען איבערגענומען פון זיי. הלל זאגט : זיי פון די תלמידים פון אהרן, האב ליעב שלום און יאג זיך נאך שלום, האב ליעב מענשען און דערנע- הענטער זיי צו דער תורה.

13. ער פלעגט זא- גען : דער וואס גרייסט זיין נאמען, פארלירט זיין נאמען, און דער וואס פארמעהרט ניט

או איך בין פאר זיך, וואס בין איך? for my own self, what am I? And if not
און אויב ניט איצט, ווען דען? now, when?

15. Shammai said: Fix a period for thy study of the Torah; say little and do much; and receive all men with a pleasant countenance.

15. שמי זאגט: מאך א באשטימטע צייט פאר דיין לער-
נען, זאג ווינציג און טו א סך, און נעהם אויף איטליכען מענטשען מיט א פריינטלי-
כען פנים.

15. שְׁמַי אָמַר. עֲשֵׂה תּוֹרַתְךָ קָבֵעַ אָמור מְעַט וְעֲשֵׂה תְרַבָּה וְחַוֵּה מְקַבֵּל אֶת-כָּל-הָאָדָם בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת:

16. Rabbah Gamaliel said: Provide thyself a teacher, and be quit of doubt, and accustom not thyself to give tithes by estimation.

16. רבן נמליאל זאגט: קריג דיר א רבי'ן, און טו אפ פון זיך צווייפעל, און געוואוין זיך ניט צו געבען מעשר לויט אפשאצונג אליין.

16. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אָמַר. עֲשֵׂה לָךְ רֵב וְהִסְתַּלַּק מִן הַסֶּפֶק וְאַל-תְּרַבֶּה לְעֵשֶׂר אוֹמְדוֹת:

17. Simon his son said: All my days I have grown up amongst the wise, and I have not found aught better for a man than silence; not learning but doing is the chief thing; and who so multiplies words occasions sin.

17. שמעון בן איך זאגט: מיין גאנץ לעבען בין איך אויפ-געוואקסען צווישען די חכמים, און איך האב ניט געפונען בעסערס פאר'ן מענשען ווי שווייגען; און ניט לערנען איז דער עיקר נאר מאן; און דער וואס רעדט פיעל ברענגט זינד.

17. שְׁמַעוֹן בְּנוֹ אָמַר. כָּל-יְמֵי גְדֻלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי לְגוֹף טוֹב מִשְׁתִּיקָה וְלֹא הַמְדַרְשׁ עֵקֶר אֱלֹא חִמְעָשָׂה וְכָל-חִמְרָבָה דְּבָרִים מְבִיא חַטָּא:

18. Rabban Simon the son of Gamaliel said: On three things the world is sustained: on Torah, on work, and on charity.

18. רבן שמעון דער זון פון נמליאל, זאגט: אויף דריי זאכען האלט זיך אויף

18. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בְּנוֹ גַּמְלִיאֵל אָמַר. עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל תּוֹרָה, עַל מְעֵלֶה, וְעַל צְדָקָה.

די וועלט — אויף אמת, אויף גערעכטיג-
 קייט, און אויף שלום. ווי עס ווערט
 געזאגט: „א משפט
 פון אמת און שלום
 זאלט איהר משפט'ן
 אין אייערע טויערען“

the world exists: On truth, on justice,
 and on peace, as it is said: "Execute
 truth, justice, and
 peace in your
 gates."

הָעוֹלָם בְּיָמֵי אֱמֶת וְשָׁלוֹם
 הַדִּין וְעַל הַשְּׁלוֹם. שְׁנֵאָמַר
 אֱמֶת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שְׁפִטּוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם (זכריה ה, טו):

<p>רבי חנניא דער זון פון עקשיא זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט מזכה זיין דאס אירי- שע פאלק, דרום האט ער זיי געגעבען פיעל תורה און מצוות. זיי עם ווערט גע- זאגט: „נאט האט באוועגט פון וועגען זיין גערעכטיגקייט זו מאכען זיין תורה גרויס און פראכטיג.“</p>	<p>Rabbi Hanania the son of Akashia said: The Holy One, blessed be He, was pleased to make Isra- el meritorious; where- fore he gave them a great Torah and many command- ments, as it is said: “The Lord was pleased for His right- eousness’ sake, to make the Torah great and glorious.”</p>	<p>רַבִּי חַנְּנִיָּא בְּן עַקְשִׁיאַ אָמַר. רָצָה תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָּה תְּרַבֵּה לְהֵם תּוֹרָה וּמִצְוֹת. שְׁנַאֲמַר יְיָ תִּפְּיץ לְמַעַן צְדָקוֹ יִגְדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר (ישעיה טב, כא):</p>
--	--	---

פרק שני — CHAPTER II

<p>איטליכער איד וועט האבען א חלק אויף יענער וועלט, ווארום עס ווערט געזאגט: „און דיין פאלק זיינען אלע צדיקים, זיי וועלען ירשען אויף אויבני די ערד, דער צווייט פון מיין פלאנצונג, דאס ווערק פון מיין הענט וואס איך ריהם זיך דערמיט.“</p>	<p>All Israel shall have a portion in the world to come, as it is said: כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם תָּבֵא. שְׂנֵאֲמַר וְעַמּוּד כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. נִצַּר מִמֶּנִּי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְפָּאֵר (ישעיה ס, כא):</p>	<p>“And thy people are all righteous, they shall inherit the land for ever; the branch of My planting, the work of My hands, wherein I glory.”</p>
---	---	---

1. Rabbi said: Which is the right course that a man should choose for himself? That which is glorious to him who pursues it and which also brings him honor from men. Be attentive to a light precept as to a grave, for thou knowest not the grant of reward for each precept. Reckon the loss incurred by the fulfillment of a precept against the reward secured by its observance, and the gain by a transgression against its loss. Reflect upon three things, and thou wilt not come to commit a transgression: Know what is above thee—a seeing eye, and a hearing ear, and all thy deeds written in a book.

2. Rabban Gamaliel the son of Rabbi Judah the Prince said: Excellent is the study of the Torah combined with some worldly business, for the practice of

1. רבי זאנט: וואס איז דער ריכטיגער וועג וואס דער מענטש זאל זיך אויסקלייבען? — דער וואס בעשעהנט

1. רבי אומר. איזו היא דרין

ישרה שיבור לו האדם

כל־שהיא תפארת לעשה

ותפארת לו מן האדם. והנה

זהיר במצוה קלה כבהמורה

שאין אתה יודע מתי שכרן

של מצות. והנה מתשב

הפסד מצוה כנגד שכרה

ושכר עברה כנגד הפסדה:

הסתכל בשלשת דברים ואין

אתה בא לידי עברה. דע

מה־למעלה ממך. עין רואה

ואזן שומעת וכל־מעשהך

בספר נכתבים:

2. רבן גמליאל בנו של

רבי יהודה הנשיא אומר.

יפה תלמוד תורה עם דרין

אריז

דעם טוער (אין זיינע אייגענע אויגען) און בעשעהנט איהם פאר לייטען. און ווי אפגעהיט מיט אנריגן- גער מצוה אזוי ווי מיט א הארבער, ווא- רום דו ווייסט ניט דעם שכר פון מצוות. און דו זאלסט בארעכענען דעם שאדען פון א מצוה אקענען איהר ליון, און דעם ליון פון אן עבירה קענען איהר שאדען. — באטראכט אט די דריי זאכען, און דו וועסט ניט קומען צו קיין עבירה: ווייס וואס איבער דיר איז — אן אויג וואס זעהט, אן אויער וואס הערט, און אלע דיינע מעשים פארשריבען אין א בוך. 2. רבן גמליאל דער

זיהן פון רבי יהודה דעם נשיא, זאנט: נוט איז תורה לערנען אין אייגען מיט וועלטליכקייט,

ווארום די מיהענים פון זיי ביידען מאכט
 פארנעמען אן זינר; און תורה וואס האט
 נישט צו זיך קיין ארבייט וועט סוף כל סוף

them both makes sin to be forgotten.
 All study of the Torah without work
 must fail at length and occasion sin.

אונטערנעהן, און
 בריינגען נאך זיך
 זינד. און אלע וואס
 מיהען זיך פאר קהל,
 זאלען זיך מיהען פון
 נאט'ס וועגען, ווארום
 דענסט אל וועט
 דער זכות פון זייערע
 עלטערען זיי ביישטעהן
 און זייער גערעכטיג-
 קייט וועט באשטעהן
 אייביג; און אייד
 (וועט נאט זאגען)
 רעכען איד א גרוי-
 סען שר, אזוי ווי
 איהר וואלט דאס
 אלץ אליין אויפגע-
 טאן.

3. היט זיך פון
 די וואס זיינען אין
 מאכט, ווארום זיי
 זיינען נישט מקרב קיין
 מענשען, סיידען פון
 זייער נויץ וועגען.
 בעת זיי האבען א
 טובה ווייזען זיי זיך ארויס פאר גוטע
 פריינט, אבער זיי שטעהען נישט ביי א מען-
 שען אין זיין נויט.

4. ער פלעגט זאגען: מאך נאמט

אָרְיָן שְׁיִגְיַעַת שְׁנִיתָם מִשְׂכַּחַת
 עֲוֹן. וְכָל־תּוֹרָה שֶׁאִין עִמָּה
 מְלֹאכָה סוּפָה כְּמֵלֶה וְגוֹרְרַת
 עֲוֹן. וְכָל־הָעוֹסְקִים עִם
 הַצַּבּוּר יִהְיוּ עוֹסְקִים עִמָּהֶם
 לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׂזוּכוֹת אָבוֹתָם
 מִסִּיעֵתָם וְצַדִּיקָתָם עוֹמְדַת
 לְעַד. וְאַתֶּם מַעֲלֶה אָנִי
 עֲלֵיכֶם שְׂכָר הַרְבֵּה כְּאֵלוֹ
 עֲשִׂיתֶם:

3. הָיוּ זְהִירִים בְּרִשּׁוֹת
 שֶׁאִין מְקַרְבִּים לוֹ לְאָדָם אֶלָּא
 לְצַרְףּ עֲצָמָם. גְּרָאִים
 כְּאֹהֲבִים בְּשַׁעַת הַנְּאֻתָם
 וְאִין עוֹמְדִים לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת
 דְּחִקּוֹ:

4. הוּא הָיָה אוֹמֵר. עֲשֵׂה
 רְצוֹנוֹ

they stand not by a man in the hour
 of his need.

4. He was wont to say: Do His
 will as if it were thy will, that He

Let all who occupy
 themselves with the
 congregation act
 with them in the
 name of Heaven, for
 then the merit of
 their fathers sustains
 them, and their
 righteousness en-
 dures for ever. "And
 as for you," (God
 will then say,) "I
 account you worthy
 of great reward, as
 if you had wrought
 it all yourselves."

3. Be cautious
 with those in author-
 ity; for they suffer
 no man to draw
 near them except for
 their own interests;
 they appear as friends
 when it is to their
 own advantage, but

may do thy will as if it were His will. Annul thy will before His will, that He may annul the will of others before thy will.

5. Hillel said: Separate not thyself from the congregation; trust not in thyself until the day of thy death; judge not thy fellow until thou art come into his place; and say not anything which cannot be understood at once, in the hope that it will be understood in the end; neither say: "When I have leisure I will study;" perchance thou wilt have no leisure.

6. He was wont to say: An empty-headed man cannot be sin-fearing, nor can an ignorant person be pious, nor can a shame-faced man learn, nor a passionate man teach, nor can one who is engaged overmuch in business grow

רצון פאר דיין רצון, כדי ער זאל מאכען דיין רצון פאר זיין רצון; זיי מבטל דיין רצון צוליעב זיין רצון, כדי ער זאל מבטל זיין דעם רצון פון אנדערע צוליעב דיין רצון.

רְצונו כְּרְצוֹנָה כְּדִי שִׁיעֲשֶׂה
רְצוֹנָה כְּרְצוֹנוֹ. בְּהֵל רְצוֹנָה
מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ כְּדִי שִׁיבְהֵל
רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנָה:

5. הִלֵּל זָאָגַת: שִׂיר
יִדְךָ נִיט אַפּ פֿון כֵּלֶל;
זִי נִיט זײַכער אִין
יִדְךָ בִּזוֹ דַּעַם טֹאָג פֿון
דִּיין טױט; מִשְׁפֵּט
נִיט דִּיין חֵבֵר בִּזוֹ דו
קױמסט נִיט אויף זײַן
אַרֵט; זָאָג נִיט
אַרױם אַ זאָך וואָס
מֵעַן קֵעַן נִיט בֵּאלֵד
פֿאַרשטעִהן, זױיל דו
קלערסט, מֵעַ זױעט
עַם סוֹף כֵּל סוֹף פֿאַר-
שטעִהן; זָאָג נִיט:
אַז אִיך וועל זײַן פֿרױ
וועל אִיך לערנען,
זװאַרום אַפֿשֵׁר וועסטו
קײנמאַל נִיט פֿרױ זײַן.

6. הוּא הִיָּת אֹמֵר. אִין
בּוֹר יִרְאֵה חֲמָא וְלֹא עִם הָאָרֶץ
חֲסִיד וְלֹא חֲפִיָּשׁוֹן לְמִדָּה וְלֹא
חֲקִפְדָּן מִלְּמִדָּה וְלֹא כֹל-
חֲמִרְבָּה בְּסִחְוֹרָה מִחֻכִּים.
ובמקום

5. הִלֵּל זָאָגַת: שִׂיר
יִדְךָ נִיט אַפּ פֿון כֵּלֶל;
זִי נִיט זײַכער אִין
יִדְךָ בִּזוֹ דַּעַם טֹאָג פֿון
דִּיין טױט; מִשְׁפֵּט
נִיט דִּיין חֵבֵר בִּזוֹ דו
קױמסט נִיט אויף זײַן
אַרֵט; זָאָג נִיט
אַרױם אַ זאָך וואָס
מֵעַן קֵעַן נִיט בֵּאלֵד
פֿאַרשטעִהן, זױיל דו
קלערסט, מֵעַ זױעט
עַם סוֹף כֵּל סוֹף פֿאַר-
שטעִהן; זָאָג נִיט:
אַז אִיך וועל זײַן פֿרױ
וועל אִיך לערנען,
זװאַרום אַפֿשֵׁר וועסטו
קײנמאַל נִיט פֿרױ זײַן.

6. ער פלעגט זאגן:
א פוסטער מענש קען
ניט מורא האבען פאר
זינד; אן עם הארץ
קען נישט זיין א פרומער;
א שעמעוודיגער קען נישט לערנען; א בייזער
קען נישט זיין קיין לערער; און נישט איטליכער
וואס טוט א סך געשעפטען ווערט דורך

wise. In a place where there are no men, endeavor to be a man.
 דעם קלינער; און אין אן ארט וואו עס זיינען ניטא קיין מענשען, מיה זיך דו צו ויין א מענש.
 7. He once saw a skull floating on the

face of the water, and said to it: "Because thou drownedst others, they have drowned thee, and in the end they that drowned thee shall themselves be drowned."

8. He was wont to say: The more flesh, the more worms; the more treasures, the more care; the more women, the more witchcraft; the more maid-servants, the more lewdness; the more men-servants; the more robbery; —the more Torah, the more life; the more schooling, the more wisdom; the more counsel, the more understanding;

7. אויך האט ער א מאל געזעהן א שארכען וואס איז געשוואמען אויפ'ן וואסער און ער האט צו איהם געזאגט: ווייל דו האסט דערטרונקען האט מען דיך דער-טרונקען, און דער סוף פון דיינע דער-טרונקעס איז דער-טרונקען צו ווערען.

8. ער פלעגט זא-גען: דער וואס מעהרט פלייש מעהרט ווערים; דער וואס מעהרט אייגענע מעהרט דאנות; דער וואס מעהרט ווייבער מעהרט כשוף; דער וואס מעהרט דייענם-טען מעהרט אויסגע-לאסענקייט; דער וואס מעהרט קנעכט מעהרט רויב; דער וואס מעהרט תורה

וּבְמָקוֹם שְׂאִין אַנְשִׁים
 הַשְׂתַּדְּלַל לְהִיזֵת אִישׁ:

7. אַף הוּא רָאָה גִלְגֻּלַת
 אַחַת שְׂצָפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם.
 אָמַר לָהּ. עַל דְּאִמִּיפְתָּ
 אִמִּיפְתָּ וְסוּף מְטִיפְתָּ
 יִמּוּפְתָּ:

8. הוּא הָיָה אוֹמֵר. מְרֻבָּה
 בְּשָׂר מְרֻבָּה רְמָה. מְרֻבָּה
 נְכָסִים מְרֻבָּה דְּאָנָה. מְרֻבָּה
 נְשִׁים מְרֻבָּה כְּשָׁפִים. מְרֻבָּה
 שְׂפָחוֹת מְרֻבָּה זְמָה. מְרֻבָּה
 עֲבָדִים מְרֻבָּה גְּזֻל. מְרֻבָּה
 תּוֹרָה מְרֻבָּה חַיִּים. מְרֻבָּה
 יְשִׁיבָה מְרֻבָּה חֻכְמָה. מְרֻבָּה
 עֲצָה מְרֻבָּה תְּבוּנָה. מְרֻבָּה
 צְדָקָה מְרֻבָּה שְׁלוֹם. קְנָה

שם
 מעהרט לעבען; דער וואס מעהרט פלייש מעהרט חכמה; דער וואס מעהרט עצות מעהרט פארשטאנדיקייט; און דער וואס מעהרט צדקה מעהרט שלום. האט זיך איינער

the more charity, the more peace. He who

has acquired a good name, has acquired it for himself; he who has acquired for himself words of Torah, has acquired for himself the life of the world to come.

9. Rabban Johanan the son of Zaccai received the tradition from Hillel and Shammai. He was wont to say: If thou hast learnt much Torah, ascribe not any merit to thyself, for thereunto wast thou created.

10. Rabban Johanan the son of Zaccai had five disciples, and these are they: Rabbi Eliezer the son of Hyrcanus, Rabbi Joshua the son of Hananiah, Rabbi Jose the Priest, Rabbi Simon the son of Nathaniel, and Rabbi Eleazar the son of Arak.

11. He was wont to recount their praise: Eliezer the son of Hyrcanus is a cemented cistern, which

איינגעקויפט א גוטען שם — האט ער איהם איינגעקויפט פאר זיך; האט ער זיך איינגעקויפט די ווערטער פון דער תורה — האט ער זיך איינגעקויפט יענע וועלט.

שם טוב קנה לעצמו. קנה לו דברי תורה קנה לו חיי העולם הבא:

9. רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל און שמאי. הוא היה אומר. אם למדת תורה הרבה אל תחזק טובה לעצמך כי לכה נוצרת:

10. חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי. ואלו הן. רבי אליעזר בן הורקנוס רבי יהושע בן חנניה רבי יוסי תבתי בן שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערבי:

11. הוא היה מונה שבחם. אליעזר בן הורקנוס פור סיד שאינו

9. רבן יוחנן דער זון פון זכאי, האט איבערגענומען פון הלל און שמאי. ער פלעגט זאגען: אויב דו האסט געלערענט פיעל תורה ניב זיך ניט קיין דאנק ווערן פאר, ווארום דארויף ביסטו באשאפען גע- ווארען.

10. פינף תלמידים האט געהאט רבן יוחנן דער זון פון זכאי, און דאס זיינען זיי: רבי אליעזר דער זון פון הורקנוס, רבי יהושע דער זון פון חנניה, רבי יוסי דער בן, רבי שמעון דער זון פון נתנאל,

און רבי אלעזר דער זון פון ערבי. 11. ער פלעגט אויסרעכענען זייערע שבחים: אליעזר דער זון פון הורקנוס איז אן אויסגעקאלמטע וואסער-גרוכ וואס

loses not a drop; Joshua the son of Hananiah—happy is she that bore him; Jose the Priest is a pious man; Simon the son of Nathaniel is a fearer of sin; Eleazar the son of Arak is like a welling spring.

12. He was wont to say: If all the sages of Israel were in one scale of the balance, and Eliezer the son of Hyrcanus in the other, he would outweigh them all. Abba Saul said in his name: If all the sages of Israel were in one scale of the balance, Eliezer the son of Hyrcanus being also with them, and Eleazar the son of Arak in the other scale, he would outweigh them all.

13. He said to them: Go forth and see which is the good way to which a man should cleave. R. Eliezer said:

פארלירט ניט א טראפען; יהושע דער זוהן פון חנניה — אז וואויל צו דער וואס האט איהם געבארען יוסי דער כהן פון נתנאל איז א פרומער; שמעון דער זוהן פון נתנאל האט מורא פאר זינד, און אלעזר דער זוהן פון ערך איז אזוי ווי א קוואל וואס האלט זיך אין איין שטארקען.

שאינו מאבד טפה. יהושע בן־חנניה אשרי יולדתו. יוסי הכהן חסיד. שמעון בן־נתנאל ירא חטא. אלעזר בן־ערך כמעין המתגבר:

12. הוא היה אומר. אם יהיו כל־חכמי ישראל ככף מאזנים ואליעזר בן־הורקנוס ככף שניה מכריע את־כלם: אבא שאול אומר בשמו. אם יהיו כל־חכמי ישראל ככף מאזנים ואליעזר בן־הורקנוס אף עמהם ואלעזר בן־ערך ככף שניה מכריע את־כלם: 13. אָמַר לָהֶם. צֵאוּ וּרְאוּ אִיזוֹ הִיא דְרָהּ טוֹבָה שְׂיִדְבֹּק בָּהּ הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אומר

12. ער פלעגט זאגען: ווען אלע חכמים פון ישראל זאלען זיין אויף איין וואגשאל און אליעזר דער זוהן פון הורקנוס אויף דער צווייטער וואגשאל — וועגט ער זיי אלעמען אריבער. אבא שאול זאגט אין זיין נאמען: אז אלע חכמים פון ישראל זאלען זיין אויף איין וואגשאל, און אליעזר דער זוהן פון הורקנוס אויך מיט זיי, און אלעזר דער זוהן פון ערך אויף דער צווייטער וועגט ער זיי אלעמען אריבער.

טער וואגשאל — וועגט ער זיי אלעמען אריבער. see which is the good way to which a man should cleave. R. Eliezer said:

13. ער האט צו זיי געזאגט: געהט און זעהט וואסערער איז דער גוטער וועג וואס דער מענש זאל זיך אן איהם באהעפטען — האט

A good eye; R. Joshua said: A good friend; R. Jose said: A good neighbor; R. Simon said: One who foresees what is yet to be; R. Eleazar said: A good heart. Thereupon he said to them: I approve the words of Eleazar the son of Arak rather than your words, for in his words yours are included.

14. He said to them: Go forth and see which is the evil way that a man should shun. R. Eliezer said: An evil eye; R. Joshua said: A bad friend; R. Jose said: A bad neighbor; R. Simon said: One who borrows and repays not—it is the same whether one borrows from man or from God; as it is said:

“The wicked borroweth, and payeth
 געזאגט: דער וואס בארנט און באצאהלט
 נישט; אלץ איינס, דער וואס בארנט פון
 א מענשען ווי דער וואס בארנט פון גאט. ווי עס ווערט געזאגט: „דער שלעכטער בארנט

רבי אליעזר געזאגט: א גוט אויג. רבי יהושע האט געזאגט: א גוטער חבר. רבי יוסי האט געזאגט: א גוטער שכן. רבי שמעון האט געזאגט: דער וואס זעהט פאר- אויס דאס קומענדיגע. רבי אלעזר האט גע- זאגט: א גוט הארץ. האט ער זיך אפגע- רעדט פון זיי: איך זעה אין די ווערטער פון אלעזר דעם זון פון ערד מעהר ווי אייערע ווערטער, ווארום אין זיינע ווערטער לייענען שוין אייערע ווערטער.

אומר עין מזכה רבי יהושע
 אומר חבר טוב רבי יוסי
 אומר שכן טוב רבי שמעון
 אומר הרוצה את-הנולד רבי אלעזר אומר לב טוב: אומר להם. רוצה אני את-דברי אלעזר בן-עזרא מדבריהם שפבכלל דבריו דבריהם:

14. אומר להם. צאו וראו

איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר עין רעה רבי יהושע אומר חבר רע רבי יוסי אומר שכן רע רבי שמעון אומר הלזה ואינו משלם. אהד הלזה מן האדם כלזה מן המקום. שנאמר לזה רשע ולא

14. ער האט צו זיי געזאגט: געהט און זעהט וואסערער איז דער שלעכטער וועג וואס דער מענש זאל זיך פון איהם דערוויי- טערען — האט רבי אליעזר געזאגט: א ביז אויג. רבי יהושע האט געזאגט: א שלעכטער חבר. רבי יוסי האט געזאגט: א שלעכטער שכן. רבי שמעון האט

געזאגט: דער וואס בארנט און באצאהלט נישט; אלץ איינס, דער וואס בארנט פון

not; but the righteous dealeth graciously, and giveth." R. Eleazar said: A bad heart. Thereupon he said to

זיך אפנערופען צו זיי. איך זעה איין די ווערטער פון אלעזר דעם זוהן פון ערד מעהר ווי אייערע ווערטער, ווארום אין זיינע ווערטער לעגען שוין אייערע ווערטער. 15. אימליכער פון

וְלֹא יִשְׁלַם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְגוֹתֵן (תהלים לז, כא). רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר לֵב רַע: אָמַר לָהֶם. רֹאֵה אֲנִי אֶת־דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר בְּן־עֲרָה מְדַבְּרִיכֶם שֶׁבְּכֻלָּל דְּבָרָיו דְּבָרֵיכֶם:

them: I approve the words of Eleazar the son of Arak rather than your words, for in his words yours are included.

15. They each said three things. R. Eliezer said: Let thy friend's honor be as dear to thee as thine own; and be not easily moved to anger; and repent one day before thy death. And he further said: Warm thyself by the fire of the wise; but beware of their glowing coals, lest thou be singed; for their bite is the bite of the fox, and their sting is the sting of a scorpion, and their hiss is the hiss of a fiery serpent,

זיי האט געזאגט דריי זאכען. רבי אליעזר האט געזאגט: זאל דער כבוד פון דיין חבר דיר זיין אזוי לעב ווי דיין אייגענער; ווער ניט לייכט אין כעס; און טו תשובה א טאג פאר דיין טויט. ווארעם זיך פאר דעם פייער פון די חכמים, אבער היט זיך פאר זייער קויהל דו זאלסט זיך ניט אפברענען, ווארום זייער בים איז דער בים פון א פוקס, און זייער שטאך איז דער

15. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר. יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ תְּכִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלֶּה וְאַל תְּהִי גוֹחַ לְכַעֲזִים וְשׁוֹב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיַּתְדְּךָ וְחַוָּה מִתַּחַם כְּנֶגְדַּת אוֹרֶן שֶׁל חֲכָמִים וְחַוָּה זְחִיר בְּגַחֲלָתָן שְׁלֹא תִכְוָה. שְׁנֵי שִׁיכָתָן נְשִׁיכָתָן שׁוֹעֵל וְעִקְצָתָן עִקְצַת עֶקְרָב וְלַחִישָׁתָן לַחִישַׁת שָׂרָף וְכָל־דְּבָרֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ:

and all their words are like coals of fire.

שטאך פון א שקארפיאן, און זייער שיפען איז דאס שיפען פון א שלאנג, און אלע זייערע ווערטער זיינען אזוי ווי פייערדיגע קויהלען.

16. R. Joshua said: The evil eye, אויג, אביזער נעדאנק, און שנאה צו the evil inclination, and hatred of his fellow-creatures put a man out of לייטען ברענגען אום דעם מענשען פון the world. דער וועלט.

17. R. Jose said: Let the property of thy friend be as precious to thee as thine own; set thyself to study the Torah, for the knowledge thereof is not an heirloom unto thee; and let all thy deeds be done in the name of Heaven.

18. R. Simon said: Be careful to read the Shema' and Eighteen Benedictions; and when thou prayest, regard not thy prayer as an ordinance, but as an appeal for mercy and grace before God, as it is said: "For He is gracious and compassionate, long-suffering, and abundant in mercy, and repenteth Him of the evil;" and be not wicked in thine own esteem.

16. רבי יהושע אומר. עין

הרע ויצר הרע ושמנת תפריזות מוציאים את האדם מן העולם:

17. רבי יוסי אומר. יהי

ממון חברך חביב עליך כשאלך ותתקן עצמך ללמוד תורה שאינה רשעה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים:

18. רבי שמעון אומר.

הנה נהיר בקריאת שמע ובתפלה ובשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום. שגאמר בי חנון ורחום היא ארץ אפים ורחב חסד ונחם על הרעה. (יואל ב. יג). ואל תהי רשע בפני עצמך:

רבי

17. רבי יוסי האט

געזאגט: זאל דאס געלט פון דיין חבר זיין אזוי טייער ווי דיין אייגענס; און גרייט זיך נוצ צו, צו לערנען תורה, ווארום זי געהט ניט איבער צו דיר בירושה; און אלע דינע מעשים זאלען זיין פון גאטס וועגען.

18. רבי שמעון

האט געזאגט: היט אפ קריאת שמע און די תפלות; און אז דו ביסט מתפלל מאך ניט דיין געבעט אזוי ווי א מוז ארבייט נאר ווי א געבעט פאר בארימהארציגקייט און גענאד פון דעם וואס איז אומגעטום, ווי עס ווערט געזאגט: „ווא-רום ער איז לייטזעליג און בארימהארציג, געדולדיג און פול מיט גענאד, און באדענקט זיך וועגען דער שטראף“

און זי ניט קיין רשע ביי זיך אין די אויגען.

19. R. Eleazar said: Be diligent in the study of the Torah, and know what answer to give to the unbeliever; know also before whom thou toilest, and who thy Master is, who will pay thee the reward of thy labor.

אונטער וועמעס אויגען דו ארבייטסט, און ווער עס איז דיין ארבייט-געבער, וואס וועט דיר באצאהאלען דעם לויין פאר דיין מיה.

19. רבי אלעזר אומר.

הנה שקיף ללמוד תורה וידע מה-שתשיב לאפיקורוס וידע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך שישלם-לך שכר פעלתך:

20. רבי טרפון האמ געזאגט: רער טאג איז קורץ, און די ארבייט איז לאנג, און די אר-בייטער זיינען פויל, און דער לויין איז גרויס, און דער בעל-הבית טרייבט.

20. רבי טרפון אומר.

היום קצר ותמלאכה מרובה ותפועלים עצלים ותשכר תרבה ובעל תפית דוחק:

21. ער פלעגט זאגן:

דו ביסט ניט מחויב די ארבייט צו ענדיגען, אבער דו ביסט ניט פריי זיך פון איהר ארויסצומאכען; אויב דו האסט געלערענט פיעל תורה, ניט מען דיר פיעל לויין, און דיין ארבייט-געבער איז א בטוח או ער וועט דיר באצאהאלען דעם לויין פאר דיין מיה, און ווייס אז די לויין-אפצאהלונג פון

21. הוא היה אומר. לא

עליך תמלאכה לגמור ולא-אתה בן-חורין להקטיל ממנה. אם למדת תורה תרבה גותגים לך שכר תרבה ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך. ודע שמתן שכרם של צדיקים לעתיד לבוא:

21. He was wont also to say: It is not for thee to complete the work, but neither art thou free to desist from it; if thou hast studied much Torah, much reward will be given thee; and faithful is the Master of thy work to pay thee the reward of thy labor; and know that the

the righteous will be in the time to come.

רבי חנניא דער זוהן פון עקשיא זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט מוכה זיין דאס אירי-
 זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט זע פאלק, דרום האט
 רבין חנניא בן עקשיא אומר. רצה הקדוש ברוך הוא לזכות
 ער זיי גענעבען פיעל תורה און מצוות.
 און מצוות. ווי עס ווערט גע-
 זאגט: „נאט האט באוויליגט פון וועגען
 זיין גערעכטיגקייט צו מאכען זיין תורה גרויס און
 פראכטיג.“

Rabb: Hanania the son of Akashia
 said: The Holy One, blessed be He, was
 pleased to make Isra-
 el meritorious; where-
 fore he gave them
 a great Torah and
 many command-
 ments, as it is said:
 “The Lord was
 pleased for His right-
 eousness’ sake, to make the Torah great
 and glorious.”

פרק שלישי — CHAPTER III

איטליכער איד וועט האבען א חלק	All Israel shall have a portion	
אויף יענער וועלט, ווארום עס ווערט	in the world to come, as it is said:	
געזאגט: „און דיין	נְעוּמָה לְעוֹלָם חַיִּים	“And thy people
פאלק זיינען אלע	כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק	are all righteous,
צדיקים, זיי וועלען	לְעוֹלָם חַיִּים. שְׂנֵאָמַר וְנִמְנָה	they shall inherit
ירשען אויף אויבני	בְּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ	the land for ever;
די ערד, דער צוויי	אֲרֶז. נִצֵּר מִמַּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי	the branch of My
פון מיינ פלאנצונג,	לְחֵתְפָאָר (ישעיה ס, כא):	planting, the work
דאס ווערק פון מיינע		of My hands,
הענט וואס איד ריהם זיך דערמיט.	wherein I glory.”	

1. Akabia the son of Mahalalel : עקביא דער זון פון מהלאל זאגט: באטראכט דריי זאכען און דו וועסט ניט קומען צו קיין עבירה: ווייס פון וואגען and thou wilt not come to commit a transgression: Know

whence thou camest, and whither thou art going, and before whom thou art about to give account and reckoning. Whence thou camest:—from a noisome drop; whither thou art going:—to a place of dust, worms, and maggots; and before whom thou art about to give account and reckoning: — before the Supreme King of kings, the Holy One, blessed be He.

2. R. Hanina, the vice-high priest, said: Pray for the welfare of the government, since but for the fear thereof men would swallow each other alive.

3. R. Hanania the son of Teradion : מענטש דעם צווייטען א לעבעריגען אייניג-זעלונגען. said: Two who sit together without

3. רבי חנניה דער זון פון תרדיון זאגט: צוויי וואס זיצען ביינאנדר און

1. עֲקִיבִיא בְּן־מַהֲלָאֵל

אָזמֵר. הִסְתַּכֵּל

בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים וְאִין אַתָּה

בָּא לִידֵי עֲבֵרָה. דַּע מֵאִין בָּאתָ

וְלָאן אַתָּה הוֹלֵךְ וְלִפְנֵי מִי

אַתָּה עֹתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן.

מֵאִין בָּאתָ מִטִּפְּהַ סְרוּחָה.

וְלָאן אַתָּה הוֹלֵךְ לְמָקוֹם עֶפְרָ

רְמָה וְתוֹלְעָה. וְלִפְנֵי מִי אַתָּה

עֹתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן לִפְנֵי

מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא:

2. רַבִּי חֲנִינְיָא סָגֵן הַכֹּהֲנִים

אָזמֵר. הָיְהוּה מִתְפַּלֵּל בְּשִׁלְזוּמָה

שָׁל מַלְכוּת שְׂאֵלְמָלְא מוֹרְאָה

אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוּ:

3. רַבִּי חֲנַנְיָה בְּן־תֶּרְדִּיּוֹן

אָזמֵר. שְׁנַיִם שׂוֹיְשָׁבִים וְאִין

כִּינִיָּהם

דו קומסט ארויס, וואוהין דו געהסט, און פאר וועמען דו ביסט אנגעכרייט אפ-צוגעבען א דין וחשבון. פון וואגען קומסטו ארויס? — פון אן עקעלדיגען טראפען. וואוהין געהסטו? — אין אן ארט פון שטייב און ווערים און מאיל. און פאר וועמען שמעהסטו אנגעכרייט אפצוגעבען א דין וחשבון? — פאר דעם מלך מלכי המלכים, פאר נאט ברוך הוא.

2. רבי חנינא, דער אונטער-כהן גדול, זאגט: טו תפלה פאר דעם וואוילויין פון דער מלוכה, ווארום ווען ניט די מורא פאר איהר וואלט איין

מענטש דעם צווייטען א לעבעריגען אייניג-זעלונגען.

interchanging words of the Torah
 they are a session of scornful, as
 it is said: "Nor sat in the seat of the
 scornful;" but two
 that sit together and
 interchange words of
 the Torah, the Divine
 Presence abides be-
 tween them; as it
 is said: "Then they
 that feared the Lord
 spoke one with
 another; and the
 Lord hearkened and
 heard, and a book
 of remembrance was
 written before Him,
 for them that feared
 the Lord, and that
 thought upon His
 name." Now, this
 verse refers to two
 persons; whence
 do we know that
 if even one per-
 son diligently oc-
 cupies himself with the
 Torah, the Holy One, blessed be He,
 appoints unto him a reward? It is
 said: "Though he sit alone, and meditate
 in stillness, yet he taketh it (the re-
 ward) upon him."

זווישען זיי פאלען ניט קיין ווערטער פון
 תורה, איז דאס א זיצונג פון שפעטערס,
 וואס ווענען דעם ווערט געזאגט: „און
 אין דער זיצונג פון
 שפעטערס איז ער ניט
 געוועסען". אבער צוויי
 וואס זיצען בייאנאנד
 און צווישען זיי פאלען
 יא ווערטער פון תורה,
 רוהט די שכינה צוויי-
 שען זיי. ווי עס ווערט
 געזאגט: „דענסמאל
 האבען די נאטספאר-
 טיגע גערעדט איינער
 צום אנדערען, און נאט
 האט פארנומען און
 האט געהערט, און
 עס איז ביי איהם
 פארשריבען געווארען
 א בוך פון דערמאנונג
 פאר די נאטספארט-
 גע און פאר די וואס
 טראכטען פון זיין
 נאמען." דערפון זויי-
 פען מיר בלויז אויף
 צוויי; פון וואנען איז
 געדרונגען אז אפילו
 איינער וואס זיצט און פארנעהמט זיך
 מיט דער תורה, באשערט איהם נאט
 ברוך הוא א לויז; ווייל עס ווערט געזאגט:
 „ער זיצט איינער אליין און טראכט שטילער-
 הייט, אבער ער געהמט פאר זיך (דעם לויז)."

בִּינְיָהֶם דְבָרֵי תוֹרָה תְּרִי זֶה
 מוֹשֵׁב לְצִים. שְׁנַאֲמַר
 וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יֵשֵׁב
 (תהלים א, א). אֲבָל שְׁנַיִם
 שְׂיוֹשְׁבִים וְיֵשׁ בִּינְיָהֶם דְּבָרֵי
 תוֹרָה שְׂכִינָה שְׂרִוּיָהּ בִּינְיָהֶם.
 שְׁנַאֲמַר אִזְ נִדְבְּרוּ וְרָאִי יי
 אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יי
 וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן
 לְפָנָיו לְיִרְאֵי יי וַיִּקְחֵשְׁבוּ שְׁמוֹ
 (מלאכי ג, טז). אִין לִי אֶלֶּא
 שְׁנַיִם. מִנִּין אֶפִּילוּ אֶהָד
 שְׂיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה
 שְׂהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ
 שָׂכָר. שְׁנַאֲמַר יֵשֵׁב בְּדָד וַיִּדָּם
 כִּי נָטַל עָלָיו (איכה ג, כח):
 רבי

4. R. Simon said: Three that have eaten at a table, and have spoken there no words of the Torah, are as though they had eaten of sacrifices to the dead idols, as it is said: "For all their tables are full of filthy vomit, God not being in their midst." But three that have eaten at a table, and have spoken there words of the Torah, are as though they had eaten at God's table, as it is said: "And he said unto me: This is the table that is before the Lord."

5. R. Hanina the son of Hakinai said: He who keeps awake at night, and he who is walking alone by the way, and turns his heart to idleness, forfeits his own life.

4. רבי שמעון זאגט: דריי וואס האבען געגעסען ביי איין טיש און האבען ביי איהם ניט געזאגט קיין ווערטער פון

דער תורה, איז אזוי ווי זיי וואלטען געגעסען פון די קרבנות (וואס די געצענדיגער ברענגען) פאר די טויטע, ווי עס ווערט געזאגט: „אלע מיטשען זיינען פול מיט אוים-געבראכענעם שמוץ און נאט איז ניטא צווי-שען וי." אבער דריי וואס האבען געגעסען און האבען יא געזאגט ביי איהם ווערטער פון תורה, איז אזוי ווי זיי וואלטען געגעסען פון דעם טיש פון דעם וואס איז אומגעטוב, ווי עס ווערט געזאגט: „און ער האט צו מיר גע-זאגט: דאס איז דער טיש וואס שטעהט פאר נאם."

4. רבי שמעון אומר. שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים. שנאמר כי כל־שלחנות מלאו קיא צאח בלי מקום (ישעיה כח, ח). אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום. שנאמר נידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי (יחזקאל מא, כב):

5. רבי חנינא בן־הכיני אומר. הגעור פלידת והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לכמלה תרי זה מתחייב בנפשו:

רבי

5. רבי חנינא דער זוהן פון הכיני זאגט: דער וואס איז אויף

ביי נאכט און געהט אליין אין וועג און קעהרט זיין הארץ אויף פוסטע זאכען — פארשולדיגט זיין לעבען.

6. R. Nethunia the son of ha-Kanah said: Whoso receives upon himself the yoke of the Torah, from him the yoke of the kingdom and the yoke of worldly care will be removed; but whoso breaks off from him the yoke of the Torah, upon him will be laid the yoke of the kingdom and the yoke of worldly care.

6. רבי נְחוּנְיָא בְּן־תַּקְנָה אָמַר. כָּל־הַמְקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה מֵעִבְרִים מִמֶּנּוּ עַל מַלְכוּת וְעַל דְּרָף אֶרֶץ. וְכָל־הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עַל תּוֹרָה נוֹתֵן־לָּם עָלָיו עַל מַלְכוּת וְעַל דְּרָף אֶרֶץ:

6. רבי נחוניא בן תקנה אומר. כל המקבל עליו על תורה מעבירים ממנו על מלכות ועל דרף ארץ. וכל הפורק ממנו על תורה נותנים עליו על מלכות ועל דרף ארץ:

7. R. Halafta the son of Dosa, of the village of Hanania, said: "When ten people sit together and occupy themselves with the Torah, the Divine Presence abides among them, as it is said: "God standeth in the congregation of God." And whence do we know that the same applies to five? It is said: "He hath founded His band upon the earth

7. רבי חלפתא בן דוסא איש כפר חנניא אומר. עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרייה ביניהם. שנאמר אלהים נצב בעדתי אל (תהלים פב, א) . ומנין אפלו חמשה. שנאמר ואגדתו על ארץ יסדה (עמוס ט.ו). ומנין אפלו שלשה. שנאמר בקרב אלהים ישפמ תהלים

7. רבי חלפתא, דער זוהן פון דוסא, פון דעם דארף חנניא, זאגט: צעהן וואס זיצען און פארנעהמען זיך מיט דער תורה, רוחט די שכינה צוויי-שען זיי, ווי עס ווערט געזאגט: „נאם שטעהט צווישען דער עדה פון נאם.“ און פון וואגען איז געדרונגען אז אפילו ווען פינף ? ווייל עס ווערט געזאגט: „און זיין פארכאנד האט ער געדרונטפעסט אויף דער ערד.“ און פון וואגען איז געדרונגען אז אפילו ווען דריי ? ווייל עס ווערט גע-זאגט: „ער משפט אין דער מיט פון די

And whence do we know that the same applies to three? It is said: "In the midst of the judges He judgeth." And whence do we

know that the same applies to two? It is said: "Then they that feared the Lord spoke one with another; and the Lord hearkened, and heard." And whence do we know that the same applies even to one? It is said: "In every place where I cause My name to be mentioned I will come unto thee and I will bless thee"

8. R. Eleazar, of Bertota, said: Give unto Him of what is His, for thou and thine are His; this is also expressed by David: "For all things come of Thee, and of Thine own have we given Thee."

9. R. Jacob said: He who is walking by the way and studying, and breaks off his study and says: "How fine is that tree, how fine is that fallow!" him

רעכענט

ריכטער. און פון וואנען איז געדרונגען אז אפילו ווען צוויי זיייל עס ווערט געזאגט, דענסמאל האבען די נאטספארכ-

(תהלים פב, א) . וּמִנֵּין אֶפְלוּ
שָׁנִים. שְׁנָאֵמַר אֶזְבְּרוּ יִרְאֵי
יְיָ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יְיָ
וַיִּשְׁמַע (מלאכי ג, טז) . וּמִנֵּין
אֶפְלוּ אֶחָד. שְׁנָאֵמַר בְּכֹל־
הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת־שְׁמִי
אָבֹא אֵלָיָהּ וּבְרַכְתִּיָּהּ (שמות
כ, כד):

8. רבי אלעזר איש ברתותא
אומר. תן־לוּ מִשְׁלוֹ שְׂאֵתָהּ
וְשִׁלָּהּ שְׁלוֹ. וְכֵן בְּדוֹד הוּא
אומר בַּיַּמְמָה תִּבְלַל וּמִיָּדָה
נִתְּנֵי לָהּ (דברי הימים א' כט, יד):

9. רבי יעקב אומר. הַמְּחַלֵּף
בְּדַרְךָ וְשׁוֹנֶה וּמַפְסִיק
מִפְּשָׁנָתוֹ וְאוֹמֵר מַה־נֶּאֱמָה
אֵילָן זֶה מַה־נֶּאֱמָה גֵּיר זֶה
מַעֲלָה

טיגע גערעדט איינער צו דעם אנדערען און נאט האט פארנומען און האט געהערט. און פון וואנען איז אפילו אויב איינער? זיייל עס ווערט געזאגט: „און אין איטליכען ארט וואו איך וועל לאזען דערמאנט ווע- רען מיין נאמען, וועל איך קומען צו דיר און וועל דיר בענשען.“

8. רבי אלעזר פון ברתותא זאגט. גיב איהם פון דעם וואס איז זיינס, ווארום דו און וואס איז דיינס, איז זיינס. און אזוי ווערט געזאגט הורד דוד: „ווארום פון דיר קומט אלץ, און פון דייין האנט האבען מיר דיר געגעבען.“

9. רבי יעקב זאגט:

דער וואס געהט אין וועג און האלט אין לערנען און האקט איבער זיין לערנען

צו זאגען: „ווי שעהן איז דער בוים! ווי שעהן איז דאס פעלד!“ רעכענט

Scripture regards as though he had forfeited his life. איהם דער פסוק, אזוי ווי ער וואלט פארשולדיגט זיין לעבען,

10. R. Dostai the son of Yannai, in the name of R. Meir, said: "Whoso forgets one word of his study, him Scripture regards as if he had forfeited his life, for it is said: "Only take heed to thyself, and keep thy soul diligently, lest thou forget the things which thine eyes saw." Now, it might be supposed that this applies even to a man whose study has been too hard for him. It is therefore explicitly said: "And lest they depart from thy heart all the days of thy life." Thus, he forfeits not his life, unless he deliberately removes those lessons from his heart.

10. רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר אומר. כל-השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו תפיתוב כאלו מתחייב בנפשו:

10. רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר אומר. כל-השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו תפיתוב כאלו מתחייב בנפשו. שנאמר רק השומר לה ושמר נפשה מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך (דברים ד, ט). יכול אפילו תקפה עליו משנתו. תלמוד לומר ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך (שם). הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסורם מלבו:

11. R. Hanina the son of Dosa said: He in whom the fear of sin precedes רבי חנינא בר דוסא אומר. כל שיראת המאן קודמת

11. רבי חנינא דער זון פון דוסא אומר: דער וואס איז ער פארשולדיגט ניט זיין לעבען סיידען ער טוט זי אפ פון זיין הארצען אומיסמען.

11. רבי חנינא דער זון פון דוסא אומר: דער וואס איז ער פאר זינד

wisdom, his wisdom shall endure; but he in whom wisdom precedes the fear of sin, his wisdom will not endure.

12. He was wont to say: He whose works exceed his wisdom, his wisdom shall endure; but he whose wisdom exceeds his works, his wisdom will not endure.

13. He was wont to say: He with whom the spirit of men is pleased, the spirit of God is pleased; and he with whom the spirit of men is not pleased, the spirit of God is not pleased.

14. R. Dosa the son of Horkinas said: Morning sleep, and midday wine, and children's talk, and frequenting the assembly-houses of the

טאג, קינדערשע פלודערין און זיצען אין די זאמעל-פלעצער פון עמי-הארצים,

קודמת להקמתו חכמתו

מתקיימת וכל שחכמתו

קודמת ליראת הטאז אין

חכמתו מתקיימת:

12. היא היתה אומר. כל

שמעשו מרבים מחכמתו

חכמתו מתקיימת וכל

שחכמתו מרבה ממעשיו

אין חכמתו מתקיימת:

13. היא היתה אומר. כל

שרוח הבריות נוחה הימנו

רוח המקום נוחה הימנו.

וכל שאין רוח הבריות נוחה

הימנו אין רוח המקום נוחה

הימנו:

14. רבי דוסא בן-הרקינס

אומר. שנה של שחרית ויין

של צהרים ושיתת הילדים

וישיבת בתי כנסיות של עמי

הארץ

האט זיין חכמה ניט קיין קיום.

12. ער פלעגט

אויך זאגען: דער וואס

זיינע מעשים זיינען

מעהר ווי זיין חכמה,

האט זיין חכמה אקיום;

און דער וואס זיין

חכמה איז מעהר ווי

זיינע מעשים, האט

זיין חכמה קיין קיום

ניט.

13. ער פלעגט אויך

זאגען: דער וואס

לייט זיינען צופרידען

מיט איהם, איז נאט

אויך צופרידען מיט

איהם; און דער וואס

לייט זיינען מיט איהם

ניט צופרידען, איז

נאט אויך ניט

צופרידען מיט

איהם.

14. רבי דוסא, דער

זוהן פון הרקינס,

זאגט: שלא פען

(שפעט) אין דער

פריה, וויין אין מיטען

ignorant put a man out of the world.

15. R. Eleazar ha-Modai said: He who

profanes things sacred, and contemns

the festivals, and

puts his fellow-man

to shame in public,

and annuls the cov-

enant of Abraham

our father, and makes

the Torah bear a

meaning which is

not according to

the rule, such a one,

even though knowl-

edge of the Torah

and good deeds be

his, has no share in

the world to come.

16. R. Ishmael

said: Be submissive

to a superior, affable

to a suppliant, and

receive all men with

cheerfulness.

17. R. Akiba said:

Merriment and levity

accustom a man to

lewdness. Tradition

is a fence to the

Torah; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

Law; tithes are a

fence to the

הָאָרֶץ מוֹצִיאִים אֶת־הָאָדָם

מִן־הָעוֹלָם:

15. רַבִּי אֱלֵעָזָר הַמּוֹדַעִי

אָמַר. הַמְחַלֵּל אֶת־הַקְּדוּשִׁים

וְהַמְבַזֵּה אֶת־הַמִּצְוֹת

וְהַמְלַבֵּן פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרַבִּים

וְהַמְפַּר פְּרִיתוֹ שֶׁל אֲבִרְהָם

אֲבִינֵנו וְהַמְגַלֵּה פְּנִים בַּתּוֹרָה

שֶׁלֹּא כַּחֲלֻקַּת אֵף עַל פִּי שׂוֹשׂ

בְּיַדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים מוֹבִיִּים

אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא:

16. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל

אָמַר. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל

הוֹחֵק לְרֹאשׁ וְנוֹחַ לְתַשְׁחֲחֵת

וְחֹנֵה מִקַּבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם

בְּשִׂמְחָה:

17. רַבִּי עֲקִיבָא

אָמַר. שְׂחֹק וְקִלּוֹת רֹאשׁ מְרַגְּלִים

אֶת־הָאָדָם לְעֲרוּחַ: מִפְּרֵת

סִיג לְתוֹרָה מַעֲשָׂרוֹת סִיג

לְעֵשֶׂר

וואס פאראכט די יום-

טובים, דער וואס

פארשעמט דאס פנים

פון זיין חבר פאר

אן עולם, דער וואס

פארשטערט דעם בונד

פון אברהם אבינו,

און דער וואס

טייטשט אויס די

תורה ניט אוי ווי

דער דין, הנם ער

האט תורה און גוטע

מעשים, וועט ער ניט

האבען קיין חלק אויף

יענער וועלט.

16. רבי ישמעאל

זאגט: זיי קליין פאר

א העכערען, און מילד

צו אן אונטערטעניגען;

און נעהם אויף איטלי-

כען מענשען מיט

שמחה.

17. רבי עקיבא

זאגט: לייכטזיניגקייט,

שטיפעריי און פאר-

שייטקייט געוואוינען

א מענשען צו אויס-

געלאסענע קייט. —

מען ניט) איז א צאם

די מסורה איז א צאם

ארום דער תורה.

מעשר (וואס

מען

ניט

אין

אין

אין

אין

אין

אין

אין

אין

fence to wealth; vows are a fence to abstinence; a fence to wisdom is silence.

18. He was wont to say: Beloved is

man, for he was created in God's image; but it was by a special love that it was made known to him that he was created in God's image, as it is said: "For in the image of God made He man." Beloved are Israel, for they were called children of God; but it was by a special love that it was made known to them that they were called children of God, as it is said: "Ye are the children of the Lord your God." Beloved are Israel, for unto them was given the desirable instru-

ment; but it was by a special love that it was made known to them that the desirable instrument wherewith the world was created was given unto them,

וויצען געווארען מיט דעם וואס זיי איז געגעבען געווארען די גלוסטניע כלי מיט וואס ד

ארום רייכטום. נדרים זיינען א צאם פאר צוריקגעהאלטענקייט. א צאם פאר חכמה

איז שווייגען.

18. ער פלעגט

זאגען: געליעבט איז

דער מענש ווארום

ער איז באשאפען

געווארען אין דער

געשטאלט פון גאט.

אבאזונדער ליעבשאפט

איז דעם מענשען בא-

וויצען געווארען מיט

דעם וואס ער איז

געשאפען געווארען

אין דער געשטאלט

פון גאט, ווי עס ווערט

געזאגט: „איז דער

געשטאלט פון גאט

האט ער דעם מענשען

באשאפען." געליעבט

זיינען אידען ווארום

זיי ווערען אנגערופען

קינדער פון גאט.

אבאזונדער ליעבשאפט

איז זיי ארויסגעוויצען

געווארען מיט וואס

זיי ווערען אנגערופען

קינדער פון גאט. ווי עס ווערט געזאגט:

„קינדער זייט איהר ביי גאט אייער האר." געליעבט זיינען אידען ווארום זיי איז

געגעבען געווארען א גלוסטניע כלי.

א באזונדער ליעבשאפט איז זיי ארויסגע-

געגעבען געווארען מיט דעם וואס זיי איז געגעבען געווארען די גלוסטניע כלי מיט וואס ד

לְעֵשֶׂר נְדָרִים סִיג לְפָרִישׁוֹת

סִיג לְחֻכְמָה שְׁתִּיקָה:

18. הוּא הָיָה אוֹמֵר. חָבִיב

אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם הַבְּהֵ

יְתָרָה גּוֹדְעֵת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם

אֱלֹהִים. שֶׁנֶּאֱמַר כִּי בְּצֶלֶם

אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם

(בראשית ט, ו): חָבִיבִים יִשְׂרָאֵל

שֶׁנִּבְרָאוּ בְּנֵי לְמִקּוֹם הַבְּהֵ

יְתָרָה גּוֹדְעֵת לָהֶם שֶׁנִּבְרָאוּ

בְּנֵי לְמִקּוֹם. שֶׁנֶּאֱמַר בְּנֵי

אֲתֶם לִי אֱלֹהֵיכֶם (דברים יד,

א): חָבִיבִים יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּתַן

לָהֶם כְּלֵי הַמִּדָּה חֲפָה יְתָרָה

גּוֹדְעֵת לָהֶם שֶׁנֶּתַן לָהֶם כְּלֵי

הַמִּדָּה שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם.

שנאמר

קינדער פון גאט. ווי עס ווערט געזאגט:

„קינדער זייט איהר ביי גאט אייער האר." געליעבט זיינען אידען ווארום זיי איז

געגעבען געווארען א גלוסטניע כלי.

א באזונדער ליעבשאפט איז זיי ארויסגע-

געגעבען געווארען מיט דעם וואס זיי איז געגעבען געווארען די גלוסטניע כלי מיט וואס ד

as it is said: "For I give you good doctrine; forsake ye not My Law."

וועלט איז באשאפען נעווארען, ווי עס ווערט געזאגט: „ווארום א גוטע לערנונג האב איך אייך געשאנקען; מײן תורה זאלט איהר ניט פאר-לאזען.“

19. Everything is foreseen, yet freedom of choice is given; and the world is judged by grace, yet everything is according to the amount of the work.

19. אלצדינג ווערט פאראויס געזעהן, אבער פרייזשאפט איז געגעבען; די וועלט ווערט געמשפט מיט גוטסקייט, אבער אלץ ווי נאך די פיעל מעשים.

שְׁנַאֲמַר פִּי לְקַח טוֹב נְתַתִּי לְכֶם תּוֹרַתִי אֵל תַּעֲזֹבוּ (משלי ד, ב):

20. He was wont to say: Everything is given on pledge, and a net is spread for all the living: the shop is open, and the dealer gives credit, and the ledger lies open, and the hand writes, and whosoever wishes to borrow may come and borrow; but the collectors go round continually every day, and exact payment from man whether he wills or not; and they have whereon they can

20. ער פלעגט זאגען: אלץ ווערט געגעבען אויף אמשכון, און א געץ איז פאר-שפרייט פאר אלע לעבעדיגע; די קראם איז אפען, און דער קרעמער גיט אויף בארג, דאס בוך איז אפען און די האנט פארשרייבט; און דער וואס וויל לייהען קען קומען און לייהען, אבער די איינמאה-נערס געהען ארום נאכאנאנד אלע טאג,

19. תָּפֵל צְפוּי וְהִרְשִׁית תְּתוּנָה וּבְטוֹב הָעוֹלָם גָּדוֹן וְהִפֵּל לְפִי רֹב הַמַּעֲשָׂה:

20. תּוֹא הָיָה אוֹמֵר. תָּפֵל נְתוּן בְּעֵרְבוֹן וּמְצוּדָה פְּרוּשָׁה עַל כָּל־הַחַיִּים. תְּהֻנּוֹת פְּתוּחָה וְתַחֲנִנְי מְקִיף וְתַפְנִקָם פְּתוּחָה וְתִיד כּוֹתֶבֶת וְכָל־הַרוֹצֵה לְלוֹוֹת יָבֵא וְיִלְוֶה וְתַנְפְּאִים מְחַזְרִים תְּדִיר בְּכָל־יוֹם וְנַפְרָעִים מִן הָאָדָם מִדַּעֲתוֹ וְשִׁלָּא מִדַּעֲתוֹ וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה־שִּׁסְמְכוּ וְהִדִּין דִּין אִמְתָּ. וְתָפֵל מְתַקֵּן לְקַעֲדָה:

רבי

rely in their demand; and the judgment is a judgment of truth; and everything is prepared for the feast.

און געהמען באזאחלט פון דעם מעגשען סאי ער וויל סאי ער וויל גיט, ווארום זיי האבען זיך אויף וואס צו שטיצען; און אלצדינג איז גרייט צו דער מעודה.

דער משפט איז אן אמת'ער משפט; און אלצדינג איז גרייט צו דער מעודה.

21. R. Eleazar the son of Azariah said: Where there is no Torah, there is no culture; where there is no culture, there is no Torah; where there is no wisdom, there is no fear of God; where there is no fear of God, there is no wisdom; where there is no knowledge, there is no discernment; where there is no discernment, there is no knowledge: where there is no meal, there is no Torah; where there is no Torah, there is no meal.

22 He was wont to say: He whose wisdom exceeds his deeds, to what is he like? To a tree whose branches are abundant, but whose roots are scanty; and the wind comes and uproots it and overturns it upon its face, as it is

אויס און קעהרט איהם איבער מיטן פנים אראפ, ווי עם ווערט געזאגט:

21. רבי אלעזר דער זון פון עזריה זאגט: וואו עם איז ניטא קיין תורה איז ניטא קיין דרד-ארץ, און וואו עם איז ניטא קיין דרד-ארץ איז ניטא קיין תורה; וואו עם איז ניטא קיין חכמה איז ניטא קיין גאטספארכטיג-קיט, און וואו עם איז ניטא קיין גאטס-פארכטיגקייט איז ניטא קיין חכמה, וואו עם איז ניטא קיין קענשאפט איז ניטא קיין פארשטאנדיגקייט און וואו עם איז ניטא קיין פארשטאנדיגקייט איז ניטא קיין קענ-שאפט. וואו עם איז ניטא קיין מעהל איז ניטא קיין תורה, און וואו עם איז ניטא קיין תורה איז ניטא קיין מעהל.

22. ער פלעגט אויך זאגען: דער וואס זיין חכמה איז גרעסער פון זיינע מעשים, צו וואס איז ער געגליבען? צו א בום וואס זיינע צווייגען זיינען פיעל און זיינע ווארצלען ווינציג, און אז א שטורם קומט רייסט ער איהם אויס און קעהרט איהם איבער מיטן פנים אראפ, ווי עם ווערט געזאגט:

21. רבי אלעזר בן-עזריה אומר. אם אין תורה אין דרד ארץ אם אין דרד ארץ אין תורה. אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה. אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת. אם אין קמה אין תורה אם אין תורה אין קמה:

22. הוא היה אומר. כל שחכמתו מרבה ממעשיו לקח הוא דומה. לאילן שענפיו ושרשיו מעטים וחרוית באה ועוקרתו ותופכתו על פניו. שנאמר והיה

23. R. Eleazar Hisma said: The rules concerning the sacrifices of birds and the purification of women are the essentials of the laws; astronomy and geometry are the after-courses of wisdom.

23. רבי אלעזר חסמא ואנט: די דינים וועגען טויבען-קרבנות, און וועגען דער רייניגונג פון פרויען, זיינען דאך וויכטיגע דינים. שטערן-קעגן-שאפט, און רעכענ-קונסט, זיינען די נאכ-שפייזען פון חכמה.

23. רבי אלעזר חסמא אומר. קגין ופתחי גדה הן הן גופי הלכות. תקיפות וגמריאות פרפראות לחכמה:

<p>מזכה זיין דאס אידי- שע פאלק, דרום האט ער זיי געגעבען פיעל תורה און מצוות. ווי עס ווערט גע- זאגט: „נאט האט כאוועליג פון וועגען זיין גערעכטיגקייט צו מאכען זיין תורה גרויס און פראכטיג.“</p>	<p>רבי חנניא בן עכשיא אומר. רצה תקדוש פרוץ הוא לזכות את ישראל לפיכה הרבה להם תורה ומצוות. שנאמר וי הפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר (ישעיה מכ, כא):</p>	<p>Rabbi Hanania the son of Akashia said: The Holy One, blessed be He, was pleased to make Isra- el meritorious; where- fore he gave them a great Torah and many command- ments, as it is said: “The Lord was pleased for His right- eousness' sake, to make the Torah great and glorious.”</p>
---	--	---

פרק רביעי — CHAPTER IV

<p>איטליכער איד וועט האבען א חלק אויף יענער וועלט, ווארום עם ווערט געזאגט: „און דיין פאלק זיינען אלע צדיקים, זיי וועלען ירש'ען אויף אויביג די ערד, דער צווייג פון מײן פלאנצונג, דאס ווערק פון מייער הענט וואס איך ריהם זיך דערמיט.“</p>	<p>All Israel shall have a portion in the world to come, as it is said: “And thy people are all righteous, they shall inherit the land for ever; the branch of My planting, the work of My hands, wherein I glory.”</p>	<p>כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵאָמַר וְנִמְנָה בְּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. גֶּצֶר מִמַּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר (ישעיה ס, כא):</p>
--	--	--

1. Ben Zoma said: Who is wise? He that learns from every man, as it is said: "From all my teachers I got understanding." Who is mighty? He that subdues his passions, as it is said: "He that is slow to anger is better than the mighty; and he that ruleth his spirit than he that taketh a city." Who is rich? He who rejoices in his portion, as it is said: "When thou eatest the labour of thy hands, happy art thou, and it shall be well with thee;" happy art thou in this world; and it shall be well with thee in the world to come. Who is honored? He that honors others, as it is said: "For them that honour Me I will honour, and they that despise Me shall be lightly esteemed."

1. בן זומא זאגט: ווער איז א חכם? דער וואס לערענט פון אימליכען מען-שען, ווי עס ווערט געזאגט: „פון אלע מייענע לעהרערס האב איך געלערענט פאר-שטאנדיגקייט." ווער איז א גבור? דער וואס באצווינגט זיין געמיט, ווי עס ווערט געזאגט: „דער וואס האלט איין זיין צארן איז בעסער ווי א גבור, און דער וואס בא-צווינגט זיין געמיט — איין א שטארקט." ווער איז אן עושר? דער וואס איז צופרידען מיט זיין חלק, ווי עס ווערט געזאגט: „אז דו וועסט עסען די מיה פון דייע הענט, וואויל איז דיר און גוט איז דיר." וואויל איז דיר אויף דער וועלט און גוט איז דיר אויף יענער וועלט. ווער קריגט כבוד? כבוד צו לייט, ווי עס ווערט גע-זאגט: „די וואס ניבען מיר כבוד, וועל איך געבען כבוד, און די וואס פאראכטען מיך וועלען פאראכט ווערען."

1. בן זומא אומר. איזהו חכם. הלומד מכל-אדם. שנאמר מכל-מלמדי השכלתי (תהלים קיט, צט): איזהו גבור. הכובש את-יצרו. שנאמר טוב ארץ אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר (משלי טו, לב): איזהו עשיר. השמח בחלקו. שנאמר יגיע כפיה כי תאכל אשריך וטוב לך (תהלים קכח, ב). אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא: איזהו מכבד. המכבד את-הבריות. שנאמר כי מכבדי אכבד ובני יקלו (שמואל א, ב, ל):

בן

דער וואס ניט עס ווערט גע-זאגט: „די וואס ניבען מיר כבוד, וועל איך געבען כבוד, און די וואס

פאראכטען מיך וועלען פאראכט ווערען."

2. Ben Azzai said: Hasten to do even a slight precept, and flee from transgression; for precept leads to precept, and transgression leads to transgression; for the recompense of a precept is a precept, and the recompense of a transgression is a transgression.
2. **בְּזָרְעוֹת אֹמְרִים. הַהוּא רִיץ לְמִצְוָה קְלָה וּבֹרַח מִן הַעֲבֵרָה. שְׂמִינָה גִוְרָת מִצְוָה וְעֵבֶרָה גִוְרָת עֲבֵרָה שְׂשֻׁכֵּר מִצְוָה מִצְוָה וְשֹׁכֵר עֲבֵרָה עֲבֵרָה:**
3. He was wont to say: Despise not any man, and carp not at any thing; for there is not a man that has not his hour, and there is not a thing that has not its place.
3. **הוּא תִּיהָ אֹמֵר. אֵל תְּחִי בְּזוֹ לְכָל-אָדָם וְאֵל תְּחִי מִפְּלִיג לְכָל-דְּבָר שְׂאִין לָהּ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׂעָה וְאִין לָהּ דְּבָר שְׂאִין לוֹ מְקוֹם:**
4. R. Levitas, of Jabneh, said: Be exceedingly lowly of spirit, since the hope of man is but the worm.
4. **רַבִּי לְוִיטָם אִישׁ יִבְנֶה אֹמֵר. מְאֹד מְאֹד הוּא שְׂפֵל רִיחַ שְׂתִקְנֹת אָגוּשׁ רַמָּה:**
5. R. Johanan the son of Berokah said: Whosoever profanes the Name of Heaven in secret will be punished openly, no distinction being drawn whether the Name is profaned
5. **רַבִּי יוֹחָנָן בְּרִי-בְרוּקָה אֹמֵר. כָּל-הַמְחַלְלֵל שֵׁם שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּנְפָרְעִים מִמּוֹנֵי פְּגִלְיָא. אַחַד**
2. בן עזי זאנט. לויף אפילו צו א קליינער מצוה, און אנטלויף פון אן עבירה, ווארום איין מצוה ברענגט נאך זיך א צווייטע מצוה, און איין עבירה שלעפט נאך זיך א צווייטע עבירה. ווארום דער לויף פון א מצוה איז א מצוה, און דער לויף פון אן עבירה, אן עבירה.
3. ער פלעגט זאגן: פאראכט נישט קיין מענשען, און מאך נישט אוועק קיין זאך, ווארום עס איז נישט א מענש וואס האט נישט זיין צייט, און נישט א זאך וואס האט נישט איהר ארט.
4. רבי לויטס פון יבנה זאגט: זיי זעהר און זעהר קליין ביי זיך ווארום די האפענונג פון א מענשען איז א ווארעם.
5. רבי יוחנן דער זוהן פון ברוקא, זאגט: דער וואס פארשוועכט נאטם נאמען פארבארנענערהייט, רע-כענט מען זיך אפ מיט איהם אנטפלעק-טערהייט. און ביי דער פארשוועכונג פון

unwittingly or presumptuously.

6. R. Ishmael his son said: He who learns in order to teach to him the means will be vouchsafed both to learn and to teach; but he who learns in order to practise, to him the means will be vouchsafed to learn and to teach, to observe and to practise.

7. R. Zadok said: Seperate not thyself from the congregation; and be not as those who prepare the suits; make not of the Torah a crown wherewith to magnify thyself, nor a spade wherewith to dig. And thus Hillel was want to say: He who makes worldly use of the crown of the Torah shall perish. Hence thou mayest infer that whosoever derives a profit for himself from the words of the Torah removes his life from the world.

נאטם ווענען איז אלץ איינס, סאי נעטאן גערן סאי נעטאן אומגעוירן.

6. רבי ישמעאל זיין זוהן זאגט: דער

וואס לערענט אליין כדי צו לערנען אג- דערע, העלפט מען איהם ער זאל קענען אי אליין לערנען, אי אנדערע לערנען, און דער וואס לערנט כדי צו טאן, העלפט מען איהם ער זאל קענען אי אליין לערנען, אי לערנען אנדערע, אי היטען און טאן.

7. רבי צדוק זאגט: שייד זיך ניט אפ פון כלל. און זיי ניט אווי ווי די וואס גרייטען צו טענות פאר עמיצען. און מאך ניט פון דיין תורה אי קרוין, זיך צו גריי- סען דערמיט, אדער א רידעל צו גרא- בען דערמיט. און אווי פלעגט הלל אויך זא- גען: און דער וואס בענוצט זיך מיט דער

קרין מוז אונטערנעהן. דערפון לערענמטו, אז דער וואס ציהט א נוץ פון די ווערטער פון דער תורה, ברענגט אום זיין לעבען פון דער וועלט.

אָחַד בְּשׁוֹנֵג וְאָחַד בְּמוֹד
בְּהִלּוּל הַשֵּׁם:

6. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ אָמַר.
הַלּוֹמֵד עַל מְנַת לְלַמֵּד
מִסְפִּיקִים בְּיָדוֹ לְלַמּוֹד וְלַלְמֹד.
וְהַלּוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת
מִסְפִּיקִים בְּיָדוֹ לְלַמּוֹד וְלַלְמֹד
לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת:

ז. רַבִּי צְדוֹק אָמַר. אַל
תְּפָרוֹשׁ מִן הַצִּבּוֹר וְאַל תַּעֲשֶׂה
עֲצָמָה כְּעוֹרְכֵי הַדֵּינִים וְאַל
תַּעֲשֶׂה עֲטָרָה לְהַתְנַדֵּל בָּהּ
וְלֹא קָרָדִים לְחַפֵּר בָּהּ. וְכֵן
הָיָה הַלֵּל אָמַר. וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ
בְּתִגְנָא חֲלָף. הָא לְמַדְתָּ כָּל-
הַתְּנַחָה מִדְּבַרֵי תוֹרָה נוֹטֵל
חַיָּו מִן הָעוֹלָם:

רבי

8. R. Jose said: Whoso honors the Torah will himself be honored of men; and whoso dishonors the Torah will himself be dishonored of men.

8. רבי יוסי זאנט: ווער עס אכט די תורה ווערט ער אליין געאכט פון לייטען, און דער וואס פארשוועכט די תורה ווערט ער אליין פאר-שוועכט ביי מענשען.

8. רבי יוסי אומר. כל-

המכבד את התורה גופו

מכבד על-הבריית. וכל-

המחלל את-התורה גופו

מחלל על הבריית:

9. רבי ישמעאל בנו אומר.

החושף עצמו מן הדין פורק

מבני איבה ונגל ושבועת

שוא. והגם לבו בהוראה

שוטה רשע וגם רוח:

9. רבי ישמעאל זיין זון זאנט: דער וואס מירט אים א דין-תורה, מוט אפ פון זיך פיינט-שאפט, און נולה, און פאלש-שווערען; און דער וואס איז הא-פערדיג ווען ביים ארויסגעבען א משפט, איז א שוטה און א רשע, און א גרויס-האלטער.

9. R. Ishmael his son said: He who withdraws himself from judgement rids himself of enmity, robbery, and vain swearing; but he who haughtily lays down decisions is foolish, wicked, and of an arrogant spirit.

10. הוא היה אומר. אל

תהי דן יהידי שאין דן יהידי

אלא אחד. ואל תאמר קבלו

דעתי שהם רשאים ולא אתה:

11. רבי יונתן אומר. כל-

המקים את-התורה מעני

סופו לקימה מעשר. וכל-

המבטל

10. ער פלענט זא-נען: משפט ניט איינער אליין, ווארום קיינער קען ניט משפט'ען איינער אליין א חוץ דער איין-איינציגער. און זאלסט ניט זאנען צו דיינע חברים: נעהמט אן מיין דעה. ווארום זיי האבען די ברייה און ניט דו.

10. He was wont to say: Judge not alone, for none may judge alone save One; neither say to thy colleagues: "Accept my opinion;" for they are free to choose, but thou art not.

11. רבי יונתן זאנט: דער וואס איז מקים די תורה אין ארימקייט וועט זי אין סוף מקים זיין אין רייכקייט; און דער

11. R. Jonathan said: Whoso fulfils the Torah while he is poor shall in the end fulfil it in the midst of wealth; and whoso neglects

וואס פארלאזט די תורה צוליעב רייכ- the Torah while he is rich shall in
קיט וועט זי אין סוף פארלאזען צוליעב the end neglect it in the midst of
ארימקייט. poverty.

12. R. Meir said:
Lessen thy toil in
business, and occupy
thyself with the
Torah; be humble
of spirit before all
men; if thou art
idle in respect of
the Torah, many
idle things will be
before thee; but if
thou toilest in the
Torah, He has
abundant recom-
pense to give thee.

13. R. Eliezer the
son of Jacob said:
He who does one
precept gains for
himself one advocate;
and he who commits
one transgression
gains for himself
one accuser. Repent-
ance and good deeds
are as a shield
against punishment.

14. R. Johanan the sandal-maker
said: Every assembly which is in the

הַמְבַטֵּל אֶת־הַתּוֹרָה מֵעֲשׂוֹר
סוּפוּ לְבַטְּלָהּ מֵעַנְיָ:

12. רְבִי מֵאִיר אָמַר. הַחַוָּה
מִמַּעַט בְּעֶסֶק וְעֶסֶק בַּתּוֹרָה
וְהַחַוָּה שְׁפִלְרוּחַ בְּפָנָי כָּל־
אָדָם. וְאִם בְּטָלָתָּ מִן הַתּוֹרָה
יֵשׁ לְךָ בְּטָלִים הַרְבֵּה בְּגִידֶיךָ.
וְאִם עָמַלְתָּ בַתּוֹרָה יֵשׁ לְךָ
שָׂכָר הַרְבֵּה לְתֵן לְךָ:

13. רְבִי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־יַעֲקֹב
אָמַר. הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת
קוֹנֶה לּוֹ פְּרָקְלִיט אֶחָד.
וְהָעוֹבֵר עַבְרָה אַחַת קוֹנֶה לּוֹ
קַטְגוֹרָא אֶחָד. תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים כְּתָרִים בְּפָנָי
הַפְּרָעָנוּת:

14. רְבִי יוֹחָנָן הַסַּנְדָּלָר
אָמַר. כָּל־בְּגִמְטָה שֶׁהִיא
לִשְׁם

12. רבי מאיר ואנט:
פארמינדער דיינע
עסקים, און פארנעהם
זיך מיט דער תורה;
און האלט זיך קליין
פאר איטליכען מען.
שען. אויב דו ווילסט
פארלאזען די תורה,
וועסטו האבען א סך
נישטיגעזאכען פאר זיך.
אבער אויב דו וועסט זיך
פארנעהמען מיט דער
תורה האט ער אנרוי-
סען שכר דיר צו
געבען.

13. רבי אליעזר דער
זוהן פון יעקב ואנט:
דער וואס טוט איין
מצוה שאפט זיך איין
איון פירשפרעכער,
און דער וואס בא-
נעהט איין עבירה
שאפט זיך איין איון
באשולדיגער. תשובה
און גוטע מעשים
זיינען א פאנצער א-
קענען שטראף.

14. רבי יוחנן דער פאנטאפעל-מאכער
ואנט: איטליכע איינזאמלונג וואס איז פון

Name of Heaven will in the end endure, but that which is not in the Name of Heaven will in the end not endure.

15. רבי אלעזר דער זון פון שמוע זאגט: זאל דער כבוד פון דיין תלמיד דיר זיין אזוי מייער ווי דיין אייגענער, און דער כבוד פון דיין חבר ווי די מורא פאר דיין רבי'ן, און די מורא פאר דיין רבי'ן ווי די מורא פאר נאט.

15. R. Eleazar the son of Shammua said: Let the honor of thy disciple be as precious to thee as thine own, and the honor of thine associate be like the fear of thy master, and the fear of thy master like the fear of Heaven.

16. רבי יהודה זאגט: היט זיך ביים לערנען, ווארום א פאר-זעהן אין לערנען קען א מאל ווערען א מוט-ווייליגע זיגד.

16. R. Judah said: Be cautious in teaching, for an error in teaching amounts to presumptuous sin.

17. רבי שמעון זאגט: דריי קרוינען זיינען פאראן: די קרוין פון תורה, די קרוין פון כהונה, און די קרוין פון מלוכה. אבער די קרוין פון א גוטען שם שטייגט זיי אלע אריבער.

17. R. Simon said: There are three crowns: the crown of Torah, the crown of priesthood, and the crown of kingdom; but the crown of a good name excels them all.

18. רבי נהוראי זאגט: וואנדערע אוועק אין אן ארט פון תורה, און מיין ניט

18. R. Nehorai said: Betake thyself to a home of the Torah, and say not

לְשֵׁם שָׁמַיִם סוּפָה לְהַתְקִים.
וְשֵׁאינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם אִין
סוּפָה לְהַתְקִים:

15. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-שְׁמוּעָה
אָמַר. יְחִי כְבוֹד תַּלְמִידֶךָ
חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ וְכְבוֹד
חֲבֵרְךָ כְּמוֹרָא רַבָּךְ וּמוֹרָא
רַבָּךְ כְּמוֹרָא שָׁמַיִם:

16. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר. הִנֵּה
זְחִיר בְּתַלְמוּד שֶׁשֶׁגָּגַת תַּלְמוּד
עוֹלָה זְדוֹן:

17. רַבִּי שְׁמוּעוֹן אָמַר.
שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים הֵן. כְּתֵר תּוֹרָה
וְכְתֵר כְּהֻנָּה וְכְתֵר מְלָכוּת.
וְכְתֵר שֵׁם טוֹב עוֹלָה עַל
גְּבוּיָהֶן:

18. רַבִּי נְהוֹרַי אָמַר. הִנֵּה
גּוֹלָה לְמִקְוָם תּוֹרָה וְאֵל
תֵּאמַר

that the Torah will come after thee; ווארום דיינע חברים וועלען זי באפעסטיגען ביי דיר. for therc thy associates will confirm it unto thee; and lean not upon thine own understanding. זינט פארלאזען.

19. R. Yannai said: It is not in our power to explain either the prosperity of the wicked or the afflictions of the righteous.

תאמר שהיא תבוא אחריה.
שהבריה יקיימה בידה. ואל
בינתה אל תשען:

19. רבי יני זאגט :
זינט מיר האבען פון
דעם דעם נחת פון
די רשעים, און זינט
צומאל פון די יסורים
פון די צדיקים .

20. R. Mattithiah the son of Heresh said: Be first in greeting every man; and be rather a tail to lions than a head to foxes.

19. רבי יני אומר. אין
בידינו לא משלות הרשעים
ואף לא מיסורי הצדיקים :

20. רבי מתתיה
דער ווהן פון הרש
זאגט : פעדער זיך צו
באגריסען איטליכען
מענשען ; און זיי
בעסער אן עק ביי
ליבען איידער א קאפ
ביי פיקס .

21. R. Jacob said: This world is like a vestibule before the world to come : prepare thyself in the vestibule, that thou mayest enter into the hall.

20. רבי מתתיה בן-הרש
אומר. הנה מקדים בשלום
כל-אדם. והנה זנב לאריות
ואל תהי ראש לשעלים :

21. רבי יעקב
זאגט : די וועלט איז
געגליבען צו א פירחויז;
גרייט זיך צו
אין פירחויז כדי דו
זאלסט קענען אריין-
געהן אינגעוועניג אין
פאלאץ .

22. He was wont to say: Fairer is one hour of repentance and good deeds in this world than all the life of the world

21. רבי יעקב אומר.
העולם הזה דומה לפרוזודור
בפני העולם הבא. התקן
עצמך בפרוזודור כדי שתכנס
למרכליו :

22. ער פלעגט
זאגען : בעסער איין
שעה תשובה און
נוטע מעשים אויף דער
וועלט ווי דאס
גאנצע לעבען אויף
יענער וועלט ;

אין בעמער איין שעה תענוג אויף יענער to come; and fairer is one hour of
 וועלט ווי דאס גאנצע לעבען אויף דער blissfulness of spirit in the world to
 וועלט. come than all the life of this world.

23. רבי שמעון דער זוהן פון אלעזר זאגט: זיך ניט אי- בערצובעמען דיין חבר בעת ער איז אין בעס, און טרייסט איהם ניט ווען זיין בר מנן ליענט פאר איהם, און רעד איהם ניט אפ בעת ער טוט א נדר, און וויל איהם ניט זעהן בעת ער איז אין ביוש.

24. שמואל דער אינגערער פלעגט זאגן: „אז דיין שונא פאלט זאלסטו זיך ניט פרעהען, און אז ער ווערט געשמרוי- בעלט זאל דיין הארץ ניט אנקוועלען, ווא- רום נאט וועט עס זעהן און עס וועט זיין שלעכט אין זיינע אויגען, און ער וועט אפקעהרען פון איהם זיין צארן.“

25. אלישע דער זוהן פון אבויה זאגט: דער וואס לערענט יונגעהייט צו וואס איז ער געגליכען? צו טינט וואס איז געשריבען

הַעוֹלָם הַבָּא . וַיִּפָּה שְׂעוֹה אַחַת שָׁל קַרְתֵּי רוּחַ בְּעוֹלָם הַבָּא מִכָּל-חַיֵּי הַעוֹלָם הַזֶּה: 23. רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן-אֶלְעָזָר אָמַר. אַל תִּרְצַח אֶת-חֲבֵרְךָ בְּשַׁעַת בְּעִסּוֹ וְאַל תִּנְחַמְנוּ בְּשַׁעַת שְׁמִתוֹ מוֹמָל לִפְנֵינוּ וְאַל תִּשְׁאַל לוֹ בְּשַׁעַת נְדָרוֹ וְאַל תִּשְׁתַּדַּל לְרְאוֹתוֹ בְּשַׁעַת קְלָקְלָתוֹ:

24. שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אָמַר. בְּגַפְלֵי אוֹיְבֶךָ אַל-תִּשְׂמַח וּבִכְשָׁלוֹ אַל-יִגַּל לִבֶּךָ . פֶּן-יִרְאֶה יי וְרַע בְּעֵינָיו וְחָשִׁיב מַעֲלָיו אִפְּו (משלי כד, יז—יח): 25. אֵלִישָׁע בֶּן-אֲבִיחַיָה אָמַר. תְּלוּמַד יִלְד לְמָה תוּא דוּמָה. לְדִיו כְּתוּבָה עַל גִּיר חֲדָשׁ

23. R. Simon the son of Eleazar said: Pacify not thy fellow in the hour of his anger, and comfort him not in the hour when his dead is stretched before him, and question him not in the hour of his vow, and seek not to see him in the hour of his degradation.

24. Samuel the younger said: Rejoice not when thine enemy falleth, and let not thy heart be glad when he stumbleth; lest the Lord see it, and it displease Him, and He turn away His wrath from him.

25. Elisha the son of Abuyah said: If one learns when a youth, to what is it like? To ink written on new paper. If

one learns when an old man, to what is it like? To ink written on erased paper.

26. R. Jose the son of Judah, of Kefar ha-Babli, said: He who learns from the young, to what is he like? To one who eats unripe grapes, and drinks wine from his vat. And he who learns from the old, to what is he like? To one who eats ripe grapes, and drinks old wine.

27. R. Meir said: Look not at the flask, but at what it contains: there may be a new flask full of old wine, and an old flask that has not even new wine in it.

28. R. Eleazar ha-Kappar said: Envy, cupidity, and ambition take a man out of the world.

הַדָּשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָקֵן לְמָה הוּא
דוֹמֶה. לְדָוִד בְּתוֹכָהּ עַל נִיָּר
מְחֻזָּק:

26. רַבִּי יוֹסִי פֵר יְהִי־דָה
אִישׁ כֹּפֵר תְּבַבְלִי אֹמֵר.
הַלּוֹמֵד מִן הַקְּטָנִים לְמָה הוּא
דוֹמֶה לְאוֹכֵל עֲנָבִים קְהוֹת
וְשׁוֹתֶה יַיִן מִגִּתּוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן
הַזְּקֵנִים לְמָה הוּא דוֹמֶה.
לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׂוֹלוֹת
וְשׁוֹתֶה יַיִן יָשׁוּן:

27. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר. אֵל
תִּסְתַּכַּל בְּקַנְקָן אֶלֶּא בְּמָה
שְׁיִשׂ בּוֹ. יֵשׁ בְּקַנְקָן הַדָּשׁ מְלֵא
יָשׁוּן וְיָשׁוּן שְׂאֵפְלוֹ הַדָּשׁ אֵין
בּוֹ:

28. רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר
אֹמֵר. הַקְּנָאָה וְהַתְּאָוָה
וְהַתְּכַבּוּד מוֹצִי־אִים אֶת־הָאָדָם
מִן הָעוֹלָם:

הוא

28. רבי אלעזר הקפר ואנט: קנאה, תאוה, כבוד ברענגען רעם מענשען אום פון דער וועלט.

אויף נייעם פאפיר. אבער דער וואס לערנט אלטערדייט, צו וואס איז ער גענליכען? צו טינט וואס איז געשריבען אויף געמעקטענפאפיר.

26. רבי יוסי דער זוהן פון יהודה, פון כפר בבלי, זאגט: דער וואס לערענט פון די יונגע צו וואס איז ער גענליכען? צו דעם וואס עסט זייערע זוינטרויבען און טרינקט זיין פריש פון זיין קעלטער; אבער דער וואס לע-רענט פון די אלטע, צו וואס איז ער גע-גליכען? צו דעם וואס עסט צייטיגע זוינ-טרויבען און טרינקט אלטען זיין.

27. רבי מאיר זאגט: קוק ניט אויף דעם קרנג נאר אויף וואס איז אין איהם, ווארום פאראן א נייער קרנג וואס איז פול מיט אלטען זיין, און פא-ראן אן אלטער קרנג וואס אפילו קיין נייער זיין איז אין איהם אויך ניטא.

29. He was wont to say: They that are born are destined to die; and the dead to be brought to life again; and the living to be judged, to know, to make known, and to be made conscious that He is God, He the Maker, He the Creator, He the Discerner, He the Judge, He the Witness, He the Complainant; He it is that will in future judge, blessed be He, with whom there is no unrighteousness, nor forgiveness, nor respect of persons, nor taking of bribes; know also that all is according to the reckoning; and let not thy imagination make thee believe that the grave will be a place of refuge for thee; for not of thy will wast thou formed, and not of thy will wast thou born,

29. ער פלעגט זאגען: די געבארענע וויינען אנגעברייט צו שטארבען, און די געשטארבענע ווידער לעבעדיג צו ווע- רען, און די לעבעדי- גע צו ווערען גע- משפט און צו וויסען, און צו מאכען בע- וואוסט, און צו פאר- שטעהן אז ער איז גאט; ער איז דער וואס פורעמט, און ער איז דער באשע- פער; ער איז דער אויספארשער, און ער איז דער ריכטער. ער איז דער ערות, ער איז דער קלאגער, און ער איז דער וואס וועט משפט'ען. געלויבט איז ער וואס ביי איהם איז ניטא קיין אומגערעכטיגקייט, און קיין שאנעווען, און קיין געהמען שחד. און זיי וויסען אז אלצדינג איז ווייג און אלצדינג איז מיט א חשבון. און זאל דיר דיינ געדאנק ניט אייגשמועסען אז דער קבר איז אן ארט פון אנטרינגנפאר ריר, ווארום מווענדיג ווערסטו באשאפען און מווענדיג ווערסטו געבארען, ועל

29. הוּא הָיָה אֹמֵר. תִּילוּדִים לְמוֹת וְהַמָּתִים לְחַיִּים וְהַחַיִּים לְדוֹן לִידַע וְלַהֲדִיעַ וְלַהֲנַדַּע שֶׁהוּא אֵל הוּא הַיּוֹצֵר הוּא הַבּוֹרֵא הוּא הַמַּבְיֵן הוּא הַדִּין הוּא הַנֶּחַד הוּא בְּעַל דִּין הוּא עֹתִיד לְדוֹן בְּרוּךְ הוּא שְׂאִין לְפָנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא שִׁכְחָה וְלֹא מִשְׁוֵא פְּנִים וְלֹא מִקַּח שֹׁחַד. וְנָדַע שֶׁחָכַל לְפִי תַחֲשֹׁבֹן. וְאֵל יִבְטִיחָהּ יִצְרָה שֶׁהָשְׂאוֹל בֵּית מִגּוֹם לָהּ. שְׁעַל בְּרִחָה אֶתְהָ נּוֹצֵר וְעַל בְּרִחָה אֶתְהָ נוֹלָד

and not of thy will does thou live, and - און מווענדיג לעבסטו, און מווענדיג וועם-
 not of thy will dost thou die, and - און מווענדיג וועסטו אפ- טו שטארבען,
 not of thy will art thou in the future נעבען א דין וחשבון
 to give account and reckoning before the **וְעַל כְּרִתְּךָ אֶתְּהָ חַי וְעַל**
 Supreme King of **כְּרִתְּךָ אֶתְּהָ מֵת וְעַל כְּרִתְּךָ** פאר דעם מלך מלכי
 kings, the Holy One blessed be He. **אֶתְּהָ עֲתִיד לְתַן דִּין וְחֶשְׁבוֹן** המלכים, נאט ברוד
לְפָנַי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הוא.

<p>רבי חנניא דער זון פון עקשיא זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט מוכה זיין דאס איד- שע פאלק, דרום האט ער זיי געגעבען פיעל תורה און מצוות. ווי עס ווערט גע- זאגט: „נאט האט באוועגט פון וועגען זיין גערעכט־נקייט צו מאכען זיין תורה גרויס און פראכטיג.“</p>	<p>Rabbi Hanania the son of Akashia said: The Holy One, blessed be He, was pleased to make Isra- el meritorious; where- fore he gave them a great Torah and many command- ments, as it is said: “The Lord was pleased for His right- eousness’ sake, to make the Torah great and glorious.”</p>
---	--

רַבִּי חֲנַנְיָא בְּן עֲקָשְׁיָא אָמַר.
רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת
אֶת־יִשְׂרָאֵל לְפִיכָּךְ הִרְבָּה
לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת. שְׂנֵאָמַר
יְיָ הַפִּיץ לְמַעַן צְדָקוֹ יִגְדִּיל
הַתּוֹרָה וַיֵּאדִיר (ישעיה מב, כא):

פרק חמישי — CHAPTER V

<p>איטליכער איד וועט האבען א חלק אויף יענער וועלט, ווארום עס ווערט געזאגט: „און דיין פאלק זיינען אלע צדיקים, זיי וועלען ירש'ען אויף אויבן די ערד, דער צווייט פון מיין פלאנצונג, דאס ווערק פון מייע הענט וואס איך ריהם זיך דערמיט.“</p>	<p>All Israel shall have a portion in the world to come, as it is said: “And thy people are all righteous; they shall inherit the land for ever: the branch of My planting, the work of My hands, wherein I glory.”</p>	<p>כָּל־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. שְׂנֵאֵמֶר נְעֻמָּה כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. גֶּצֶר מִמַּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְפָּאֵר (ישעיה ס, כא):</p>
---	--	---

1. With ten Sayings the world was created. What does this teach us? Could it not have been created with one Saying? But it was that punishment might be exacted from the wicked who destroy the world that was created with ten Sayings, and to give a goodly reward to the just who maintain the world that was created with ten Sayings.

2. There were ten generations from Adam to Noah, to make known how great was God's long-suffering; for all those generations were provoking Him, until He brought upon them the waters of the flood.

3. There were ten generations from

Noah to Abraham, to make known how great was God's long-suffering; for all

1. מיט צעהן שפרוכען איז די וועלט באשאפען געווארען. וואס לאזט עס אינו צו לערנען? האט זי ניט געקענט מיט איין שפּרוך באשאפען ווע- רען? נאר דאס איז כרי צו באשטראפען די רשעים וואס ברענ- גען אונטער א וועלט וואס איז באשאפען געווארען מיט צעהן שפרוכען. און צו גע- בען א גוטען שכר די צדיקים וואס האלטען אויף א וועלט וואס איז באשאפען גע- ווארען מיט צעהן שפרוכען.

1 בַּעֲשָׂרָה מְאֹמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמֵה- תְּלֻמוֹד לֹמַר. וְהֵלֵא בְּמֵאֲמָר אַחַד יָכוֹל לְהַבְרִיאֹת. אֱלֹא לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים שְׂמֵאֲבָדִים אֶת-הָעוֹלָם שְׂנֵבְרָא בַּעֲשָׂרָה מְאֹמְרוֹת וּלְתַן שְׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים שְׂמֵקִימִים אֶת-הָעוֹלָם שְׂנֵבְרָא בַּעֲשָׂרָה מְאֹמְרוֹת:

2. עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ לְהוֹדִיעַ כְּמַת אֲרָף אַפִּים לְפָנָיו. שְׂבַל-הַדּוֹרוֹת הָיוּ מִכְעִיסִים לְפָנָיו עַד שֶׁהָבִיא עָלֵיהֶם אֶת-מֵי הַמַּבּוּל:

3. עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנּוֹחַ וְעַד אַבְרָהָם לְהוֹדִיעַ כְּמַת אֲרָף אַפִּים

2. צעהן דורות זיי- נען געווען פון אדם'ן ביז נח'ן, כדי צו לאוען וויסען, ווי פיעל געדולדיגקייט ביי איהם איז דא, אז די אלע דורות האבען איהם געהאלטען אין איין דערצארענען, ביז ער האט אויף זיי געבראכט דעם מבל.

3. צעהן דורות זיינען געווען פון נח'ן ביז אברהם'ן, כדי צו לאוען וויסען, ווי פיעל געדולדיגקייט ביי איהם איז דא, אז די אלע דורות האבען

איהם געהאלטען אין איין דערצארענען
 ביו אברהם אבינו איז געקומען, און האט צו-
 גענומען דעם שכר וואס זיי אלע האבען
 געזאלט קריגען.

4. מיט צעהן
 פרוואונגען איז
 אברהם אבינו,
 געפרואווט געווארען,
 און ער איז זיי אלע
 בייגעשטאנען, צו לא-
 זען וויסען, ווי גרויס
 עס איז געווען די
 לעבשאפט פון אברהם
 אבינו.

5. צעהן וואונדער
 זיינען געשעהן אונ-
 זערע עלטערען אין
 מצרים, און צעהן
 אויפ'ן ים

6. צעהן פלאנען
 האט גאט ברוך הוא,
 געבראכט אויף די
 מצריים אין מצרים,
 און צעהן אויף דעם
 ים.

7. מיט צעהן פרוא-
 וואונגען האבען אונ-
 זערע עלטערען גע-
 פרוואווט דעם גאט
 ברוך הוא אין דער
 מדבר, ווי עס ווערט

געזאגט: „זיי האבען מיר געפרואווט שוין צעהן מאל און האבען זיך ניט צוגעהערט
 צו מין שטים.“

those generations were provoking him,
 until Abraham our father came, and
 received the reward of them all.

4. With ten temptations Abraham our father was tried and he withstood them all, to make known how great was the love of Abraham our father.

5. Ten miracles were wrought for our fathers in Egypt, and ten by the sea.

6. Ten plagues did the Holy One, blessed be He, bring upon the Egyptians in Egypt, and ten by the sea.

7. With ten temptations did our fathers tempt the Holy One, blessed be He, in the wilderness, as it is said: "And they have tempted Me these ten times, and have not hearkened to My voice."

אַפּוּם לְפָנָיו. שְׁכַל־הַדּוֹרוֹת
 הָיוּ מִכְעִיסִים לְפָנָיו עַד שֶׁבָא
 אַבְרָהָם אָבִינוּ וְקִבַּל שְׂכָר
 כָּלֶם:

4. עֲשָׂרָה נִסִּיּוֹת גִּתְּנָפָה
 אַבְרָהָם אָבִינוּ וְעָמַד בְּכָלֶם
 לְהוֹדִיעַ כְּפֹת הַתְּבוּאָה שֶׁל
 אַבְרָהָם אָבִינוּ:

5. עֲשָׂרָה נִסִּים גִּעֲשׂוּ
 לְאַבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְעֲשָׂרָה
 עַל הַיָּם:

6. עֲשָׂר מַכּוֹת הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם
 בְּמִצְרַיִם וְעֲשָׂר עַל הַיָּם:

7. עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִסּוּ
 אֲבוֹתֵינוּ אֶת־הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בַּמִּדְבָּר. שְׁנָאֲמַר וַיִּנְסּוּ
 אֹתִי זֶה עֲשָׂר פְּעָמִים וְלֹא
 שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי (במדבר יד, כב):
 עשרה

8. Ten miracles were wrought for our fathers in the Sanctuary: no woman miscarried from the scent of the holy meat; the holy meat never became putrid; no fly was seen in the slaughter-house; no unclean accident ever befell the high priest on the Day of Atonement; the rain never quenched the fire of the wood-pile on the altar; the wind prevailed not against the column of smoke; a defect was not found in the 'Omer nor in the two loaves nor in the shewbread; though the people stood closely pressed together, they found ample space to prostrate themselves; never did serpent or scorpion injure any one in Jerusalem,

nor did any man ever say to his fellow: "The place is too strait for me to lodge over night in Jerusalem."

זאל זאגען: מיר איז צו ענג דער ארט, איך זאל נעכטיגען אין ירושלים.

8. צעהן נסים פלענען געשעהן אונזערע עלטערען אין בית המקדש: קיין פרוי האט ניט מפיל געווען פון דעם גערוד

8. עֲשָׂרָה נְסִים נִגְשׂוּ

לְאַבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

לֹא הִפְלְא אִשָּׁה מְרִית בְּשַׂר

הַקֹּדֶשׁ. וְלֹא הִסְרִית בְּשַׂר

הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם. וְלֹא נִרְאָה

זָבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים. וְלֹא

אַרְע קָרִי לְבָהֶן גְּדוֹל בְּיוֹם

הַכִּפָּרִים. וְלֹא כָּבוּ הַנְּשָׁמִים

אִשׁ שָׁל עֲצֵי הַמַּעֲרֵכָה. וְלֹא

נִצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הַעָשָׁן.

וְלֹא נִמְצָא פְסוּל בְּעֹמֵר וּבִשְׂתֵי

הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים. עֹמְדִים

צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְרוּחִים.

וְלֹא הִזִּיק נֶחֱשׁ וְעַקְרָב

בִּירוּשָׁלַם מֵעוֹלָם. וְלֹא אָמַר

אָדָם לְחֵבְרוֹ צַר לִי תַמְקוֹם

שְׂאֵלִין בִּירוּשָׁלַם:

עשרה

פון דעם הייליגען

פלייש; דאס הייליגע

פלייש האט קיינמאל

ניט געקראנען א

שלעכטען ריח; א

פליענ האט זיך ניט

באוועזען אין דעם

שלאכט-הויז; קיין

אומריינער טראף האט

ניט געטראפען דעם

בהן גדול אום יום

כפור; די רענענס

האבען ניט פארלא-

שען דאס פייער פון

מוכת-האלץ; קיין

ווינט איז ניט בייגע-

קומען דעם זייל פון

דעם מוכת-רויך;

קיין פסול איז

קיינמאל ניט געפונען

געווארען, ניט אין

דעם עומר, ניט אין

די צוויי ברויטען, און

ניט אין דעם הייליגען

ברויט; מען פלעגט

שטעהן אין בית המקדש

צונויפגעדריקט און פונדעסמווענען פלעגט

מען זיך בוקען געראם; קיין שלאנג אדער

שקארפאן האט קיינמאל ניט געביסען אין

ירושלים, און ס'איז ניט געשעהן אז איינער

זאל זאגען: מיר איז צו ענג דער ארט, איך זאל

נעכטיגען אין ירושלים.

9. Ten things were created on the eve of Sabbath in the twilight: the mouth of the earth; the mouth of the well; the mouth of the ass; the rainbow; the manna; the rod; the shamir-worm; the shape of the written characters; the writing; and the tables; some say, the destroying spirits also, and the sepulchre of Moses, and the ram of Abraham our father; and others say, tongs also made with tongs.

9. צעהן זאבען זיינען באשאפען גע- ווארען ערב שבת פאר נאכט, און דאס זיינען זיי: דאס מויל פון דער ערד; דאס מויל פון דעם ברונעם; דאס מויל פון בלעם'ס אייזעל; דער רעגענ- ביינען; דער מן; משה'ס שטעקען; דאס שמיר-ווערעמעל; דער כתב, דער שרייב- שטיפט, און די לוחות אליין. און אנדערע זאגען: אויך די שרים, און דער קבר פון משה רבינו, און דער ווידער וואס אברהם אבינו האט מקריב געווען. און אנדערע זאגען: אויך די ער- שטע צוואנג מיט וואס אלע געצייג זיינען געמאכט געווארען.

9. עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְעֶרְבַ שְׁבֻת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְאֵלוֹ הֵן. פִּי הָאָרֶץ פִּי הַבְּאֵר פִּי הַתְּאוֹן הַמְּשָׁת וְהַמֶּן וְהַמַּטֵּה וְהַשְּׁמִיר הַכֶּתֵב וְהַמְּכַתֵּב וְהַלְוִיחֹת. וְיֵשׁ אֹמְרִים אֵף הַמְּזַיְקִין וְקְבוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְאֵילוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ. וְיֵשׁ אֹמְרִים אֵף צִבְתַּת בְּצִבְתַּת עֲשׂוּיָהּ:

10. שְׁבַעַת דְּבָרִים בְּגִלְמִם וְשִׁבְעָה בְּחָכְמָם. חָכָם אִינוּ מְדַבֵּר לְפָנָי מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה. וְאִינוּ נִכְנָם לְתוֹךְ דְּבָרֵי חֲבֵרוֹ. וְאִינוּ נִבְחָל לְהִשְׁיב. שׁוֹאֵל בְּעִנְיָן וּמְשִׁיב בְּחֻלְקָה. וְאֹמֵר עַל רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן. וְעַל

10. זיבען זאבען זיינען דא ביי א גולם און זיבען ביי א קלוג- גען. דער קלוגער רעדט ניט פאר דעם וואס איז גרעסער פון איהם אין חכמה; ער פאלט ניט אריין אין די רייד פון א צווייטען; ער איילט זיך ניט צו ענטפערען; ער פרעגט צו דער זאך און ענטפערט ווי געהערניג; ער רעדט פון דער ערשטער זאך צוערשט, און פון דער לעצטער צולעצט;

of his companion; he is not hasty to answer; he questions according to the subject-matter, and answers according to the rule; he speaks upon the first thing first, and upon the last last; he speaks upon the first thing first, and upon the last last; he speaks upon the first thing first, and upon the last last;

regarding that which he has not understood he says: "I do not understand it"; and he acknowledges the truth.

און אויף וואס ער פארשטעהט ניט זאגט ער: „איך פארשטעה ניט“; און ער גיט צו דעם אמת. און דער היפך איז ביי א נולם.

And the opposites of these are in a clod.

11. Seven kinds of punishment come into the world for seven important transgressions. If some give their tithes and others do not, a dearth from drought comes, and some suffer hunger while others are full. If they all determine to give no tithes, a dearth from tumult and drought comes. If they further resolve not to give the dough-cake, an exterminating dearth ensues. Pestilence comes into the world to fulfil

וְעַל כֹּה־שָׁלָא שְׁמַע אֹמְרֵי לֹא שְׁמַעְתִּי. וּמוֹדָה עַל הָאֲמֵת. וְהַלּוֹפִיָּהֶם בְּגֻלָּם :

11. שִׁבְעָה מִיַּי פְּרַעֲנִיּוֹת בְּאֵיִם לְעוֹלָם עַל שִׁבְעָה גִּוְפִי עֲבָרָה: מִקְצָתָם מַעֲשָׂרִים וּמִקְצָתָם אֵינָם מַעֲשָׂרִים רָעֵב שָׁל בְּצָרָת בָּא מִקְצָתָם רַעֲבִים וּמִקְצָתָם שִׁבְעִים. גְּמָרוּ שְׁלָא לְעֹשֵׂר רָעֵב שָׁל מֵהוּמָה וְשָׁל בְּצָרָת בָּא. וְשְׁלָא לְהוֹל אֶת־הַחֻלָּה רָעֵב שָׁל כְּלִיָּה בָּא. דְּבַר בָּא לְעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֲמוּזוֹת בְּתוֹרָה שְׁלָא גְמָרוּ לְבֵית דִּין וְעַל פְּרוֹת שְׁבִיעִית. הָרֵב בָּא לְעוֹלָם עַל עֲגוּי הַדִּין וְעַל

11. זיבען מיני שטראפען קומען אויף דער וועלט פאר זי- בען גרויסע עבירות: אז טייל מענטשען גיבען מעשר און טייל גיבען ניט קיין מעשר, קומט א הונג- נער פון ניט-גערעטע- ניס, און טייל הונג- נערן און טייל זיינען זאט. אויב אלע און- בען אפ ביי זיך ניט צו געבען קיין מעשר, קומט א הונגער פון א מהומה און ניט- גערעטעניס. אויב אלע מאכען אפ ביי זיך, ניט אראפצונעה- מען קיין חלה, קומט א הונגער פון פאר- לענדונג. א פעסט קומט אויף דער וועלט,

those death penalties mentioned in the Torah, the execution of which is not within the function of a human tribunal, and for the violation of the law regarding the fruits of the seventh year. The sword comes into the world for

פאר די טויט-שטראפען פון דער תורה וואס זיינענדיג איבערגעגעבען געווארענען בית דין, און פאר פעסן די פרוכט פון דעם זיבעטען יאהר. א שווערד קומט אויף דער וועלט פאר אונטערדריקען די גערעכטיגקייט, אדער

the suppression of justice, and for

the perversion of justice, and on account of those who interpret the Torah not according to the rule.

פאר פארדרעהען די גערעכטיגקייט, און איבער די וואס טייטשען אויס די תורה ניט אזוי ווי דער דין אין. בייזע חיות קומען אויף דער וועלט פאר פאלש שווערען, און פאר די פאר-שוועכונג פון גאטס נאמען. נלות קומט אויף דער וועלט, פאר געצענדיגעריי, פאר ב ל ו ט - ש א נ ד , פאר בלוט-פארניסונג, און אז מע היט ניט אפ דאס שמיטה-יאהר פון דער ערד.

וְעַל עֲוֹנוֹת הַדִּין וְעַל הַמּוֹרִים
בְּתוֹרַה שְׁלֹא כְהִלְכָה. הִיָּה
רְעָה בְּאֵלֶּיךָ עַל שְׂבוּעֵת
שָׁוְאָ וְעַל הַלּוּל הַשֵּׁם. גְּלוּת
בְּאָהָה לְעוֹלָם עַל עֲבוֹדַת
אֱלִילִים וְעַל גְּלוּי עֲרִיוֹת וְעַל
שְׂפִיכוֹת דַּמִּים וְעַל שְׂמִמַּת
הָאָרֶץ:

Noxious beasts come into the world for vain swearing, and for the profanation of the Name. Captivity comes into the world on account of idolatry, incest, bloodshed, and for not giving release to the soil.

12. אין פיער ציי-טען פארשטארקט זיך די פעסט: אין דעם פיערטען יאהר, אין דעם זיבענטען, ביים אויסלאז פון זיבענטען, און מוצאי סכות איט-ליך יאהר. אין פיער-טען יאהר, פאר וואס מען האט ניט געגע-בען דעם ארעמא'ס מעשר אין דריטען יאהר; אין זיבענטען, פאר וואס מען האט ניט געגעבען דעם ארעמא'ס מעשר אין זעקסטען יאהר; ביים אויסלאז פון דעם זיבענטען, פאר עסען די פרוכט פון זיבענטען יאהר.

12. בְּאַרְבַּעַת פְּרָקִים הַדֶּקֶר
מֵתְרַבֶּה. בְּרִבֵּי עֵיִת
וּבְשִׁבְעֵיִת וּבְמוֹצָאֵי שְׂבִיעֵיִת
וּבְמוֹצָאֵי הַחֵג שֶׁבְּכֹל שָׁנָה
וְשָׁנָה: בְּרִבֵּי עֵיִת מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר
עֲנִי שְׂבִילֵי שֵׁיִת. בְּשִׁבְעֵיִת
מִפְּנֵי מַעֲשֵׂר עֲנִי שְׂבִילֵי שֵׁיִת.
בְּמוֹצָאֵי שְׂבִיעֵיִת מִפְּנֵי הַרֹת
שְׂבִיעֵיִת

12. At four periods pestilence grows apace: In the fourth year, in the seventh, at the conclusion of the seventh year, and at the conclusion of the Feast of Tabernacles in each year. In the fourth year, for default of giving the tithe to the poor in the third

year; in the seventh year, for default of giving the tithe to the poor in the sixth year; at the conclusion of the seventh year, for the violation of the law regarding the fruits of the seventh

year; and at the conclusion of the Feast of Tabernacles in each year, for robbing the poor of their grants.

13. There are four characters among men: He that says: "What is mine is mine, and what is thine is thine," his is the average character (some say that this is the character of Sodom); he that says: "What is mine is thine, and what is thine is mine," is a boor; he that says: "What is mine is thine, and what is thine is thine," is pious; he that says: "What is thine is mine, and what is mine is mine," is wicked.

14. There are four kinds of dispositions: He whom it is easy to provoke and easy to pacify, his loss is cancelled by his gain; he whom it is hard to provoke and hard to pacify, his gain is cancelled by his loss; he whom it is hard to provoke and easy to pacify is

און מוצאי סכות איטליך יאהר פאר גזל'ען די נאבען וואס קימט די ארעמע לייט.

שְׁבִיעִית. בְּמוֹצְאֵי הַחֶג שֶׁבְכֹל־שָׁנָה וְשָׁנָה מִפְּנֵי גְזֹל מִתְּנֹת עֲנִיִּים:

13. אַרְבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם. הָאוֹמֵר שְׁלִי שְׁלִי וְשֻׁלְךָ שְׁלְךָ זֶה מִדַּת בֵּינוֹנִית וְיֵשׁ אוֹמְרִים זֶה מִדַּת סְדוֹם. שְׁלִי שְׁלְךָ וְשֻׁלְךָ שְׁלִי נֵם הָאֶרֶץ. שְׁלִי שְׁלְךָ וְשֻׁלְךָ שְׁלְךָ חֲסִיד. שְׁלִי שְׁלִי וְשֻׁלְךָ שְׁלִי רָשָׁע:

14. אַרְבַּע מִדּוֹת בְּדַעוֹת. נוֹחַ לְכַעֵס וְנוֹחַ לְרַצּוֹת יֵצֵא הַפְּסָדוֹ בְּשִׂכְרוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס וְקָשָׁה לְרַצּוֹת יֵצֵא שִׂכְרוֹ בְּהַפְּסָדוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס וְנוֹחַ לְרַצּוֹת

13. פיערערליי מדות זיינען דא צווישען מענשען. דער וואס זאגט מיינס איז מיינס און דיינס איז דיינס, איז א מיטעלמעסיגע מדה. און אנדערע זא- נען: דאס איז א מדה פון סדום. דער וואס זאגט מיינס איז דיינס און דיינס איז מיינס, איז א גראבער מענש. דער וואס זאגט מיינס איז דיינס און דיינס איז דיינס איז א צדיק. דער וואס זאגט דיינס איז מיינס, און מיינס איז א רשע. 14. פיערערליי נע- מיטען זיינען פאראן; דער וואס קומט לייכט אריין אין כעס און לאזט זיך לייכט א- בערבטעטען, ביי איהם

ווערט דער שארען פארלארען אין דעם נעווינס. דער וואס איהם איז שווער אריין- צוברענגען אין כעס, און שווער איבערצו- בעטען, ביי איהם ווערט דאס נעווינס פאר- לארען אין דעם שארען. דער וואס איהם איז שווער אריינצוברענגען אין כעס אבער

לייבט איבערצובעטען איז א צדיק. דער וואס קומט לייבט אריין אין כעס, אבער איהם איז שווער איבערצובעטען איז א רשע.

15. פיער מדרגות

זיינען דא ביי תלמידים:

דער וואס באנעהמט

ניד און פארנעמט

ניד, ביי איהם ווערט

דאס געווינס פארלא-

רען אין דעם שאדען.

דער וואס באנעהמט

ניט ניד, אבער פאר-

נעסט אויך ניט ניד,

ביי איהם ווערט דער

שאדען פארלארען אין

דעם געווינס. דער

וואס באנעהמט ניד

און פארנעסט ניט ניד,

דאס איז א גליק;

דער וואס באנעהמט

ניט ניד און פארנעסט

ניד, דאס איז אן אומ-

גליק.

16. פיער מדרגות

זיינען דא צווישען די

וואס ניבען צדקה:

דער וואס וויל ער זאל געבען און

אנדערע זאלען ניט געבען, איז זיין

אויג קארג אויף אן אנדערענס. דער

וואס וויל אנדערע זאלען יע געבען,

און ער זאל ניט געבען איז זיין אויג

קארג בלויז אויף זיינס. דער וואס וויל איר ער זאל געבען, אי אנדערע

pious; he whom it is easy to provoke and hard to pacify is wicked.

15. There are four characters in schol-

ers: He who is quick to

understand and quick

to forget, his gain

is cancelled by his

loss; he that is slow

to understand and

slow to forget, his

loss is cancelled by

his gain; he that is

quick to understand

and slow to forget,

his is a good portion;

he that is slow to

understand and

quick to forget, his

is an evil portion.

16. There are four

dispositions in alms-

givers: He who

desires to give, but

that others should

not give, his eye is

evil toward what

appertains to others;

he who desires that others should

give, but will not give himself,

his eye is evil against what is

his own; he who gives and wishes

לְרִצּוֹת חֶסֶד. גוֹחַ לְכַעֵס

וְקָשָׁה לְרִצּוֹת רָשָׁע:

15 אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים.

מְהִיר לְשִׁמוּעַ וּמְחִיר לְאֵבֶד

יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהִפְסְדוֹ. קָשָׁה

לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאֵבֶד יֵצֵא

הִפְסְדוֹ בְּשְׂכָרוֹ. מְהִיר לְשִׁמוּעַ

וְקָשָׁה לְאֵבֶד זֶה חֶלֶק טוֹב .

קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וּמְחִיר לְאֵבֶד

זֶה חֶלֶק רָע:

16 אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתָיו

צְדָקָה. הָרוֹצֵה שִׂיתֵן וְלֹא

יִתְּנוּ אַחֵרִים עֵינָיו רָעָה בְּשַׁל

אַחֵרִים. יִתְּנוּ אַחֵרִים וְהוּא

לֹא יִתֵּן עֵינָיו רָעָה בְּשַׁלוֹ. יִתֵּן

וְיִתְּנוּ

he who desires that others should

give, but will not give himself,

his eye is evil against what is

his own; he who gives and wishes

others to give is pious; he who will not give, and does not wish others to give is wicked.

17. There are four characters among those who attend the house of study: He who goes but does not practise obtains the reward for going; he who practises but does not go obtains the reward for practising; he who goes and practises is pious; he who neither goes nor practises is wicked.

18. There are four qualities among those that sit before the wise: A sponge, a funnel, a strainer, and a sieve. A sponge, which sucks up everything; a funnel, which lets in at one end and out at the other; a strainer, which lets the wine pass out and retains the dregs; a sieve, which lets out the pollard and retains the fine flour.

זאלען געבען, איז א צדיק. דער וואס וויל אז ניט ער זאל געבען, ניט אנדערע זאלען געבען איז א רשע.

ויתנו אחרים תמיד. לא יתן
ולא יתנו אחרים רשע:

17. ארבע מדות פהולכי
בית המדרש. הולך ואינו
עושה שבר הליכה בידו.
עושה ואינו הולך שבר מעשה
בידו. הולך ועושה תמיד. לא
הולך ולא עושה רשע:

18. ארבע מדות פיושבים
לפני חכמים. ספוג ומשפף
משמרת ונפה. ספוג שהוא
סופג את הכל. ומשפף
שוכנים בון ומוציא בון.
משמרת שמוציאה את היין
וקולטת את השמים. ונפה
שמוציאה את הקמה
וקולטת את הסלת:

כל

א זייער וואס לאזט ארויס דעם וויין
און באהאלט די הייווען; און א זיפ
וואס לאזט ארויס דאס גראבע מעהל
און באהאלט דאס זעכעל-מעהל.

17. פיער מדרגות
זיינען דא צווישען די
וואס געהען אין בית
מדרש: דער וואס לענט
אן נאנט און טוט נאר
ניט אויף, קרינט שבר
פאר'ן נאנט; דער וואס
טוט, הנם ער האט קיין
נאנט ניט אנגעלענט,
קרינט שבר פאר'ן טאן;
דער וואס לענט אן
נאנט, און טוט איז
א פרומער; דער וואס
ניט ער געהט, ניט ער
טוט, איז א זינדיגער.

18. פיער מינים
זיינען דא צווישען די
וואס זיצען פאר די
חכמים: א שוואם,
א לעיקע, א זייער,
און א זיפ. א שוואם,
וואס זאפט אריין אלץ-
דינג; א לעיקע וואס
געהמט אריין פון איין
זייט און לאזט ארויס
פון דער אנדערער;

19. All love which depends upon some material cause, when that cause ceases, the love, too, ceases; but that which does

19. יעדער ליעבשאפט וואס הענגט אפ פון א זאך, פארנעהט די זאך, פארנעהט די ליעב- שאפט. אבער א ליעבשאפט וואס הענגט ניט

אפ פון קיין זאך, פאר- געהט קיינמאל ניט. וואסערע איז א ליב- שאפט וואס הענגט אפ פון א זאך? דאס איז די ליעבשאפט פון אמנון און תמר. און אזא וואס הענגט ניט אפ פון קיין זאך? דאס איז די ליעבשאפט פון דוד און יהונתן.

20. יעדער מחלוקת וואס איז פון נאטם וועגען וועט אין סוף האבען א קיום, און די וואס איז ניט פון נאטם וועגען וועט אין סוף ניט האבען קיין קיום. וואסערע איז א מחלוקת פון נאטם וועגען? דאס איז די מחלוקת צווישען הלל און שמי. און אזא וואס איז ניט פון נאטם וועגען? דאס איז די מחלוקת פון קרח און זיין באנדע.

21. דער וואס ברענגט פיעל צום נוטען,

and all his company.

not depend upon such a cause will not cease for ever. Which love was that which depended upon a material cause? The love of Amnon and Tamar. And that which depended upon no such cause? The love of David and Jonathan.

20. Every controversy that is in the Name of Heaven shall in the end be established, but every controversy that is not in the Name of Heaven will not in the end be established. Which controversy was that which was in the Name of Heaven? The controversy of Hillel and Shammai.

And that which was not in the Name of Heaven? the controversy of Korah

21. Whosoever makes the many righteous,

19. כָּל־אַהֲבָה שֶׁהִיא תְּלוּיָה בְּדָבָר בְּמַלְה אַהֲבָה. וְשֵׁאִינָה תְּלוּיָה בְּדָבָר אֵינָה בְּמַלְה לְעוֹלָם. אֵיזוֹ הִיא אַהֲבָה שֶׁהִיא תְּלוּיָה בְּדָבָר זֶה אַהֲבַת אֲמֹנוֹן וְתָמָר. וְשֵׁאִינָה תְּלוּיָה בְּדָבָר זֶה אַהֲבַת דָּוִד וְיְהוֹנָתָן:

20. כָּל־מַחְלֻקַּת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם וְשֵׁאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם אֵין סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם. אֵיזוֹ הִיא מַחְלֻקַּת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם זֶה מַחְלֻקַּת הֵלֵל וְשַׁמַּי. וְשֵׁאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם זֶה מַחְלֻקַּת קֶרַח וְכָל־עֵדְתוֹ:

21. כָּל־הַמְּזַכֵּה אֶת־הַרְבֵּי אִין

through him no sin shall be brought about; but whosoever makes the many to sin shall not have the means to repent. Moses was righteous and made the many righteous; the righteousness of the many was laid upon him, as is said: "He executed the righteousness of the Lord and His ordinances with Israel." Jeroboam the son of Nebat sinned and caused the many to sin; the sin of the many was laid upon him, as it is said: "For the sins of Jeroboam which he sinned and wherewith he made Israel to sin."

22. Whosoever has these three attributes is of the disciples of Abraham our father, but whosoever has three other attributes is of the disciples

די דררי אנדערע מדות איז פון די תלמידים פון בלעם דעם רשע.

קומט פון זיין האנט קיין זינד ניט ארויס; און דער וואס ברענגט פיעל צום זינדיגען, לאזט מען איהם אפילו ניט צו תשובה צו טאן. משה האט אליין געטאן נומס און האט געבראכט פיעל צום נומען, און דער פאר-דיענסט פון די פיעל ווערט אנגעהאנגען אויף איהם, ווי עס ווערט געזאגט: "ער האט געטאן די גערעכט-טיגקייט פון נאט, און זיינע געזעצען צווישען ישראל." ירבעם דער ווהן פון נבט, האט אליין געזינדיגט, און געמאכט פיעל צום זינדיגען, און די זינ-דינקייט פון די פיעל ווערט אנגעהאנגען אויף איהם, ווי עס ווערט געזאגט: "פון ווענען די זינד פון ירבעם וואס האט גע-זינדיגט און געמאכט זינדיגען ישראל."

אין חטא בא על ידו וכל-
המתמיה את הרבים אין
מספיקים בידו לעשות
תשובה. משה זכה וזכה
את הרבים זכות הרבים
תלוי בו. שנאמר צדקת יי
עשה ומשפטיו עם ישראל
(דברים לג, כא). ירבעם בן-
נבט חטא והתמיה את-
הרבים חטא הרבים תלוי בו.
שנאמר על חטאות ירבעם
אשר חטא ואשר התמיה
את ישראל (מלכים א, טו, ל):

22. כל מי שיש בו שלשה
דברים הללו הוא מתלמידי
של אברהם אבינו. ושלשה
דברים אחרים הוא מתלמידי
של

טאן. משה האט אליין געטאן נומס און האט געבראכט פיעל צום נומען, און דער פאר-דיענסט פון די פיעל ווערט אנגעהאנגען אויף איהם, ווי עס ווערט געזאגט: "ער האט געטאן די גערעכט-טיגקייט פון נאט, און זיינע געזעצען צווישען ישראל." ירבעם דער ווהן פון נבט, האט אליין געזינדיגט, און געמאכט פיעל צום זינדיגען, און די זינ-דינקייט פון די פיעל ווערט אנגעהאנגען אויף איהם, ווי עס ווערט געזאגט: "פון ווענען די זינד פון ירבעם וואס האט גע-זינדיגט און געמאכט זינדיגען ישראל."

22. איטליכער וואס האט די דאזיגע דררי

מדות איז פון אברהם אבינו'ס תלמידים, און איטליכער וואס האט

די דררי אנדערע מדות איז פון די תלמידים פון בלעם דעם רשע.

א פארניגעריש אויג, א שטיל נעמיטה, און אן עניוותרדיג הארץ איז פון אברהם אבינו'ס תלמידים; א ביז אויג, א הא-פערדיג נעמיט, און א פארלאנגעריש הארץ, איז פון די תלמידים פון בלעם דעם רשע. וואס איז דער חילוק צווישען די תלמידים פון אברהם אבינו, ביז די תלמידים פון בלעם דעם רשע? די תלמידים פון אברהם אבינו נעניסען אויף דער וועלט און קויפען זיך איין יענע וועלט, זיי עם ווערט נעזאגט: „צו געבען מינעליעכהאבער נוטס און אנצופילען זייערע שאצקאמערען.“ די תלמידים אבער פון בלעם דעם רשע, קויפען זיך איין ניהנס אין נידערען אראפ אין דער גרויב פון אויג-טערנאנג, זיי עם ווערט נעזאגט: „און

א פארניגעריש אויג, א שטיל נעמיטה, און אן עניוותרדיג הארץ איז פון אברהם אבינו'ס תלמידים; א ביז אויג, א הא-פערדיג נעמיט, און א פארלאנגעריש הארץ, איז פון די תלמידים פון בלעם דעם רשע. וואס איז דער חילוק צווישען די תלמידים פון אברהם אבינו, ביז די תלמידים פון בלעם דעם רשע? די תלמידים פון אברהם אבינו נעניסען אויף דער וועלט און קויפען זיך איין יענע וועלט, זיי עם ווערט נעזאגט: „צו געבען מינעליעכהאבער נוטס און אנצופילען זייערע שאצקאמערען.“ די תלמידים אבער פון בלעם דעם רשע, קויפען זיך איין ניהנס אין נידערען אראפ אין דער גרויב פון אויג-טערנאנג, זיי עם ווערט נעזאגט: „און

דו, גאט, וועסט זיי מאכען נידערען אין דער גרויב פון אויגטערנאנג; די לייט פון בלוט און באטרונג וועלען ניט אויסלעבען האלב זייערע טעג, אבער

שָׁל בְּלֵעָם הָרָשָׁע. עֵינַי מְזוּכָה וְרוּחַ נְמוּכָה וְנַפְשׁ שְׂפֹלָה מִתְלִמֵּי דִי שְׁלֵ אַבְרָהָם אָבִינוּ. עֵינַי רַעָה וְרוּחַ גְּבוּהָה וְנַפְשׁ רַחְבָּה מִתְלִמֵּי דִי שְׁל בְּלֵעָם הָרָשָׁע: מַה בֵּין תְּלִמֵּי דִי שְׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתִלְמֵי דִי שְׁל בְּלֵעָם הָרָשָׁע. תְּלִמֵּי דִי שְׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ אוֹכְלִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחְלִים הָעוֹלָם הַבָּא. שְׂנֵאמֵר לְהַנְחִיל אֶחְבֵי יִשְׂרָאֵל וְאַצְרִיתֵהֶם אִמְלָא (משלי ה, כא). תְּלִמֵּי דִי שְׁל בְּלֵעָם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁים גִּיהֶנֶם וְיוֹרְדִים לְבְאֵר שַׁחַת. שְׂנֵאמֵר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדֵם לְבְאֵר שַׁחַת אֲנָשֵׁי דְמִים וּמְרֻמַּת לַאֲיִתְּחָצוֹ ימיהם

of Balaam the wicked. A good eye, a humble mind, and a lowly spirit are the signs of the disciples of Abraham our father; an evil eye, a haughty mind, and a proud spirit are the signs of the disciples of Balaam the wicked. What is the difference between the disciples of Abraham our father and those of Balaam the wicked? The disciples of Abraham our father enjoy this world and inherit the world to come, as it is said: "That I may cause those that love me to inherit substance, and that I may fill all their treasures;" the disciples of Balaam the wicked inherit Gehenna and descend into the nethermost pit, as

it is said: "But Thou, O God, wilt bring them down into the nethermost pit; men of blood and deceit shall not live out half their days;

but as for me, I will trust in Thee." אך פארויכער מיך אויף דיר.

23. Judah the son of Tema said: Be bold as a leopard, light as an eagle, זיי מוטיג ווי א לעמפערט, און גרינג ווי

fleet as a hart, and strong as a lion, to do the will of thy Father who is in heaven. He was wont to say: The bold-faced are for Gehenna, the shame-faced for the Garden of Eden. May it be Thy will, O Lord our God and God of our fathers, that the temple be speedily rebuilt in our days, and grant our portion in Thy Law.

יְמִיהֶם וְאָנִי אֶבְמַח־בֶּן (תהלים נה, כד):

23. יהודה בן־תימא אומר.

הָיָה עַז כְּנֶמֶר וְקַל כְּנֶשֶׁר רֵץ כְּצִבִי וְגַבּוֹר כְּאַרְיֵל לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֱבִיךָ שְׂפִשְׁמִים: הוּא הָיָה אֹמֵר. עַז פָּנִים לְגִיהֶנֶם וּבְבוֹשׁ פָּנִים לְגַן־עֵדֶן: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל־הִי אֲבוֹתֵינוּ שְׂיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתֶךָ:

24. He was wont to say: At five years the age is reached for the study of Scripture, at ten for the study of the Mishnah, at thirteen for the fulfilment of the commandments, at fifteen for the study of the Talmud, at eighteen for marriage, at twenty for seeking a livelihood, at thirty for strength, at forty

24. הוא היה אומר. בן־

חֲמִשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא בְּן־עֶשְׂרֵת שָׁנִים לְמִשְׁנָה בְּן־שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת בְּן־חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה לְתַלְמוּד בְּן־שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לְחֻפָּה בְּן־עֶשְׂרִים לְרֵדוּף בְּן־שְׁלֹשִׁים לְכַח בְּן־אַרְבָּעִים לְבִינָה

אן אדלער, פלינק ווי א הירש, און שטארק ווי א לייב צו טאן דעם רצון פון דיין פאטער אין הימעל. ער פלעגט זאגען: דער עוות פנים איז פאר'ן גיהנם, און דער שעמעוודיגער פאר'ן גן עדן. זאל זיין דיין ווילען, גאט אונזער האר און דער האר פון אונזערע עלטערען, אז דער בית המקדש זאל געבויט ווערען אין גיבען. אין אונזערע טעג, און באשער אונזער נורל זאל זיין אין לערנען דיין תורה.

24. ער פלעגט זאגן:

צו פינף יאהר פאר חומש; צו צעהן פאר משנה; צו דריי־צעהן פאר טאן די מצוות; צו פופצעהן פאר נמרא; צו אכצעהן פאר געהן צו דער חופה; צו צוואנציג פאר שטארק; צו דרייסיג פאר שטארק; צו פערציג פאר פארשטאנדניגקייט;

for discernment, at fifty for counsel,
 at sixty a man attains old age, at
 seventy the hoary head, at eighty speci-
 al strength, at ninety
 decrepitude, at a
 hundred he is as if
 he were already dead
 and had passed away
 and vanished from
 the world.

צו פופציג פאר געבען עצות; צו זעכציג
 פאר זקנה; צו זיבעציג פאר גראקייט;
 אכציג יאהר איז נכורה; צו ניינציג יאהר
 פאר געהן געבויגען;
 צו הונדערט יאהר אזוי
 ווי געשטארבען און
 אוועק און פארנאנגען
 פון דער וועלט.

25. בן-בג בן זאגט:

בלעטער די תורה אי-
 בער נאך א מאל און
 נאך א מאל, ווארום
 אלץ איז אין איהר
 פאראן, און קוק גוט
 אריין אין איהר, און
 ווער גרא און אלט
 איבער איהר, און פון
 איהר זאלסטו זיך ניט
 ריהרען ווארום עס איז
 ניטא קיין בעסערע
 מדה ווי דאס.

26. בן-הא הא

זאגט: לויט דעם צער
 איז דער שכר.

לְבִינָה בֵּן-חֲמִשִּׁים לְעֵצָה
 בֵּן-שִׁשִּׁים לְזָקֵנָה בֵּן-שִׁבְעִים
 לְשִׁיבָה בֵּן-שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה
 בֵּן-תְּשַׁעִים לְשׁוֹתָהּ בֵּן-מֵאָה
 כְּאִלוּ מֵת וְעָבַר וּבָטָל מִן
 הָעוֹלָם:

25. בן-בג בן זאגט: תפף

בה ותפף בה דקלא בה ובה
 תהוא וסיב ובלה בה ומנה
 לא תויע שאין לה מדה טובה
 הימנה:

26. בן-הא הא זאגט: לפום

צערא אגרא:

25. Ben Bag Bag
 said: Turn the
 Torah, and turn it
 over again, for every-
 thing is herein, and
 contemplate in it, and
 wax gray and old
 over it, and swerve
 not from it, for
 thou canst have no
 greater excellency
 than this.

26. Ben He He
 said: According to the
 toil is the reward.

Rabbi Hanania the son of Akashia זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט
 said: The Holy One, blessed be He, was
 pleased to make Israel meritorious; where-
 fore he gave them a great Torah and
 many commandments, as it is said:
 "The Lord was pleased for His right-
 eousness' sake, to make the Torah great
 and glorious."

רַבִּי הַנְּנִיָּא בְּוֵן עַקְשִׁיא אָמַר.
 רְצַח תְּקַדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַבֹּת
 אֶת־יִשְׂרָאֵל לְפִיכָּה תְּרַבָּה
 לְחֵם תּוֹרָה וּמִצְוֹת. שְׁנֵאמַר
 יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל
 תּוֹרָה וַיֵּאדִיר (ישעיה מב, כא):

מוזק זיין דאס איד-
 שע פאלק, דרום האט
 ער זיי געגעבען פיעל
 תורה און מצוות.
 ווי עס ווערט גע-
 זאגט: „נאט האט
 כאווייליגט פון וועגען
 זיין גערעכטיגקייט
 צו מאכען זיין תורה גרויס און
 פראכטיג.“

פרק ששי — CHAPTER VI

<p>איטליכער איד וועט האבען א חלק אויף יענער וועלט, ווארום עס ווערט געזאגט: „און דיין פאלק זיינען אלע צדיקים, זיי וועלען ירש'ען אויף אויבני די ערד, דער צווייג פון מיין פלאנצונג, דאס ווערק פון מינע הענט וואס איך ריהם זיך דערמיט.“</p>	<p>All Israel shall have a portion in the world to come, as it is said: “And thy people are all righteous, they shall inherit the land for ever; the branch of My planting, the work of My hands, wherein I glory.”</p>
--	--

כָּל-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק
לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵאמֹר וְעַמּוּדָה
בְּלִים צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ
אֶרֶץ. גֶּצֶר מִמַּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי
לְהַתְפָּאֵר (ישעיה ס, נא):

The sages taught in the style of the Mishnah. Blessed be He that made choice of them and their Mishnah:

1. R. Meir said: Whosoever labors in the Torah for its own sake merits many things; and not only so, but he is worth the whole world; he is called friend, beloved; he loves God, loves mankind; he pleases God, pleases mankind; it clothes him with meekness and reverence; it fits him to become just, pious, upright, and faithful; it keeps him far from sin, and brings him toward the side of merit. Through him the world enjoys counsel and sound wisdom, understanding and power, as it is said: "Counsel is mine, and sound wisdom; I am understanding, power is mine." And it

שְׁנֵי חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן חֻמְשָׁנָה

בְּרִיזָה שְׁפָתַי שְׂפָתָם

וּבְמִשְׁנֵתָם:

1. רַבִּי מֵאִיר אָמַר. כָּל-

הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׂמְחָה זוֹכֵחַ

לְדַבְרִים חֲרִיבִים וְלֹא עוֹד אֵלָּא

שְׂכָל־הָעוֹלָם כְּלוּ כְּדֵי הוּא

לִו. נִקְרָא רַע אֲהוּב אוֹהֵב

אֶת־הַמְּקוֹם אוֹהֵב אֶת־

הַבְּרִיּוֹת. מְשַׂמַּח אֶת־הַמְּקוֹם

מְשַׂמַּח אֶת־הַבְּרִיּוֹת.

וּמְלַבְּשָׁתוֹ עֲנָנָה וַיִּרְאָה

וּמְכַשְׂרָתוֹ לְהִיּוֹת צַדִּיק

חֲסִיד יֵשֶׁר וְנֶאֱמָן וּמְרַחֵקתוֹ

מִן הַחַמָּא וּמְקַרְבָּתוֹ לְיָדֵי

נְכוֹת וְנִהְיִים מְפָנֵי עֲצָה

וְתוֹשִׁיחַ בִּינָה וְגִבּוֹרָה.

שְׁנֵאָמַר לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיחַ אֲנִי

בִּינָה לִי גִבּוֹרָה (משלי ח, יד).

ונותנת

ניסים פון איהם און עצה און פארשטאנד און שטארקייט, ווי עס ווערט געזאגט: „בני מיר

איז דא אן עצה און קלוגשאפט, איך בין פארשטאנדיגקייט, פארמאגן נבורה." און זי ניט איהם

לערנען.

1. רבי מאיר זאגט:

דער וואס פאר-

נעהמט זיך מיט דער

תורה בלויז צוליבע

איהר אליין, איז זוכה

צו פיעל זאכען, און

ניט נאר דאס, נאר

די גאנצע וועלט קומט

איהם. ער ווערט אן-

גערופען חבר און גע-

ליעבטער, דער ליעב-

האבער פון גאט, און

דער ליעבהאבער פון

מענשען, דער דער-

פרעהער פון גאט און

דער דערפרעהער פון

מענשען, און (די

תורה) קליידט איהם

אן מיט עניויות און

מיט אפשיי, און זי

גרייט איהם צו צו

ווערען גערעכט, פרום,

רעכטפארטיג און גע-

טריי, זי דערווייטערט

איהם פון זינד און זי

דערנעהנטערט איהם

צו גוטען; און מע גע-

gives him sovereignty and dominion and discerning judgment; to him the secrets of the Torah are revealed; he is

made like a never-failing fountain, and like a river that flows on with ever-sustained vigor. He becomes modest, long-suffering, and forgiving of insults. And it magnifies him and exalts him above all things.

וְגוֹתְנַת לוֹ מַלְכוּת וּמִשְׁלָה
וְחִקְוֵי דִין וּמִגְלִים לוֹ רְוֵי תוֹרָה
וְנִעְשָׂה כְּמַעֲזֵן שְׂאִינֹו פּוֹסֵק
וְכִנְהָר שְׂמַתְנַפֵּר וְהוֹלֵךְ וְהוֹנֵה
צְנִיעַ וְאַרְךָ רוּחַ וּמוֹחֵל עַל
עֲלֻבוֹנוֹ וּמְגַדְלֵתוֹ וּמְרוֹמְמֵתוֹ
עַל כָּל-הַמַּעֲשִׂים :

תורה, און ער ווערט אזוי ווי א קוואל וואס הערט ניט אויף, און אזוי ווי א שטראם וואס האלט זיך אין איין שטארקען. און ער ווערט עניווח'דיג און געדולדיג, און איז מוחל אויף זיין כּוּשׁ. און זי גרייסט איהם און דערהויבט איהם איבער אלע זאכען.

2. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי.
בְּכָל-יוֹם וָיוֹם בִּתְּקוּלֵי יוֹצֵאת
מִתַּר חוֹרֵב וּמִכְרֹזַת וְאוֹמְרַת
אִזִּי לָהֶם לְבִרְיוֹת מֵעֲלֻבוֹנָה
שֶׁל תּוֹרָה. שְׂכַל-מִי שְׂאִינֹו
עוֹסֵק בִּתּוֹרָה נִקְרָא גָזוּף .
שׁוֹנְאֵמֵר גָּזוּף וְחָב בְּאֵף חוֹזֵר
אֵשָׁה יָפָה וְקִרְתַּת מַעַם (משלי
יא, כב): וְאוֹמֵר. וְהִלָּחֹזַת
מַעֲשָׂה

2. רבי יהושע דער זון פון לוי האט געזאגט: אלע טאג געהט ארויס א בת-קול פון בארג חורב און רופט אויס און זאגט: „וועה צו די מענשען פאר דער פאר-שעמונג פון דער תורה.“ ווארם דער וואס פארנעהמט זיך ניט מיט דער תורה

2. R. Joshua the son of Levi said: Every day a heavenly voice goes forth from mount Horeb, proclaiming these words: "Woe to the creatures for contempt of the Torah;" for whosoever does not occupy himself with the Torah is called "Rebuded,"

as it is said: "As a ring of gold in a swine's snout, so is a fair woman that turneth aside from discretion;" and it says: "And the tables were set on edge against him." און דער פסוק זאגט אויך: „און די לוחות זיינען געווען

ווערט גערופען א געטאדעלטער, ווי עס ווערט געזאגט: „ווי א גילדערנער נאז-רינג אויף דעם מויל פון א חזיר, אזוי איז א פרוי וואס איז שעהן אבער און דער פסוק זאגט אויך: „און די לוחות זיינען געווען

the work of God, and the writing was the writing of God, graven upon the tables." Read not harut (graven), but herut (freedom), for no man is free but he who is occupied with the study of the Torah; but whosoever is occupied with the study of the Torah, behold, he shall be exalted, as it is said: "From the Gift to God's Inheritance, and from God's Inheritance to the High Places."

3. He who learns from his fellow a single chapter, a single rule, a single verse, a single expression, or even a single letter, ought to show him honor; for so we find with David king of Israel, who learnt only two things from Ahithophel, and yet called him his master, his teacher, and his familiar friend, as it is

דאם ווערק פון גאט, אין די געשריפטס אין געווען די געשריפטס פון גאט אויס-געקריצט אויף די לוחות, "ניט ליען חרות (אויסגעקריצט) נאר ליי-ען חרות (פרייאשאפט), ווארום דו האסט ניט אייגעם וואס איז אמת פריי, סידען ער פאר-נעהמט זיך מיט דער תורה. און איטליכער וואס פארנעהמט זיך מיט לערנען תורה, ווערט דעהויבען, ווי עס ווערט געזאגט: „פון מתנת קיין נחליאל און פון נחליאל קיין כמות (הויכע ערטער)."

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא חֵרוּת עַל-חֵלְוֹת (שמות לב, טז). אֵל תִּקְרָא חֵרוּת אֱלֹא חֵרוּת שְׂאִין לָךְ בְּן-חֲזוֹרִין אֱלֹא מִי שְׁעוֹסֵק בְּתִלְמוּד תּוֹרָה. וְכָל-מִי שְׁעוֹסֵק בְּתִלְמוּד תּוֹרָה הֵרִי זֶה מִתְעַלֶּה. שְׁנָאֹמֵר וּמִמִּתְנָה נְחֻלְיָאֵל וּמִנְחֻלְיָאֵל בְּמוֹת (במדבר כא, יט):

3. הַלּוֹמֵד מִחֶבְרֵי פֶּרֶק אֶחָד אוֹ חֻלְכָּת אַחַת אוֹ פְּסוּק אֶחָד אוֹ דְבַר אֶחָד אוֹ אֶפְלוֹ אֶת אַחַת צְרִיף לְנַהֵג בּוֹ כְּבוֹד. שְׂכֵן מְצִינֵי בְּדוֹד מְלֵךְ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא לְמַד מֵאַחִיתֶפֶל אֱלֹא שְׁנֵי דְבָרִים בְּלָדָּה קָרָאוּ רַבּוֹ אֵלֶיפוֹ וּמִיָּדְעוֹ. שְׁנֹאֹמֵר

3. דער וואס לערנט פון זיין חבר איין פרק אדער איין דין, אדער איין פסוק, אדער איין ווארט, אדער אפילו איין אות, דארף איהם אפגעבען כבוד, ווארום אזוי געפינען מיר ביי דוד דעם מלך פון ישראל, וואס האט פון אחיתופל'ען מעהר ניט געלערענט ווי צוויי זאכען און פונדעסט-וועגען האט ער איהם גערופען: „זיין רבי, זיין פיהער, און זיין גוטער פריינט,“

וועגען האט ער איהם גערופען: „זיין רבי, זיין פיהער, און זיין גוטער פריינט,“

said: "But it was thou, a man mine equal, my teacher, and my familiar friend." Now, is it not an

מה דאך דוד, דער מלך פון ישראל, וואס האט פון אחיתופל'ען ניט געלערענט מעהר ווי צוויי זאכען, האט איהם גערופען זיין פיהרער און גוטער פריינט, מיט וויפיעל און וויפיעל מאל מעהר דארף א גע- ווענטליכער מענטש וואס לערענט פון זיין חבר איין פרק, אדער איין דין, אדער איין פסוק, אדער איין ווארט, אדער אפילו איין אות, אים אפגעבען כבוד? ווארום כבוד איז נאר תורה, ווי עם ווערט געזאגט: „די חכמים וועלען ארבען כבוד“; „און די אומשולדיגע וועלען ארבען גוטס.“ און גוטס איז קיין אנדער זאך ניט נאר די תורה, ווי עם ווערט

שְׁנַאֲמַר וְאַתָּה אָנוּשׁ כְּעַרְכִּי אֱלוֹפֵי וּמִדְּעִי (תהלים נה, יד): וְחֵלָא דְבָרִים קָל וְחֵמְרָא. וְפַח דְּיָוֵד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא לְמַד מֵאַחִיתּוֹפֵל אֱלֵא שְׁנֵי דְבָרִים בְּלָבָד קָרְאוּ רַבּוּ אֱלוֹפֵי וּמִדְּעִי. חֲלוּמַד מִחֵבְרוּ פֶּרֶק אֶחָד אִו חֶלְכָּה אֶחָת אִו פְּסוּק אֶחָד אִו דְּבִוּר אֶחָד אִו אֶפְלוּ אוֹת אֶחָת עַל אֶחָת כְּמָה וְכְמָה שְׁצַרְיָהּ לְנַהֵג בּוּ כְבוֹד. וְאִין כְּבוֹד אֱלֵא תוֹרָה. שְׁנַאֲמַר כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחֵלוּ (משלי ג, לה) וְתַמְיָמִים יִנְחֵלוּ מוֹב (שם כח, י). וְאִין מוֹב אֱלֵא תוֹרָה. שְׁנַאֲמַר כִּי לֶקַח מוֹב נְתַתִּי לְכֶם תַּנְרַתִּי אֵל- תַּעֲזֹבוּ (שם ד, ב):

כד

געזאגט: „ווארום א גוטע לערנונג האב איך אייך געשאנקען מיין תורה זאלט איהר ניט פארלאזען.“

argument from minor to major? If David king of Israel, who learned only two things from Ahithophel, called him his master, teacher, and familiar friend, how much more ought one who learns from his fellow a chapter, rule, verse, expression, or even a single letter, to show him honor? And honor is nothing but Torah, as it is said: "The wise shall inherit honor;" "and the perfect shall inherit good." And good is nothing but Torah, as it is said: "For I give you good doctrine, forsake ye not my Torah."

4. This is the path of the Torah: A morsel of bread with salt shalt thou eat, and water by measure shalt thou drink, and shalt sleep upon the ground, and live a life of trouble, and in the Torah shalt thou toil. If thou doest this, "Happy shalt thou be, and it shall be well with thee;" happy shalt thou be in this world; and it shall be well with thee in the world to come.

5. Seek not greatness for thyself, and covet not honor; let thy works exceed thy learning; and crave not after the table of kings; for thy table is greater than theirs, and thy crown is greater than theirs; and faithful is the master of thy work to pay thee thy labor.

6. The Torah is greater than the

4. אָזוּי אִיז דער וועג פון דער תורה: א ברויט מיט זאלץ זאלסטו עסען, און וואסער מיט א מאס זאלסטו טרינקען, און אויף דער ערד זאלסטו שלאפען, און א לעבען פון נויטה זאלסטו לעבען, און יוד מיהען איבער דער תורה. אויב דו טוסט אזוי, וואויל איז דיר און גוט איז דיר. וואויל איז דיר אויף דער וועלט, און גוט איז דיר אויף יענער וועלט.

4. כֶּהָּ הִיאַ דְרַבְרָבָה שֶׁל תּוֹרָה. פֶּת בְּמִלְחָה תֵאכַל וּיְמִים בְּמִשׁוּרָה תִשְׁתַּחֵּוּ וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צִעַר תִּתְּחִית וּבִתְרוּחָה אֶתָּה עֲמֹל. אִם אֶתָּה עֹשֶׂה כֵן אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא:

5. אַל תִּבְקַשׁ גְּדוּלָה לְעִצְמוֹךָ וְאַל תַּחְמוֹד כְּבוֹד. יוֹתֵר מִלְמוּדֶךָ עֲשֵׂה. וְאַל תַּתְּאָוֶה לְשִׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים. שִׁשְׁלְחָנְךָ גְּדוֹל מִשִּׁלְחָנָם וּבִתְרוּךָ גְּדוֹל מִבִּתְרָם. וְנֶאֱמָן הוּא בֶּעַל מְלֶאכֶתְךָ שְׂשִׁיטָלָם לָךְ שֶׁכֵּר פִּעֲלֵתְךָ:

6. גְּדוּלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְהֵנָה

the reward of לויהוּ פון דיין ארכיט-געבער איז א בטוח, דיר צו באצאה לען דעם ארכיט.

5. זוד גיט קיין גרוסקייט פאר זיך, און באנעהר גיט קיין כבוד. מעהר וויפיעל דו לערענסט זאלסטו טאן, און גלוסט גיט צו דעם טיש פון מלכים, ווארום דיין טיש איז גרעסער ווי זייער טיש, און דיין קרוין איז גרעסער ווי זייער קרוין, און דיין ארכיט-געבער איז א בטוח, דיר צו באצאה לען דעם ארכיט.

6. גרעסער איז תורה ווי כהונה, און

priesthood and than royalty; for royalty is acquired by thirty qualifications, the priesthood by twenty-four, while the Torah is acquired by forty-eight. And these are they: By study; by a listening ear; by ordered speech; by understanding and discernment of the heart; by awe; by reverence; by meekness; by cheerfulness; by attendance upon the wise; by attaching oneself to colleagues; by discussion with disciples; by sedateness; by the knowledge of Scripture and the Mishnah; by moderation in business, in intercourse with the world, in pleasure, in sleep, in conversation, in merriment; by long-suffering; by a good heart; by faith in the wise; by acceptance of chastisement; אין די חכמים און דורך קעגען צוגעהמען יסורים. און זי ווערט כלוין דערנרייכט פון

ווערט דערנרייכט דורך אכט און פער-ציג. און דאס זיינען דורך לערנען; אויער; דורך ארויס-רעדען מיט די ליפען; דורך שכל און דורך קליגען זיך; דורך מורא; דורך אפשיי-דורך עניוּות; דורך פּרעה ליכטיג; דורך באדיענען די חכמים; דורך צוגע-טאנקייט פון חברים; דורך רעם וואס די תלמידים זיינען זיך מפלפל; דורך נעלא-סענקייט; דורך בא-האווענטקייט אין תנ"ך און משנה; דורך ווינציג האנדעל-שאפט; דורך ווינציג וועלטליכקייט; דורך ווינציג תענוגים; דורך ווינציג שלאף; דורך ווינציג רעדען; דורך חמיר ווינציג לאכען; דורך איינהאלטען דעם כעס; דורך א נוט הארץ; דורך נלויבען

תְּחִלְתָּהּ וּמִן תְּמִלְכוּת. שְׁתַּמְלֹכוּת נִקְנִית בְּשָׁלְשִׁים מַעֲלֹת וְהִתְחַנְּחָה בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וְהִתְוַדָּה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וּשְׂמוּנָה דְּבָרִים. וְאֵלֹהֵי הָעוֹלָמוֹת. בְּשִׁמְיַעַת הָאֵזֶן. בְּעִרְיַכַת שְׁפָתַיִם. בְּבִינַת הַלֵּב בְּשִׁכְלוּת הַלֵּב. בְּאִימָה. בְּיִרְאָה. בְּעִנְנָה. בְּשִׁמְחָה. בְּשִׁמוּשׁ חֲכָמִים. בְּדְבוּק חֲבֵרִים. בְּפִלְפּוּל הַתְּלִמִּידִים. בְּיִשׁוּב. בְּמִקְרָא וּבְמִשְׁנָה. בְּמַעֲוִט סְחוּרָה. בְּמַעֲוִט דְּרֵךְ אֶרֶץ. בְּמַעֲוִט תַּעֲנוּג. בְּמַעֲוִט שְׁנָה. בְּמַעֲוִט שִׁיתָה. בְּמַעֲוִט שְׁחוּק. בְּאַרְבָּע אַפָּיִם. בְּלֵב טוֹב. בְּאַמּוּנַת חֲכָמִים. בְּקִבְּלַת הַיְסוּרִים. חֲמִיר

by knowing one's place, rejoicing in one's portion, putting a fence to one's words, claiming no merit for oneself; by being beloved, loving God, loving mankind, loving righteousness, loving uprightness, loving reproof; by keeping oneself far from honor, not being haughty with one's learning, nor delighting in giving decisions; by bearing the yoke with one's fellow, inclining him to the scale of merit, and establishing him upon truth, and establishing him upon peace; by being composed in one's study; by asking and answering, understanding and adding thereto; by learning with the view to teaching, and by learning with the view to practising; by making one's master wiser, considering what one has heard,

דעם וואס ווייס זיין ארט; וואס איז צופרידען מיט זיין גורל; וואס מאכט א צאהם ארום זיינע רייד; וואס ניט זיך אליין קיין דאנק ניט; וואס איז באליעבט; וואס האט ליעב גאט; וואס האט ליעב מען-שען; וואס האט ליעב צדקה; וואס האט ליעב רעכטפארטיג-קייט; וואס האט ליעב מוסר; וואס רעד-ווייטערט זיך פון כבוד, און גרייסט זיך ניט מיט זיין לערנען, און פרעהט זיך ניט צו פסקען; וואס טראגט מיט דעם יאך פון זיין חבר, און איז איהם רן צום גוטען, און שטעלט איהם אוועק אויפ'ן אמת, און שטעלט איהם אויפ'ן פריד; און דער וואס איז געזעצט און איבערלעגט אין זיין לערנען; וואס פרעגט און ענטפערט, הערט, און לעגט אליין צו; וואס לערענט כדי צו לערנען מיט אנדערע, און לערענט כדי צו טאן; וואס מאכט קלוג זיין רבי'ן; וואס מערקט גוט וואס ער הערט

הַפְּכִיר אֶת־מְקוֹמוֹ. וְהִשְׁמַח בְּחֻלְקוֹ. וְהַעֲוִשָׁה סִיג לְדַבְּרוֹ. וְאִינוּ מְחֻזְקֵי טוֹבָה לְעַצְמוֹ. אָהוּב. אֹהֵב אֶת־הַמְּקוֹם. אֹהֵב אֶת־הַפְּרִיזוֹת. אֹהֵב אֶת־הַצְּדָקוֹת. אֹהֵב אֶת־הַפִּי שְׂרִיִם. הַתּוֹכְחוֹת. וּמִתְרַחֵק מִן הַכְּבוֹד. וְלֹא מְגִים לְבוֹ בְּתַלְמוּדוֹ. וְאִינוּ שְׂמַח בְּחֻרְאָה. נוֹשֵׂא בְּעַל עַם חֶבְרוֹ. וּמְבַרְיָעוֹ לְכַף זְכוּת. וּמַעֲמִידוֹ עַל הָאֱמֶת. וּמַעֲמִידוֹ עַל הַשְּׁלוֹם. וּמְתִישֵׁב בְּתַלְמוּדוֹ. שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב. שׂוֹמֵעַ וּמוֹסִיף. תְּלוּמַד עַל מְנַת מְנַת לְלַמֵּד. וְתַלְמוּד עַל מְנַת לְעִשׂוֹת. תַּפְחֵקִים אֶת־רַבּוֹ. וְתַמְכִּינֵן אֶת־שְׂמוּעָתוֹ. וְהָאוֹמֵר

and reporting a thing in the name of him who said it. So, thou hast learnt that whosoever reports a thing in the name of him who said it brings deliverance into the world, as it is said: "And Esther told the king in Mordecai's name."
7. Great is the Torah which gives life to those that practise it in this world and in the world to come, as it is said: "For they are life unto those that find them, and health to all their flesh." and it is also said: "It shall be health to thy navel, and marrow to thy bones;" and it is also said: "It is a tree of life to them that lay hold upon it, and happy is every one that holdeth it fast;" and it is also said: "For they shall be a chaplet of grace unto thy head, and chains about thy neck;"

און זאגט איבער אזאך אין נאמען פון דעם וואס האט זי געזאגט. אט האסטו געלערענט: איטליבער וואס זאגט איבער א זאך אין נאמען פון דעם וואס האט זי געזאגט, ברענגט די גאולה אויף דער וועלט, ווי עס ווערט געזאגט: „און אסתר האט דערצעהלט דעם מלך אין נאמען פון מרדכי.“
7. גרויס איז די תורה, ווארום זי גיט איהרע טוערס לעבען, אי אויף דער וועלט, אי אויף יענער וועלט, ווי עס ווערט געזאגט: „און זיי זיינען לעבען פאר די וואס געפינען זיי און פאר זיין גאנצען לייב א היילונג.“ און ער זאגט ווידער: „זי וועט זיין א היילונג פאר דיין נאפעל און א זאפט פאר דייןע בייער.“ און ער זאגט ווידער: „א בוים פון לעבען איז זי פאר די וואס געהמען זי אן, און די וואס האלטען זיך אן איהר ויינען באגליקט.“ און ער זאגט ווידער: „ווארום א קראנץ פון חן זיינען זיי פאר דיין קאפ און האלד-בענדער

וְהַאֲמִיר דְבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ.
הָא לְמִדַּת כָּל-הָאוֹמֵר דְבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְאֻלָּה לְעוֹלָם. שְׁנֹאֲמֵר וְתֹאמֵר אֶסְתֵּר לְמַלְכָּה בְּשֵׁם מְרַדְּכִי (אסתר ב, כב):

7. גְּדוּלַת תּוֹרָה שְׂחִיָּא נוֹתְנַת חַיִּים לְעוֹשֵׂיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם תְּבֵא. שְׁנֹאֲמֵר כִּי חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וּלְכָל-בְּשָׂרוֹ מְרַפָּא (משלי ד, כב).
וְאוֹמֵר רַפְּאוּת תְּחִי לְשַׂרְף וְשִׁקְוִי לְעִצְמוֹתַיָּךְ (שם ג, ח).
וְאוֹמֵר יַעַן חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכִּיָּהּ מְאֻשָּׁר (שם ג, יח). וְאוֹמֵר כִּי לְוִית חֵן הֵם לְרֵאשִׁיף וְעֲנָקִים לְגִרְתֵּיךְ

לגרנתריך

and it is also said: "It shall give to thy head a chaplet of grace; a crown of glory shall it bestow on thee;" and it is also said: "For by me thy days shall be multiplied, and the years of thy life shall be increased;" and it is also said: "Length of days is in its right hand; in its left hand are riches and honor;" and it is also said: "For length of days, and years of life, and peace, will they add to thee."

8. R. Simon the son of Judah, in the name of R. Simon the son of Yohai, said: Beauty, strength, wealth, honor, wisdom, old age, and a hoary head, and children are comely to the righteous and comely to the world, as it is said: "The hoary head is a crown of glory, it is found in the way of righteousness;"

לְגִבְרַת־תְּרִיף (שם א, ט). וְאָמַר
תִּתֵּן לְרֵאשִׁית־לְיָמֶיךָ עֲמֻרָת
תְּפִאֲרוֹת תִּמְגַּנֵּנִי (שם ד, ט).
וְאָמַר כִּי־כִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ
וְיִסְיְפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים (שם
ט, יא). וְאָמַר אֶרְךָ יָמִים
בְּיָמֶינָהּ בְּשִׂמְאוֹלָהּ עֵשֶׂר
וְכִבּוֹד (שם ג, טו). וְאָמַר כִּי
אֶרְךָ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם
יִסְיְפוּ לְךָ (שם ג, ב):

8. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יְהוּדָה
מְשׁוֹם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יְהוֹיָדָי
אָמַר. הַגּוֹי וְחֵכֶם וְחַעֲשֵׂר
וְחִכְבוֹד וְחַחֲכָמָה חֲזָקָה
וְחַשִׁיבָה וְחַבְּנִים נְאֻחַ
לְצַדִּיקִים וְנְאֻחַ לְעוֹלָם.
שְׂנֵאֲמַר עֲמֻרָת תְּפִאֲרוֹת שִׁיבָה
בְּדַרְךְ צְדָקָה תִּפְּצָא (שם טו, לא).
וְאָמַר

צדיקים און שעהן פאר דער וועלט, ווי עס
ווערט געזאגט: „די שעהנע קרוין פון גראע
האר געפינט זיך אויף דעם וועג פון

פאר דיין קעהל." און ער זאגט ווידער: „זי וועט ארויפטאן אויף דיין קאפ א קראנץ פון חן; א קרוין פון שעהנקייט וועט זי דיר דערלאנגן.

גען." און ער זאגט ווידער: „ווארום דורך מיר וועלען פאר- מעהרט ווערען דייע טעג, און יאהרען פון לעבען וועט מען דיר צולענגען." און ער זאגט ווידער: „לאנגע יאהרען וויגען אין איהר רעכטער האנט און אין איהר לינקער זייגען עשירות און כבוד." און ער זאגט ווידער: „ווארום פיעל טעג און יאהרען פון לעבען וועט מען דיר צולענגען."

8. רבי שמעון דער זוהן פון יהודה, אין נאמען פון שמעון דעם זוהן פון יוחאי, זאגט: שעהנקייט און גבורה, עשירות און כבוד, חכמה און זקנה, גראע האר און קינדער, זייען שעהן פאר די

and it is also said: "The glory of young men is their strength; and the beauty of old men is the hoary head;" and it is also said: "The crown of the wise is their riches;" and it is also said: "Children's children are the crown of old men, and the glory of children are their fathers;" and it is also said: "Then the moon shall be con-

foundered, and the sun ashamed; for the Lord of hosts will reign in mount Zion, and in Jerusalem, and before His elders shall be glory." R. Simon the son of Menasya said: These seven qualities which the sages enumerated as be-

וְאֹמַר תְּפֹאֶרֶת בְּחַוְרִים פְּחֹם וְחֵדֶר זְקֵנִים שִׁיבָה (שם כ, כט).
 וְאֹמַר עֲמֶרֶת הַכְּמִים עֲשָׂרָם (שם יד, כד). וְאֹמַר עֲמֶרֶת זְקֵנִים בְּגֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם (שם יו, יא). וְאֹמַר וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי־מִלֶּחֶ יִי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדָּה זְקֵנֵינוּ כְּבוֹד (ישעיה כד, כג): רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן־מְנַסְיָא אָמַר. אֱלוֹ שֶׁבַע מִדּוֹת שְׁמֹנֵי הַכְּמִים לְצַדִּיקִים בְּלָם נִתְקַיְמוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו: 9. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן־קִסְמָא. פַּעַם אֶחָת הָיִיתִי מְחַלֵּף בַּדֶּרֶךְ וּפְגַע בִּי אָדָם אֶחָד וְנָתַן לִי שְׁלוֹם

נערעכטיגקייט. " און ער זאגט ווידער: „די צירונג פון יונגע איז זייער קראפט, און די שעהנקייט פון די אלטע איז גראע האר. " און ער זאגט ווידער: „די קרוין פון די חכמים איז זייער רייכטום. " און ער זאגט ווידער: „די קרוין פון אלטע לייט זיינען קינדס קינדער, און די קרוין פון קינדער דער זיינען זייערע עלטערען. " און ער זאגט ווידער: „און די לבנה וועט זיך שע- מען, און די זון וועט צו שאנד ווערען, ווארום נאט פון די צבאות וועט קיניגען אויפ'ן בארג ציון און ירושלים, און אקעגען זיינע עלטסטע וועט זיין א פראכטיגקייט. " רבי שמעון דער זון פון מנסיא זאגט: אט די אלע זיבען זאכען וואס די צדיקים האבען אויסגעעכענט פאר די צדיקים, זיינען אלע מקוים געווארען ביי רבי'ן און זיינע זיהן .

9. R. Jose the son of Kisma said: I was once walking by the way, when a man met me and saluted me, and

I returned the salutation. He said to me: "Rabbi, from what place art thou?" I said to him: "I come from a great city of sages and scribes." He said to me: "Should it be thy pleasure to dwell with us in our place, I will give thee a thousand thousand dinars of gold and precious stones and pearls." I said to him: "Wert thou to give me all the silver and gold and precious stones and pearls in the world, I would not dwell anywhere but in a place of the Torah; and thus it is written in the book of Psalms by the hands of David, king of israel: 'The law of Thy mouth is better unto me than thousands of gold and silver.' Moreover, in the hour of man's decease not silver, nor gold, nor precious stones, nor

מיר געגעבען שלום, און איך האב איהם אפגעגעבען שלום. האט ער געזאגט צו מיר: רבי, פון וואסער ארט קומסטו? האב איך איהם גע- ענטפערט: פון א גרויסער שטאדט פון חכמים און געלערנטע. האט ער צו מיר גע- זאגט: רבי, וואלסטו געוואלט וואוינען ביי אונז, אין אונזער ארט, אז איך זאל דיר געבען טויזענט מאל טויזענט גילדערענע רענדלעך, און אבנים טובות און פעריל? האב איך צו איהם געזאגט: ווען דו גיסט מיר, נאר דאס זילבער און נאלד און אבנים טובות און פער- ריל פון דער וועלט, וועל איך ניט וואוינען, סיידען אין אן ארט פון תורה. און אזוי שטעהט געשריבען אין דעם ספר תהלים פון דוד מלך פון ישראל: 'מיר איז ליע- בער ערונג פון דיין מויל ווי טויזענטער נאלד און זילבער.' און ניט נאר דאס, נאר אז א מענטש ווערט נפטר, באלייטען ניט דעם מענטשען, ניט זילבער

שְׁלוֹם וְהַחֲנוּרְתִי לֹא שְׁלוֹם.
אָמַר לִי. רַבִּי מֵאֵינָהּ מְקוֹם
אָתָּה. אָמַרְתִּי לוֹ. מֵעִיר
גְּדוֹלָה שֶׁל חֲכָמִים וְשָׁל
סוֹפְרִים אָנִי. אָמַר לִי. רַבִּי
רְצוֹנָה שֶׁתְּדוּר עִמָּנִי בְּמִקְוֵי
וְאֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶלֶף אֶלְפִים
דִּינָרֵי זָהָב וְאֶבְנֵי טוֹבוֹת
וּמְרִנְלִיּוֹת. אָמַרְתִּי לוֹ. אִם
אֶתָּה גוֹתֵן לִי כָּל־כֶּסֶף וְזָהָב
וְאֶבְנֵי טוֹבוֹת וּמְרִנְלִיּוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם אֵינִי דֹר אֶלָּא בְּמִקְוֵי
תּוֹרָה. וְכֵן כְּתוּב בְּסֵפֶר
תְּהִלִּים עַל יְדֵי דָּוִד מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל. טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ
מֵאֶלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף (תהלים קיט,
עב). וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁבְּשֵׁעַת
בְּמִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלִיִּים
לֹא לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב
ולא

און ניט נאלד און ניט אבנים טובות און pearls accompany him, but only the
 פעריל, נאר תורה און מעשים טובים אליין, Torah and good works, as it is said:
 ווי עס ווערט געזאגט: „אז דו וועסט געהן 'When thou walkest, it shall lead thee;

וועט זי דיר פיהרען;
 אז דו וועסט זיך לעגען
 וועט זי דיר היטען, און
 אז דו וועסט זיך אויפ-
 כאפען וועט זי רעדען
 צו דיר." אז דו וועסט
 געהן וועט זי דיר פיה-
 רען אויף דער וועלט;
 אז דו וועסט זיך לעגען
 וועט זי דיר היטען אין
 קבר; און אז דו וועסט
 זיך אויפכאפען וועט
 זי רעדען צו דיר, אויף
 יענער וועלט. און ער
 זאגט ווידער: „מיר
 געהערט דאס זילבער
 און מיר געהערט דאס
 נאלד, זאגט נאט פון
 צבאות."

10. פינף אייגענטום-
 מען האט נאט ברוך
 הוא זיך איינגעשאפט
 אויף זיין וועלט, און
 דאס זיינען זיי: די
 תורה איז איין אייגענ-
 טום, הימעל און ערד

זיינען איין אייגענטום, אברהם איז איין
 אייגענטום, ישראל איז איין אייגענטום,
 און דער בית המקדש איז איין אייגענטום. פון וואנען איז געדרונגען אז

וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרֻגְלוֹת
 אֶלָּא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
 בְּלִבָּד. שְׁנָאֵמַר בְּהַתְּחַלְּכָהּ
 תַּנְחֶה אֹתָהּ בְּשֹׁכְבָהּ תִּשְׁמַר
 עָלֶיךָ וְתִקְיָצוֹת הִיא תִּשְׁיַחֶה
 (משלי י, כב). בְּהַתְּחַלְּכָהּ תַּנְחֶה
 אֹתָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּשֹׁכְבָהּ
 תִּשְׁמַר עָלֶיךָ בְּקַבְרוֹ וְתִקְיָצוֹת
 הִיא תִּשְׁיַחֶה לְעוֹלָם הַבָּא.
 וְאוֹמַר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב
 נָאִם יְיָ צְבָאוֹת (חני כ, ח) :

10. חֲמִשָּׁה קְנִינִים קָנָה לוֹ
 הַקֶּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ
 וְאֵלֵי הֵן. תוֹרָה קָנָן אֶחָד
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ קָנָן אֶחָד אַבְרָהָם
 קָנָן אֶחָד יִשְׂרָאֵל קָנָן אֶחָד
 בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ קָנָן אֶחָד:
 תורה

heaven and earth, Abraham, Israël, and
 אייגענטום, ישראל איז איין אייגענטום,
 און דער בית המקדש איז איין אייגענטום. פון וואנען איז געדרונגען אז

when thou liest
 down, it shall watch
 over thee; and when
 thou awakest, it
 shall talk with thee.'
 When thou walkest,
 it shall lead thee—
 in this world; when
 thou liest down, it
 shall watch over
 thee—in the grave:
 and when thou
 awakest, it shall
 talk with thee—in
 the world to come.
 And it is also said:
 'Mine is the silver,
 and Mine is the gold,
 saith the Lord of
 hosts.'

10. Five posses-
 sions the Holy One,
 blessed be He, made
 especialy His own in
 His world, and these
 are they: The Torah,

איין אייגענטום, און דער בית המקדש איז איין אייגענטום. פון וואנען איז געדרונגען אז

the sanctuary. Whence know we this of the Torah? because it is written: "The Lord possessed me as the beginning of His way, the first of His works of old." Whence know we this of heaven and earth? because it is written: "Thus saith the Lord: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? and where is the place that may be My resting-place?" and it is also said: "How manifold are Thy works, O Lord! in wisdom hast thou made them all; the earth is full of Thy possessions". Whence know we this of

Abraham? because it is written: "And he blessed him, and said: 'Blessed be Abram of God Most High, Possessor of heaven and earth'." Whence know we this of Israel? because it is written: "Till Thy people pass over, O Lord, till the people pass over that Thou

די תורה איז איין אייגענטום? ווארום עס שטעהט געשריבען: „נאט האט מיך איינגעשאפט פאר זיך אין דעם אנהויב פון זיין וועג, דאס ערשטע פון זיינע ווערק לאנג צו-ריק." פון וואנען איז געדרונגען או דימעל און ערד זיינען איין אייגענטום? ווארום עס שטעהט געשריבען: „אזוי האט נאט געזאגט. דער דימעל איז מיין טראן און די ערד איז מיין פוס-בענקעל; וואס פאר א הויז קענט איהר מיר בויען, און וואס פאר אן ארט פאר מיין רוה?" און ער זאגט ווידער: „זוי גרויס זיינען די ווערק, נאט! זיי אלע האסטו מיט חכמה באשאפען; די ערד איז פול מיט דיינע אייגענטומען." פון ווא-גען איז געדרונגען או אברהם איז איין איי-גענטום? ווארום עס שטעהט געשריבען: „און ער האט איהם געבענטשט, און ער האט געזאגט: געבענטשט זאל זיין אברהם פון נאט דעם העכסטען, דעם אייגענטימער פון דימעל און ערד." פון וואנען איז געדרונגען או ישראל איז איין אייגענטום? ווארום עס שטעהט געשריבען: „בויעס וועט אריבערנעהן

תּוֹרַת מִצְוֹת. דְּכַתִּיב יְיָ קִנְיֵי
רְאשִׁית דְּרִכּוֹ קִדְּם מִפְּעֻלֵּיו
מֵאֵז (משלי ה, כב): שָׁמַיִם
וְאָרֶץ מִצְוֹת. דְּכַתִּיב כִּהֵּן אָמַר
יְיָ הַשָּׁמַיִם כִּסֵּאִי וְהָאָרֶץ הַדָּם
רַגְלֵי אִיִּנְהָ בֵּית אֱשֶׁר תִּבְנֶנּוּ
לִי וְאִיִּנְהָ מְקוֹם מִנְיַחְתִּי
(ישעיה סו, א). וְאֵמַר מִהֲרַבּוּ
מִעֲשִׂיף יְיָ כְּלָם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ
מְלָאכָה הָאָרֶץ קִנְיֵנָה (תהלים קד,
כד): אֲבָרְחֵם מִצְוֹת. דְּכַתִּיב
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אֲבָרְחָם
לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְיֵן שָׁמַיִם וְאָרֶץ
(בראשית יד, יט): וְשָׂרָאֵל מִצְוֹת.
דְּכַתִּיב עַד-יַעֲבֹר עִמָּךְ יְיָ עַד-
יַעֲבֹר

גענטום? ווארום עס שטעהט געשריבען: „און ער האט איהם געבענטשט, און ער האט געזאגט: געבענטשט זאל זיין אברהם פון נאט דעם העכסטען, דעם אייגענטימער פון דימעל און ערד." פון וואנען איז געדרונגען או ישראל איז איין אייגענטום? ווארום עס שטעהט געשריבען: „בויעס וועט אריבערנעהן

hast possessed;" and it is also said: "As for the holy that are in the earth, they are the excellent in whom is all my delight." Whence know

we this of the sanctuary? because it is written: "The place, O Lord, which Thou hast made for Thee to dwell in, the sanctuary, O Lord, which Thy hands have established;" and it is also said: "And He brought them to His holy border, to the mountain which His right hand had possessed."
 11. Whatsoever the Holy One, blessed be He, created in His world He created but for His

יַעֲבֹר עִם זֵי זוֹ קִנְיָתָ (שמות טו, טז).
 וְאוֹמֵר לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר-בְּאֶרֶץ
 הַמָּקוֹם וְאֵדִירִי כָּל-חַפְצֵי-כֶּם
 (תהלים טו, ג): בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ
 מִיָּנִין. דְּכַתִּיב מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ
 פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנְנִי
 יְדִיךָ (שמות טו, יז). וְאוֹמֵר
 וַיְבִיאֵם אֶל-גְּבוּל קְדֹשׁוֹ חֶרֶב
 זֶה קִנְיָתָהּ יְמִינֵנו (תהלים עח, גר):
 11. כָּל מַה-שֶּׁבָּרָא חֲקֹדֵשׁ
 בְּרֹחַ הַיָּד הַיְמָנִית לֹא בְּרֹא
 אֱלֹהִים לְכַבֹּדוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר כָּל
 חַיְתוֹ בְּרֹא בְּשֵׁמִי וְלְכַבֹּדִי
 בְּרֹא אֶת-יְצִרְתִּי וְאֶת-יְעִשִׂיתִי
 (ישעיה מניו). וְאוֹמֵר. יְיָ אֱמַלֵּךְ
 לְעֹלָם וָעֶד (שמות טו, יח):

glory, as it is said: "Everything that is called in by My name, it is for My glory that I have created it, I have formed it, yea, I have made it;" and it is also said: "The Lord shall reign for ever and ever."
 כבוד וועגען ווי עם ווערט געזאגט: „און אלץ וואס ווערט מיט מיין נאמען גערופען און וואס איך האב געשאפען און געפורעמט און געמאכט פון מיין כבוד זענען.“ און ער זאגט ווידער: „נאט וועט קיניגען אוי- ביג און שטענדיג.“

כבוד וועגען ווי עם ווערט געזאגט: „און אלץ וואס ווערט מיט מיין נאמען גערופען און וואס איך האב געשאפען און געפורעמט און געמאכט פון מיין כבוד זענען.“ און ער זאגט ווידער: „נאט וועט קיניגען אוי- ביג און שטענדיג.“

רבי חנניא דער זון פון עקשיא זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט מוכה זיין דאס איד-
 זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט זע פאלק, דרום האט
 רבי חנניא פון עקשיא אומר. ער זיי געגעבען פיעל
 רצה תקדוש פרוף הוא לזכות תורה און מצוות.
 את ישראל לפיכך הרבה ווי עס ווערט גע-
 להם תורה ומצוות. שנאמר זאגט: „נאט האט
 יי חפץ למען צדקו יגדיל באוויליג פון וועגען
 תורה ויאדיר (ישעיה מב, כא): זיין גערעכטיגקייט
 צו מאכען זיין תורה גרויס און פראכטיג.“
 רב חנניא דער זון פון עקשיא זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט מוכה זיין דאס איד-
 זאגט: נאט ברוך הוא האט געוואלט זע פאלק, דרום האט ער זיי געגעבען פיעל
 תורה און מצוות. ווי עס ווערט גע- זאגט: „נאט האט באוויליג פון וועגען
 זיין גערעכטיגקייט צו מאכען זיין תורה גרויס און פראכטיג.“

THE TEACHERS MENTIONED IN PIRKE ABOT

ABBA SAUL — אבא שאול

(2. 12)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. The word "Abba" (father) is a title of honor, from which the English word "Abbot" is probably derived. He was famous for his keen intellect, and his opinion was regarded as authoritative. He is described as being very tall, and was a grave-digger by occupation.

ABTALION — אבטליון

(1. 10, 11)

Belonged to the fourth of the "Zugot" (pair), and accordingly flourished during the first century before the common era. Few of his sayings have been preserved. The historian Josephus is supposed to have referred to him under the name of Pollion the Pharisee. He is said to have been a proselyte, or a descendant of a proselyte.

AKABIA BEN MAHALALEL — אקביא בן מהללאל

(3. 1)

One of the Tannaim of the first generation, he flourished during the first century of the common era. He was of a noble character, and some of his beautiful reflections are recorded. Few of his legal decisions have been preserved.

AKIBAH BEN JOSEPH — עקיבא בן יוסף

(3. 17, 18, 19, 20)

One of the Tannaim of the second generation, he is probably the greatest exponent of Pharisaic Judaism. He had a remarkable career, having belonged to the class of Am ha-Arez until the fortieth year of his life. Legend wove of a halo of glory around him. He is said to have been a shepherd in the employ of a wealthy Jerusalem Jew. Having won the love of his employer's daughter, he decided to devote himself to the study of the Torah, and in a comparatively short time he acquired the reputation of being the greatest scholar of his time. His academy was at Bene Barak, a village east of Joppa, and he trained a vast number of students who flocked around him. His legal decisions and pithy sayings are scattered throughout the tannaitic literature, and he is regarded as one of the greatest, if not the greatest, authority on matters of Halakah. He displayed wonderful acumen and insight. He was a member of the Synedrion at Jamnia, and seldom was a measure determined upon without him. He took an active part in the revolt of Bar Kokeba, whom he regarded as the Messianic king, and died as a martyr during the Hadrian persecutions.

ANTIGONOS OF SOCHO — אנטונינוס איש סוכו

(1. 3)

One of the most distinguished disciples of Simon the Just, who was the last of Men of the Great Synagogue. Accordingly, Antigonos flourished during the second century before the common era. Very few of his sayings have been recorded.

BEN AZZAI—בן עזי

(4. 2, 3)

His first name, Simon, is rarely mentioned. He belonged to the second generation of Tannaim, and flourished during the second century of the common era. He was absorbed in the theosophic speculations of his time, and his untimely death is ascribed to this cause.

BEN BAG BAG — בן בג בג

(5. 25)

His first name was Johanan, and was a contemporary of Rabbi Judah ben Beterah. He accordingly flourished towards the end of the first and at the beginning of the second centuries of the common era, and belonged to the second generation of Tannaim. Few of his sayings have been preserved.

BEN HE HE — בן הן הן

(5. 26)

Nothing is known of this teacher, as his name is no where else mentioned.

BEN ZOMA — בן זומא

(4. 1)

Like his contemporary and friend Ben Azzai, he became absorbed in theosophic and mystic speculations. His first name, too, was Simon. He belonged to the second generation of Tannaim. He was famous as an "expounder" (Darshan). He is said to have become demented through his speculations.

DOSA BEN HORKINAS — דוסא בן הרכינם

(3. 14)

Belonged to the older group of the second generation of Tannaim, and probably flourished towards the end of the first century of the common era. The Halakot recorded in his name deal with the entire field of religious life. He was also an authority on calendation.

DOSTAI BAR YANNAI — דוסתאי בר ינאי

(3. 10)

Flourished towards the end of the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. He was a pupil of Rabbi Meir, whose sayings, as well as those of Rabbi Jose and Rabbi Eleazar, he frequently quotes. His own sayings are sometimes pithy and humorous.

ELEAZAR OF BARTOTA — אלעזר איש בררתא

(3. 8)

A contemporary of Rabbi Akiba, he belonged to the second generation of Tannaim. He was very charitable, and gave all his possessions to the poor. He is identical with Eleazar ben Judah, whose legal decisions are recorded in the Mishnah.

ELEAZAR HA-KAPPAR — אלעזר הקפר

(4. 28, 29)

Flourished towards the end of the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. The word Ha-Kappar probably means "the asphalt-dealer." He laid especial stress upon the ethical side of life, and has some beautiful apothegms concerning peace.

ELEAZAR HA-MODAI — אלעזר המודעי

(3. 15)

Lived during the Hadrian wars, and belonged to the second generation of Tannaim. His legal decisions have not been recorded, but he seems to have been a prominent authority on Haggadah. He was a member of the Synedrion at Jamnia, and was noted for his piety. When Bar Kokeba defended Bethar, Eleazar prayed in sackcloth and ashes that the city might be spared. Later Bar Kokeba suspected him of being in communication with the enemy, and struck him with his foot. Enfeebled by continuous fasting, Eleazar fell down dead.

ELEAZAR HISMA — אלעזר הסמא

(3. 23)

Was a member of the Jamnia Synedrion, and belonged to the second generation of Tannaim. The exact pronunciation of the word Hisma is not definitely known; some manuscripts have Hasama. The Midrash has a legendary account of the origin of his second name.

ELEAZAR BEN ARAK — אלעזר בן ערך
(2. 10, 11, 12, 13, 14, 19)

One of the most prominent pupils of Rabban Johanan ben Zaccai, he belonged to the older group of the second generation of Tannaim. He was praised for his acumen and originality. He wished to remove the seat of learning to Emmaus, which was a healthy and pleasant town. Having separated himself from his companions, he was deprived of the opportunity of exchanging ideas with them, and his reputation as a scholar waned.

ELEAZAR BEN AZARIAH — אלעזר בן עזריה
(3. 21, 22)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the second generation of Tannaim. Being of noble descent and a member of the priestly family, he was elected for a short while president in the Synedrion at a very early age. He was also immensely wealthy and highly esteemed by the Roman authorities.

ELEAZAR BEN SHAMMUA — אלעזר בן שמוע
(4. 15)

Flourished in the middle of the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. He was a member of the priestly family, and achieved fame as an authority on Halakah and Haggadah. A native of Alexandria, he went to Palestine to study under the guidance of Rabbi Akiba.

ELIEZER BEN JACOB — אליעזר בן יעקב
(4. 13)

Flourished in the middle of the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. He was one of the foremost disciples of Rabbi Akiba, and is not to be confused with another Tanna by that name who was an authority on matters appertaining to the temple and belonged to the first generation of Tannaim.

ELIEZER BEN HYRCANUS — אליעזר בן הורקנוס

(2. 10, 11, 12, 13, 14, 15)

Belonged to the older group of the second generation of Tannaim, and, according to one tradition, was regarded by his teacher, Rabbi Johanan ben Zaccai, as the greatest scholar of his time. He was especially famous for his wonderful memory, and rendered decisions in accordance with the tradition handed down to him by his teachers. He accordingly represented the conservative element in the Synedrion. Though a brother-in-law of Gamaliel II, the president of the Synedrion, he was excommunicated when he refused to yield to the decision of the majority in connection with the discussion whether an oven of peculiar structure was subject to defilement. He is quoted more than three hundred times in tannaitic literature.

ELISHA BEN ABUYAH — אלישע בן אבויה

(4. 25)

One of the most tragic figures among the Tannaim, he is regarded as an apostate and called "Aher" (the other), his name being rarely mentioned. Though well-versed in Jewish lore, he subsequently despised Jewish law and persecuted all who observed it. He was acquainted with Gnostic writings and was fond of reciting Greek songs. According to rabbinic tradition, his theosophic and mystic speculations were responsible for his aberration. Even after Elisha had forsaken traditional Judaism, Rabbi Meir, one of his disciples, retained his affection for his master. He flourished at the beginning of the second century of the common era.

GAMALIEL I — גמליאל I

(1. 16)

A contemporary of the Roman emperor Caligula, he belonged to the first generation of Tannaim. He is known as Gamaliel the Elder, and was grandson of Hillel. As president of the Synedrion he introduced many important laws, which were chiefly aimed at promoting the welfare of the community. It is partly due to his great personality that the

Synedrion became an important institution, which almost assumed a monarchical character. He was the teacher of the apostle Paul.

GAMALIEL III BEN JUDAH — גמליאל בן יהודה
(2. 2, 3, 4)

Belonged to the fifth, that is, the last generation of Tannaim, and was patriarch, in succession to his father, about 210—225 of the common era. Few of his utterances have been recorded, but he seems to have been a man of great learning and erudition. He faithfully carried out his father's instructions.

HALAFTA BEN DOSA — הלפתא בן דוסא
(3. 7)

One of the pupils of Rabbi Meir, he belonged to the fourth generation of Tannaim. Very few of his sayings have been recorded. He is also known as Abba Halafta of the village of Hanania.

HANANIA BEN AKASHIA — חנניא בן עקשיא
(end of every chapter)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. Only one of his sayings has been preserved, the one placed at the end of every chapter of this tractate. This utterance was recorded in Makkot 3. 16.

HANANIA BEN TERADION — חנניא בן תרדיון
(3. 3)

Flourished at the beginning of the second century of the common era, and belonged to the second generation of Tannaim. He was a member of the Jamnia Synedrion, and was the father-in-law of Rabbi Meir. For his refusal to obey the Hadrian decrees, he was burned at the stake, wrapped up in a Scroll of the Law. While suffering the agonies of death, he remarked, in answer to a question by his pupils: "The parchment is burning, and the letters fly."

HANINA THE VICE-HIGH PRIEST — חנינא סגן הכהנים

(3. 2)

Flourished during the first century of the common era, towards the last years of the second temple, and belonged to the first generation of Tannaim. Of especial importance are his utterances in connection with the structure of the temple. He was of a peaceful disposition.

HANINA BEN DOSA — חנינא בן דוסא

(3. 11, 12, 13)

Flourished during the first century of the common era, being a contemporary of Rabban Johanan ben Zaccai, and belonged to the first generation of Tannaim. He led a saintly life, and was credited with the performance of miracles. He was also known for his frugality.

HANINA BEN HAKINAI — חנינא בן חכניאי

(3. 5)

Flourished during the second century, being a disciple of Rabbi Akiba, and belonged to the third generation of Tannaim. Some beautiful moral and ethical sayings have been recorded in his name.

HILLEL — הלל

(1. 12, 13, 14; 2. 5, 6, 7, 8, 9; 4. 7; 5. 20)

One of the most brilliant personalities in Jewish literature, he may be regarded as the founder of talmudic Judaism. He is called Hillel the Elder or Babylonian. He was a pupil of Shemaiah and Abtalion, and was born about 75 before the common era. He was renowned for his patience and sweet disposition. On his mother's side he traced back his descent to the house of David. He was appointed president of the Synedrion on a memorable occasion, and introduced important reforms. His popularity as a great scholar grew very rapidly, but he remained meek and humble despite his exalted position. In the discharge of his duties he displayed remarkable insight into wordly affairs. He also introduced important norms of interpreting the Holy Scriptures,

and in practically all controversies his decisions are authoritative. In many respects he seems to have been the model whom Jesus imitated, and some scholars are of opinion that he was the teacher of the founder of Christianity.

ISHMAEL — ישמעאל

(3. 16)

Flourished in the middle of the second century of the common era, and belonged to the younger group of the second generation of Tannaim. He is sometimes called Rabbi Ishmael ben Elisha, and was a member of the priestly family. While a boy he was taken prisoner to Rome, and was ransomed by Rabbi Joshua ben Hananiah. He opposed the method of Rabbi Akiba, and following, in the main, the system of Hillel, he introduced thirteen norms of interpreting the Bible for halakic purposes. He thereby became the founder of a new school of interpretation, and his principles are embodied in the Mekilta to Exodus and in the Sifre to Numbers and partly in the Sifre to Deuteronomy. Although he counselled others to be lax in their religious observance in order to avoid martyrdom, he himself cheerfully died as a martyr during the Hadrian persecutions.

ISHMAEL BEN JOHANAN — ישמעאל בן יוחנן

(4. 6)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. A number of important decisions are recorded in his name. He stood in close relationship with Rabban Simon ben Gamaliel II.

ISHMAEL BEN JOSE — ישמעאל בן יוסי

(4. 9, 10)

Flourished towards the end of the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. He was one of the five sons of Rabbi Jose ben Halafta. A number of his ethical say-

ings and legal decisions have been preserved throughout the tannaitic literature. Some of his apothegms are humorous.

JACOB — יַעֲקֹב
(3. 9; 4. 21, 22)

Flourished toward the end of the second century of the common era, being the grandson of the apostate Elisha ben Abuyah, and belonged to the fourth generation of Tannaim. He is probably identical with Rabbi Jacob ben Harshai, and was the teacher of Rabbi Judah the Prince, the redactor of the Mishnah.

JOHANAN THE SANDAL-MAKER — יוֹהָנָן הַסַּנְדָּלִי
(4. 14)

One of the disciples of Rabbi Akiba, he belonged to the third generation of Tannaim. He was an Alexandrian, and a number of legal decisions and beautiful apothegms have been recorded in his name. He seems to have died at an early age.

JOHANAN BEN BEROKAH — יוֹהָנָן בֶּן בְּרוּקָה
(4. 5)

One of Rabbi Joshua ben Hananiah's distinguished pupils, he belonged to the younger group of the second generation of Tannaim, and flourished during the second century of the common era. His legal decisions are scattered in the tannaitic literature.

JOHANAN BEN ZACCAI — יוֹהָנָן בֶּן זַכַּאי
(2. 9, 10, 11, 12, 13, 14)

One of the most influential teachers of talmudic Judaism, he flourished during the first century of the common era, and belonged to the first generation of Tannaim. He was a disciple of Hillel, and like his master was of a gentle and peaceful disposition. During the war with the Romans he urged the nation to surrender, feeling convinced that resistance was futile. But notwithstanding the high esteem he enjoyed as a great teacher and leader, his advice was disregarded by the Zealots.

Fearing the wrath of the extreme war party, he escaped from Jerusalem, through a clever ruse, and came to the camp of Titus, by whom he was received in a friendly manner. After the destruction of the temple and the disruption of the Jewish state, Johanan devoted all his energy to the preservation of the life of the nation. With the permission of the Romans he established a school at Jamnia, where he lectured to his pupils. While he bitterly mourned for the destruction of the temple, he did not remain inactive through despair; he realized that Judaism could exist without the temple and altar, and thereby saved the nation. He also established a Synedron at Jamnia, and he was naturally recognized as its head. During his administration he introduced important changes in communal life. His disciples carried on his teaching after him.

JONATHAN — יִנְתָן

(4. 11)

Flourished in the second half of the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. He is identical with Rabbi Jonathan ben Joseph. His name is of frequent occurrence in the Mekilta and Sifre, but is rarely mentioned in the Mishnah.

JOSE — יוֹסֵ

(4. 8)

Born in Sepphoris, he became one of the most prominent teachers of his time, and belonged to the third generation of Tannaim, having flourished during the second century of the common era. His father's name was Halafta, but he is usually quoted merely as Rabbi Jose. His name occurs more than three hundred times in the Mishnah. Apart from his halakic studies, he was interested in Jewish history, and compiled a chronological treatise from the creation of the world until the Bar Kokeba revolt, entitled "Seder 'Olam" (the Order of the World). He endeavored to fix the dates correctly for the biblical period, and to fill up the gaps in traditions. He was a tanner by trade.

JOSE HA-KOHEN — יוסי הכהן

(2. 10, 11, 13, 14, 17)

Flourished at the end of the first century of the common era, and belonged to the older group of the second generation of Tannaim. He was one of the distinguished pupils of Rabban Johanan ben Zaccai, and was famous for his saintliness. As his name indicates, he was of priestly descent. He was also interested in mystic speculations.

JOSE BEN JOEZER — יוסי בן יועזר

(1. 4)

Was one of the first "pair" (Zug), and accordingly flourished during the second century before the common era. During the Maccabean struggless he opposed the Hellenistic party. He founded a school, and laid especial stress upon the theoretical study of the Law. He was of priestly descent.

JOSE BEN JOHANAN — יוסי בן יוחנן

(1. 4, 5)

Was the colleague of Jose ben Joezer, and also opposed the Hellenistic party during the Maccabean struggless. At his school he taught that the performance of the commandments was more important than mere study. There is a possibility that he was an Essene.

JOSE BAR JUDAH — יוסי בר יהודה

(4. 26)

Flourished towards the end of the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. His father, Rabbi Judah ben Il'ai, was his teacher. His legal decisions are frequently quoted in the Mishnah.

JOSE BEN KISMA — יוסי בן קיסמא

(6. 9)

Belonged to the younger group of the second generation of Tannaim, and flourished at the beginning of the second century. Nothing is known

of him, except that he was passionately fond of study and of scholars. His father's name may also be pronounced Kosma.

JOSHUA BEN HANANIAH — יהושע בן חנניה
(2. 10, 11, 13, 14, 16)

One of the distinguished pupils of Rabban Johanan ben Zaccai, he was destined to play an important role in the history of Jewish tradition. He belonged to the older group of the second generation of Tannaim, and flourished towards the end of the first and beginning of the second centuries of the common era. He was renowned for his immense learning, wisdom, and piety, and seems to have possessed remarkable knowledge of astronomy. He had a logical and lucid mind, which enabled him to deal tactfully under the most trying circumstances. He had ready wit, and was an adroit controversialist. He had disputations with the Roman rulers, and, according to a famous tradition, defeated the sages of Athens in argument. A maker of needles, he found time to teach his pupils. The ugliness of his person was contrasted by a princess with the brilliance of his wit. He urged a conciliatory attitude towards the Romans, and during the Hadrian period was the leader of the people. His calm nature eminently fitted him to be the intercessor between the Jews and the Roman rulers whose confidence he enjoyed.

JOSHUA BEN LEVI — יהושע בן לוי
(6. 2)

One of the most prominent Palestinian Amoraim, he flourished during the first half of the third century of the common era. He was a pupil of Bar Kappara and Rabbi Phineas ben Jair, and was especially devoted to the study of Haggadah. His school was in Lydda, in southern Judea. Many legends are recorded about him in rabbinic literature. He organized the communities in southern Judea, and visited Rome in the capacity of collector of revenues for the patriarch.

JOSHUA BEN PERAHIAH — יהושע בן פרחיה
(1. 6)

Was one of the second "pair" (Zug), and flourished towards the

end of the second century before the common era. Although an avowed Pharisee, he was lenient towards the Sadducees. According to tradition, he fled at one time to Alexandria, in Egypt.

JUDAH BEN TABBAI — יהודה בן טבאי

(1. 8)

Was one of the third "pair" (Zug), and flourished at the beginning of the first century before the common era. While residing at Alexandria, in Egypt, he was called to Palestine to become the president of the Great Council. Of him and his colleagues it was said that they restored the crown of the Law to its pristine glory.

JUDAH — יהודה

(4. 16)

This teacher is identical with Rabbi Judah ben Il'ai, a contemporary of Rabbi Simon ben Yohai. He accordingly flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. His name is of extremely frequent occurrence in the Mishnah, and he is styled "chief of the speakers." He was a disciple of Rabbi Akiba and Judah ben Baba. He was eloquent and diplomatic, and urged a conciliatory attitude towards the Romans.

JUDAH BEN TEMA — יהודה בן תימא

(5. 23, 24)

Belonged to the last generation of Tannaim, and flourished towards the end of the second century of the common era. Although his name occurs only once in the Mishnah, he was a great authority on tannaitic tradition.

LEVITAS OF JABNEH — לויטס איש יבנה

(4. 4)

Flourished probably towards the end of the first century of the common era, and belonged to the older group of the second generation of Tannaim. He seems to have been meek and of humble spirit, otherwise nothing is known of him definitely.

MATTATHIAH BEN HERESH — מתתיה בן חרש
(4. 20)

The name of this scholar is sometimes shortened to Mathia, and his father's name may be pronounced Harash. He flourished in Rome at the beginning of the second century of the common era, and belonged to the younger group of the second generation of Tannaim. Although he resided outside the Holy Land, he was in close contact with the great Palestinian scholars of his time.

MEIR — מאיר
(3. 10; 4. 12, 27; 6. 1)

One of the most erudite and brilliant teachers of the Mishnah, he flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. He was a native of Asia Minor, and married Beruria, the learned daughter of Rabbi Hananiah ben Teradion. At first he studied under Rabbi Ishmael, but subsequently became Rabbi Akiba's favorite pupil. In order to acquire knowledge from all possible sources, he sought instruction from the apostate Elisha ben Abuyah, for whom he entertained affectionate regard, and endeavored to bring him back to traditional Judaism. He maintained himself by copying the Scriptures, and was styled as "sage and scribe." It was declared by some of the Rabbis that he was unique in his generation. His name occurs nearly eight hundred times in tannaitic works, and he is said to have composed numerous fables, especially on the fox. His lively imagination greatly enriched the Haggadah, and the charm of his lectures attracted a considerable number of students. Through his intercourse with non-Jewish men of learning he seems to have become acquainted with Stoic philosophy. He completed the collection of the various Mishnahs.

MEN OF THE GREAT SYNAGOGUE — אנשי כנסת הגדולה
(1. 1, 2)

The Great Synagogue was a religious council established in the days of Ezra, which lasted till about the end of the third century before the

common era. Numerous laws were ascribed to the Men of the Great Synagogue, but its constituent members are not known.

NEHORAI — נְהוֹרַי

(4. 18)

Belonged to the third generation of Tannaim, and flourished during the second century of the common era. In all probability he resided at Sepphoris. There are conflicting traditions as to the identity of this teacher. According to one talmudic opinion, his proper name was Nehemiah, or Meir, while another authority declared that he was identical with Rabbi Eleazar ben Arak.

NEHUNIA BEN HA-KANAH — נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה

(3. 6)

Flourished during the first century of the common era, and belonged to the first generation of Tannaim. Halakic and haggadic sayings are recorded in his name. He was a follower of Hillel's system of interpretation. Asked by his pupils to what he attributed his longevity, he replied: "I never gloried in the disgrace of my neighbor." A kabbalistic manuscript was ascribed to him.

NITTAI THE ARBELITE — נְתִי הָאֲרֵבֶלִי

(1. 6, 7)

Was one of the second "pair" (Zug), the colleague of Joshua ben Perahiah, and flourished towards the end of the second century before the common era. His name is of rare occurrence in the Mishnah.

RABBI — רַבִּי

(2. 1; 6. 8)

Redactor of the Mishnah, he flourished during the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. His name was Judah ha-Nasi (the Prince or Patriarch) ben Simon ben Gamaliel. He is sometimes called Rabbenu or Rabbenu ha-Kadosh

(our holy, or rather saintly teacher). Distinguished by his wealth and his wonderful knowledge of Jewish traditional law, he succeeded in investing the Patriarchate with autocratic power and in transferring to himself the authority of the Synedrion. It was declared that not since the time of Moses had knowledge of the Law and possession of authority been united in one person as in Rabbi. Owing to his ill-health he chose Sepphoris as his residence. Being of a gentle disposition, he acquired numerous friends both among Jews and Gentiles. There are several narratives concerning his friendship with "emperor" Antoninus, but it is difficult to establish historically which Antoninus is meant thereby. He trained numerous disciples, and his importance for the development of traditional law cannot be overrated. His death was announced by Bar Kappara in the following touching words: "Angels and mortals contended for the holy ark; the angels have defeated the mortals, and the holy ark has been taken away."

SAMUEL THE YOUNGER — שמואל הקטן

(4. 24)

Flourished towards the end of the first century of the common era, and belonged to the older group of the second generation of Tannaim. Very few of his sayings have been preserved. He was renowned for his piety and humility.

SHAMMAI — ש"מ

(1. 12, 15; 2. 9; 5. 20)

A pupil of Shemaiah and Abtalion, he flourished during the first century before the common era. He was the founder of a school, and his legal opinions were in opposition to those of his colleague Hillel. He was reputed to be irascible, and had no patience with the ignorant. In all probability he was a Palestinian by birth, and he devoted himself to the dissemination of the knowledge of the Law in Judea. In his legal decisions he was strict and severe, but was by no means of a gloomy or misanthropic disposition. While he was highly esteemed as leader and teacher of Pharisaic Judaism, most of his legal decisions were rejected in favor of those of Hillel's.

SHEMAIAH — שמעיה

(1. 10)

One of the fourth "pair" (Zug), he flourished during the first century before the common era. He was a disciple of Simon ben Shetah and teacher of Hillel and Shammai, Josephus is supposed to have referred to him under the name of Samaias. Like his colleague Abtalion, he is said to have been a proselyte.

SIMON THE JUST — שמעון הצדיק

(1. 2, 3)

Flourished during the third century before the common era, and was high priest and the last member of the Great Synagogue. Ben Sira wrote a panegyric on him, from which we learn that Simon had introduced many important improvements in Jerusalem, and saved the people from the enemy. He contributed to the perpetuation of the oral law, and was the chief teacher in the house of learning. Although as high priest he attached great importance to sacrificial rites, he was averse to excessive ceremonialism. According to some rabbinic accounts, Alexander the Great paid homage to Simon, and bestowed favors upon the Judeans out of reverence to the high priest.

SIMON BEN ELEAZAR — שמעון בן אלעזר

(4. 23)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. He was a pupil of Rabbi Meir, and his method was to attempt to harmonize the conflicting opinions of the earlier teachers as far as possible. Many of his halakic and haggadic sayings have been preserved. In all likelihood his father was Rabbi Eleazar ben Shammua.

SIMON BEN GAMALIEL I — שמעון בן גמליאל

(1. 17)

Flourished during the first century of the common era, and belonged to the first generation of Tannaim. Being of the house of Hillel, he

was president of the Synedrion, and discharged his duties with energy and discernment. During the war with the Romans he sided with the war party, though he was not one of the extreme Zealots. Hardly any of his sayings have been preserved.

SIMON BEN GAMALIEL II — שמעון בן גמליאל

(1. 18)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. He is also known as Rabban Simon ben Gamaliel of Jabneh. He was president of the Synedrion, which he transferred from Jabneh to Usha. Numerous legal decisions have been recorded in his name, most of which are authoritative. He was the father of Rabbi Judah the Prince, the redactor of the Mishnah.

SIMON BEN JUDAH — שמעון בן יהודה

(6. 8)

Flourished towards the end of the second century of the present era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. He was known as Rabbi Simon of the village of Acco. Very few of his sayings have been preserved.

SIMON BEN MENASYA — שמעון בן מנסיא

(6. 8)

Flourished towards the end of the second century of the common era, and belonged to the fourth generation of Tannaim. He was at the head of an institution known as "Edah Kadosha" (Holy Congregation). Otherwise little is known of him.

SIMON BEN NATHANEL — שמעון בן נתנאל

(2. 10, 11, 13, 14, 18)

One of the distinguished pupils of Rabban Johanan ben Zaccai, he belonged to the elder group of the second generation of Tannaim, and flourished towards the end of the first century of the common era. He married the daughter or granddaughter of Gamaliel the Elder, and was praised for his piety.

SIMON BEN SHETAH — שמעון בן שטח

(1. 8, 9)

One of the third "pair" (Zug), he flourished at the beginning of the first century before the common era. He was the leader of the Pharisees, and being the brother of Queen Salome, he greatly influenced King Alexander Jannaeus. He was president of the Synedrion, and purged the Council of the Sadducean members. A great part of his activity was devoted to the establishment of schools for the study of tradition, and it was said of him and his colleagues that they restored the crown of the Law to its pristine glory. He was very severe towards those who broke the laws of Pharisaic Judaism, and at his instigation eighty women accused of sorcery were crucified at Ascalon.

SIMON BEN YOHAI — שמעון בן יוחאי

(3. 4; 4. 17; 6. 8)

Flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim. His name, without that of his father's, is of extremely frequent occurrence in the Mishnah and other tannaitic works, and he was one of the most brilliant pupils of Rabbi Akiba. His school was in Galilee, where numerous students attended his lectures. He was hostile to the Romans, whom he accused of selfishness. His severe denunciations reached the government, and he was condemned to death. Taking refuge in a cave, he lived for many years on carob-beans and spring water, in consequence of which his skin became full of boils. He was credited with the performance of miracles, and is claimed by Kabbalists as a mystic. The kabbalistic work "Zohar" is attributed to him, but it has been conclusively proved that that book is the product of the thirteenth century. Homage is paid to him by Kabbalist, who visit his grave on certain occasions.

TARFON — טרפון

(2. 20, 21)

Flourished towards the end of the first and the beginning of the second centuries of the common era, and belonged to the second generation

of Tannaim. He was a member of the priestly family, and as a boy he witnessed the temple service. His father's name is not known. He was severe in his condemnation of the Jewish-Christian sects, whom he declared to be more dangerous than the pagans.

YANNAI — ינאי

(4. 19)

Nothing is known of this scholar, as his name does not occur elsewhere in tannaitic literature. He is usually identified with the Palestinian Amora, but there is no ground for his identification. If he was the father of Rabbi Dostai bar Yannai, he must have flourished during the second century of the common era, and belonged to the third generation of Tannaim.

ZADOK — צדוק

(4. 7)

Flourished during the first century of the common era, and belonged to the first generation of Tannaim. He was a follower of the school of Shammai, and it is probable that he is identical with Zadok, one of the leaders of the Zealots during the wars with the Romans. He fasted for forty years, praying that Jerusalem should not be destroyed, and thereby ruined his health. At the request of Rabban Johanan ben Zaccai, Rabbi Zadok was cured by Roman physicians, and survived the destruction of the temple.

מלאכת סדור האותיות נעשתה על ידי משה אלפירוביץ